



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ  
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ



ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ  
Μονάδα Ενισχύσεων στις Γεωργικές  
Εκμεταλλεύσεις  
Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56, 10441 (ΑΘΗΝΑ)  
Πληροφορίες: Αλιζιώτης Ν., Ε. Αλευρά,  
Τσολακίδη Κ., Τσιατούρας Ε.  
Τηλ: 210 527 5262, 255, 013, 210  
e-mail: ealevra@mou.gr, naliziotis@mou.gr,  
ktsolakidi@mou.gr, etsiatouras@mou.gr

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ**

Αθήνα 13/03/2023  
Αρ. Πρωτ. 534

Ορθή επανάληψη

**ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ  
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ**

**ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2022**

**Μέτρο 4:** «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού»

**Υπομέτρο 4.1:** «Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις»

**Δράση 4.1.5:** «Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- 1.1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ)



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ  
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ



ΕΣΠΑ  
2014-2020  
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.

- 1.4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου
  - 1.5. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής της 11<sup>ης</sup> Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων όπως κάθε φορά ισχύει.
  - 1.6. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής της 17<sup>ης</sup> Ιουλίου 2014 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) όπως κάθε φορά ισχύει.
  - 1.7. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής της 17<sup>ης</sup> Ιουλίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση όπως κάθε φορά ισχύει.
  - 1.8. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11<sup>ης</sup> Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
  - 1.9. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022.
  - 1.10. Την Ειδική Έκθεση (2014) του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «Εφαρμόζοντας την αρχή της οικονομίας: συγκράτηση των δαπανών για τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ε.Ε. επιχορηγήσεις έργων αγροτικής ανάπτυξης».
  - 1.11. Την αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020.
2. Τις διατάξεις:
- 2.1. Του Ν. 2690/1997 (Α' 45) με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.
  - 2.2. Του Ν. 3508/2006 «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 249), και ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού.

- 2.3. Του Ν. 3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» όπως ισχύει κάθε φορά (Α' 151).
- 2.4. Του Ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297) και άλλες διατάξεις» (Α' 265) και ιδίως την παράγραφο 2 του άρθρου 69 αυτού, όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.5. Του Ν. 4914/2022 Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις. (Α' 61)
- 2.6. Του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98).
- 2.7. Του Π.Δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).
- 2.8. Του Π.Δ. 56/2021 «Διορισμός Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 142).
- 2.9. Του Π.Δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών (Α' 100).
- 2.10. Του Π.Δ. 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19).
- 2.11. Της αριθ. 282966/09-07-2007 Κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205).
- 2.12. Της αριθ. 1065/19-4-2016 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» (Β' 1273) όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.13. Της αριθ. 24944/20-09-2016 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020» (Β' 3066).
- 2.14. Της αριθ. 2545/17-10-2016 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ» (Β' 3447).
- 2.15. Της αριθ. 6309/09-09-2021 απόφαση «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιο Στύλιο (Β' 4190)».
- 2.16. Της αριθ. 427/02-03-2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής της Δράσης 4.1.5 «Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014-2020 κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022» (Β' 1414).

3. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.4 «Μ04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)» όπως ισχύει κάθε φορά.
4. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ (αριθ. πρωτ. 893/13-3-2023 έγγραφο).
5. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

## ΚΑΛΕΙ

Τους δυνητικούς δικαιούχους, φυσικά και νομικά πρόσωπα, της Δράσης **4.1.5: «Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»** του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης.

### Άρθρο 1

#### Στόχος Δράσης

1. Η δράση 4.1.5 «Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων» έχει ως σκοπό την επίτευξη στόχων του άρθρου 5 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΠΑΑ 2014 – 2020 συμβάλλει στις περιοχές εστίασης: 2α «Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά και η διαφοροποίηση της γεωργίας», 4β «Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων» και 5γ «Διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιοοικονομίας» του άρθρου 5 του ανωτέρω κανονισμού.
2. Στόχος της δράσης είναι η επίτευξη ανθεκτικής, βιώσιμης και ψηφιακής οικονομικής ανάκαμψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις υφιστάμενες αλλά και τυχόν μελλοντικές συνέπειες της πανδημίας ή όποιου άλλου κινδύνου προκύψει.
3. Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων παρέχεται στήριξη για επενδύσεις ανέγερσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού, αναδιάρθρωσης, μείωσης κόστους παραγωγής και δημιουργίας οικονομικών κλίμακας, οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και επενδύσεις αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για ίδια κατανάλωση.

### Άρθρο 2

#### Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής

Η δράση 4.1.5 «Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων» εφαρμόζεται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια.

### Άρθρο 3

#### Θεσμικό πλαίσιο δράσης 4.1.5

Το θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή της δράσης 4.1.5, στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των διατάξεων που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που οφείλουν να γνωρίζουν οι

υποψήφιοι προς ένταξη και οι δικαιούχοι του μέτρου, περιγράφεται στην Υπουργική Απόφαση 427/02-03-2023 (Β' 1414), εφεξής ΥΑ, όπως τροποποιούμενη ισχύει κάθε φορά.

#### Άρθρο 4

##### Πιστώσεις-Χρηματοδότηση

Η Δημόσια Δαπάνη της παρούσας πρόσκλησης ανέρχεται σε 180.000.000 ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ. Το ανωτέρω ποσό κατανέμεται στις Περιφέρειες της Χώρας, σύμφωνα με τον πίνακα 1.

Πίνακας 1. Κατανομή δημόσιας δαπάνης ανά δράση και κατηγορία δικαιούχου

Περιφέρεια	Πιστώσεις
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	17.200.000 €
Κεντρικής Μακεδονίας	33.660.000 €
Δυτικής Μακεδονίας	16.760.000 €
Θεσσαλίας	18.760.000 €
Ηπείρου	8.520.000 €
Ιονίων Νήσων	2.560.000 €
Δυτικής Ελλάδας	18.050.000 €
Στερεάς Ελλάδας	13.150.000 €
Πελοποννήσου	16.690.000 €
Αττικής	2.760.000 €
Βορείου Αιγαίου	9.940.000 €
Νοτίου Αιγαίου	3.780.000 €
Κρήτης	18.170.000 €
<b>Σύνολο</b>	<b>180.000.000 €</b>

#### Άρθρο 5

##### Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης κεφαλαίου επί εξοφλημένων δαπανών που κρίνονται επιλέξιμες ύστερα από τον διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής και δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία. Επίσης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 11.

#### Άρθρο 6

##### Επιλεξιμότητα δικαιούχων

Δικαιούχοι της δράσης μπορούν να κριθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων, εφόσον κατά την υποβολή του αιτήματος στήριξης πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις:

1. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει:
  - 1.1. Να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, να μην έχουν υπερβεί το 63ο έτος της ηλικίας τους και να έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.
  - 1.2. Να έχουν υποβάλλει παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης για το έτος 2022.
  - 1.3. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμεροι.

- 1.4. Να μην είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού, εξαιρουμένων των περιπτώσεων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας του άρθρου 37 του Ν. 3996/2011, όπως ισχύει και του άρθρου 5, παρ. γ, του Ν.1287/1982.
  - 1.5. Να μην εκτίουν ποινή φυλάκισης.
  - 1.6. Να είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή να είναι νέοι γεωργοί του υπομέτρου 6.1 για τους οποίους δεν έχουν περάσει τέσσερα έτη από την απόφαση ένταξης τους στο μέτρο. Δεν είναι επιλέξιμοι οι νεοεισερχόμενοι επαγγελματίες αγρότες με εξαίρεση όσους υπέβαλαν αίτηση στήριξης από το μέτρο 6.1, οι αιτήσεις τους κρίθηκαν επιλέξιμες αλλά δεν καλύπτονταν από το περιφερειακό όριο πίστωσης.
2. Τα νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου, πρέπει:
    - 2.1. Να έχουν υποβάλλει παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης για το έτος 2022.
    - 2.2. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.
    - 2.3. Να έχουν διάρκεια τουλάχιστον μέχρι τις 31.12.2033. Στην περίπτωση κατά την οποία η διάρκεια δεν ορίζεται ή έχει λήξει πρέπει να οριστεί ή να ανανεωθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.
    - 2.4. Να είναι δικαστικά φερέγγυα.
    - 2.5. Να έχουν ως κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας και τουλάχιστον το 50% του κύκλου εργασιών τους να προέρχεται από την άσκηση της γεωργίας.

## **Άρθρο 7**

### **Επιλεξιμότητα γεωργικών εκμεταλλεύσεων**

1. Η γεωργική εκμετάλλευση είναι επιλέξιμη, εφόσον πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:
  - 1.1. Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης έχει περιληφθεί σε παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης του έτους 2022.
  - 1.2. Με βάση την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης του 2022, η γεωργική εκμετάλλευση έχει ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) μεγαλύτερο ή ίσο των:
    - 1.2.1. Δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια.
    - 1.2.2. Οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για όλα τα νησιά της Χώρας πλην Κρήτης και Εύβοιας.
    - 1.2.3. Οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που αξιοποιούν τουλάχιστον 109 κυψέλες.
  - 1.3. Πληροί τα κοινοτικά πρότυπα που την αφορά. Εξαιρούνται για χρονικό όριο μέχρι 24 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης οι εκμεταλλεύσεις των νέων γεωργών που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας.
  - 1.4. Η συστεγαζόμενη γεωργική εκμετάλλευση τεκμηριώνει:
    - 1.4.1. Πάγια στοιχεία σαφώς καταγεγραμμένα και οριοθετημένα.
    - 1.4.2. Λειτουργική αυτοτέλεια στην ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
2. Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - 2.1. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στην παρούσα δράση.



- 2.2. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στη δράση.
- 2.3. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι αιτούνται τη χρηματοδότηση δαπανών για τις οποίες έχουν ήδη ενταχθεί ή/και ενισχυθεί από ίδιες ή άλλες συγχρηματοδοτούμενες δράσεις του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α' 117/22-06-2016) και του Ν. 4887/2022 (ΦΕΚ 16 Α')
- 2.4. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι, στο πλαίσιο της 13849/14-12-2017 Πρόσκλησης οριστικοποίησαν στο ΠΣΚΕ τουλάχιστον ένα αίτημα προκαταβολής ή πληρωμής από το οποίο προέκυψε καταβολή οικονομικής ενίσχυσης. Εξαιρούνται όσοι έχουν ολοκληρώσει το επενδυτικό τους σχέδιο στο πλαίσιο της 13849/14-12-2017 πρόσκλησης και υποβάλουν αίτηση στήριξης από τη δράση 4.1.5 στην οποία προβλέπονται αποκλειστικά επενδύσεις εγκατάστασης φυτειών και ΑΠΕ (παρ. 4, 9, 10.1.2.i,ii,v,vi του άρθρου 9 της ΥΑ). Στην περίπτωση αυτή τυχόν αιτήματα τροποποίησης μπορούν να αφορούν επενδύσεις αποκλειστικά εντός ή/και μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών, σύμφωνα με την παρ. 6, σημείο 6.4 του άρθρου 26 της ΥΑ.
- 2.5. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τις οποίες εκκρεμεί εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 2.6. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τις οποίες η αίτηση στήριξης έχει υποβληθεί με οποιουδήποτε είδους πληρεξούσιο έγγραφο.
- 2.7. Γεωργικές εκμεταλλεύσεις που ανήκουν σε συλλογικά σχήματα όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ κ.λπ.

## **Άρθρο 8**

### **Γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων**

Οι επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν οι παρακάτω γενικές προϋποθέσεις:

1. Προβλέπονται σε εγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο.
2. Τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή των ακινήτων στα οποία εγκαθίστανται μόνιμα επενδύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11 της ΥΑ.
3. Έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ.
4. Αφορούν καινούρια και αμεταχείριστα επενδυτικά αγαθά των οποίων η απόκτηση / εγκατάσταση υπάρχει η δυνατότητα να πιστοποιείται στο πλαίσιο της επιτόπιας επίσκεψης της παρ. 10 του άρθρου 27 της ΥΑ.
5. Αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη εκμετάλλευση, τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα άρθρα 12 και 14 της ΥΑ.
6. Δεν προκαλούν αλλαγή στη φύση του προϊόντος, εξαιρουμένων των επενδύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 9 της ΥΑ.
7. Συμμορφώνονται με τα ενωσιακά (κοινοτικά) πρότυπα, τις προδιαγραφές του παραρτήματος 6 και την εθνική νομοθεσία.
8. Πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία οριστικοποίησης της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις γενικές δαπάνες οι οποίες μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί έως και 24 μήνες πριν την ανωτέρω οριστικοποίηση. Εφόσον η υλοποίηση των επενδύσεων προηγείται της απόφασης ένταξης, αυτές πραγματοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του υποψηφίου χωρίς η υλοποίηση αυτή να υποχρεώνει το Ελληνικό Δημόσιο σε συγχρηματοδότησή τους.

7

9. Δεν έχουν ενισχυθεί και δεν θα ενισχυθούν από άλλη πηγή.
10. Προβλέπεται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία να χαρακτηρίζονται ως «γεωργικές» (π.χ. μηχάνημα που ταξινομείται ως «γεωργικό» και όχι ως «μηχάνημα έργου»). Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται από την νομοθεσία η δυνατότητα χαρακτηρισμού / ταξινόμησης της επένδυσης ως γεωργικής, τότε πρέπει απαραίτητα να χρησιμοποιείται στην εκτέλεση γεωργικών ή κτηνοτροφικών εργασιών, στην εκτροφή των ζώων, στη διαχείριση και ασφάλεια της εκμετάλλευσης, στην αποθήκευση, στη συντήρηση, στην προετοιμασία πρώτης πώλησης και προώθησης των προϊόντων της εκμετάλλευσης. Για την εφαρμογή της παρούσας νοούνται ως «γεωργικές» και οι επενδύσεις για την αξιοποίηση των υποπροϊόντων της εκμετάλλευσης καθώς και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) με σκοπό την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης.
11. Έχει εκδοθεί κατάλληλη περιβαλλοντική αδειοδότηση κατά την υποβολή αιτήματος πληρωμής που αφορά τη σχετική δαπάνη.
12. Τηρούν το σύνολο των προϋποθέσεων των παραρτημάτων της παρούσας απόφασης που τις αφορούν.
13. Ικανοποιούν ανά κατηγορία τις ειδικές προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 9 της ΥΑ.
14. Δε δημιουργούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να καθοριστούν επιλέξιμες.

## Άρθρο 9

### Ειδικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων

Εντός των κατηγοριών που ακολουθούν και λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς της ΥΑ και ιδίως, του άρθρου 9 αυτής στο οποίο καθορίζονται οι ειδικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των επενδύσεων, των άρθρων 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 37, 38 αυτής καθώς και των παραρτημάτων της, ενισχύονται οι εξής επενδύσεις:

1. Ίδρυση, μετεγκατάσταση, ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.
2. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
3. Αγορά γης.
4. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών των οποίων η εγκατάσταση δεν γίνεται με τη χρήση σπόρου.
5. Περιφράξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων και την περιφράξη φυτειών
6. Αγορά καινούργιου αυτοκινήτου με ψυκτικό θάλαμο για την εξυπηρέτηση εκμετάλλευσης παραγωγής ανθέων ή μανιταριών.
7. Αγορά καινούργιου φορτηγού αυτοκινήτου για τη μεταφορά κυψελών (μελισσοκομικό φορτηγό).
8. Αγορά και εγκατάσταση Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, εξοπλισμού επικοινωνιών και γραφείου.
9. Επενδύσεις που συμβάλλουν στην αξιοποίηση ΑΠΕ.
10. Γενικές Δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνεται κάθε δαπάνη λήψης υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα μέτρα του ΠΑΑ. Ενδεικτικά, στις γενικές δαπάνες περιλαμβάνονται οι αμοιβές για τη σύνταξη και την υποβολή αίτησης στήριξης και αιτήσεων πληρωμής, οι αμοιβές για την εκπόνηση των αναγκαιών μελετών και την έκδοση των απαραίτητων αδειοδοτήσεων για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, καθώς και η δαπάνη τοποθέτησης της προβλεπόμενης επεξηγηματικής πινακίδας.



## Άρθρο 10 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι παρακάτω κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη:

1. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του μέτρου 121 του ΠΑΑ 2007-2013 και δεν έχει αποσβεστεί.
2. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2022.
3. Κάθε δαπάνη που είναι ενταγμένη ή έχει χρηματοδοτηθεί από επιχειρησιακό σχέδιο στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1308/2013, του Ν. 4399/2016 (Α' 117) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται μέχρι και το στάδιο του διοικητικού ελέγχου του τελικού αιτήματος πληρωμής.
4. Ο Φ.Π.Α., οι δαπάνες πάσης φύσεως φόρων, τελών και λοιπών δημοσιονομικών επιβαρύνσεων καθώς και τα έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού και τα συμβολαιογραφικά έξοδα.
5. Οι δαπάνες απλής αντικατάστασης.
6. Η απόκτηση μεταχειρισμένων επενδυτικών αγαθών.
7. Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής και δικαιωμάτων στήριξης.
8. Δαπάνες που αφορούν χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικές προμήθειες και έξοδα συναλλαγών και εγγυήσεων.
9. Οι δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να ελεγχθούν ή/και επαληθευτούν, δηλαδή δεν δύναται να πιστοποιηθεί η ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης.
10. Οι δαπάνες για αγορά ζωικού κεφαλαίου.
11. Δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης με ενωσιακά πρότυπα, με εξαίρεση τους νέους γεωργούς του υπομέτρου 6.1 για περίοδο 24 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασής τους.
12. Τα αυτοκίνητα οχήματα εξαιρουμένων όσων ορίζονται ως επιλέξιμα στο άρθρο 9 της ΥΑ.
13. Η συγχρηματοδότηση περισσότερων του ενός ελκυστήρων ανά επενδυτικό σχέδιο.
14. Η αγορά οποιουδήποτε ελκυστήρα στην περίπτωση που στις 31/12/2022 υπήρχε μη αποσβεσμένος ελκυστήρας στην εκμετάλλευση. Εξαιρείται η περίπτωση όπου πραγματοποιείται αναδιάρθρωση της εκμετάλλευσης προς δενδρώδεις καλλιέργειες ή/και αμπέλια, όπου δύναται να ενισχυθεί δενδροκομικός ελκυστήρας υπό τις εξής συντρέχουσες προϋποθέσεις:
  - α. Να μην υφίσταται μη αποσβεσμένος δενδροκομικός / αμπελουργικός ελκυστήρας στην εκμετάλλευση.
  - β. Στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης του έτους που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, να μην υπάρχει καλλιέργεια δέντρων ή/και αμπελιών σε έκταση μεγαλύτερη από 10 στρέμματα.
  - γ. Κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η εν λόγω έκταση πρέπει να είναι τουλάχιστον 35 στρέμματα και η τυπική απόδοση από τις καλλιέργειες αυτές να υπερβαίνει το 40% της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης. Για τον συγκεκριμένο υπολογισμό λαμβάνεται υπόψη η τυπική απόδοση παραγωγικής (όχι νεαρής) φυτείας.
15. Οι βαμβακοσυλλεκτικές, οι θεριζοαλωνιστικές μηχανές, οι μηχανές συλλογής ρυζιού οσπρίων, ψυχανθών, βιομηχανικής ντομάτας και τεύτλων.
16. Ο εκσυγχρονισμός πρόχειρων καταλυμάτων ζώων της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 4056/2012 (Α' 52).
17. Η κατασκευή ή διαμόρφωση κτιρίων κατοικίας ή κτιρίων που εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.
18. Τα έργα πράσινου και καλλωπισμού.

19. Η κατασκευή αναβαθμίδων
20. Η περίφραξη βοσκοτόπων.
21. Οι δαπάνες προμήθειας και κατασκευής γεφυροπλάστιγγας.
22. Οι δαπάνες σύνδεσης των εγκαταστάσεων με δίκτυα κοινής ωφέλειας όπως, ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης.
23. Οι δαπάνες οι οποίες προκύπτουν από πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης/ αυτοπαράδοσης.
24. Οι δαπάνες για αγορά και εγκατάσταση ετήσιων φυτών ή φυτών που εγκαθίστανται με σπορά ή φυτειών με παραγωγική διάρκεια κάτω των τεσσάρων ετών
25. Οι πετροσυλλέκτες, οι θρυμματιστές πέτρας και οι αρίδες.
26. Οι επενδύσεις ενεργητικής προστασίας.
27. Η αναμπέλωση οινοποιήσιμων ποικιλιών αμπέλου.
28. Οι δαπάνες γεωτρήσεων και άρδευσης.
29. Οι δαπάνες κάθε επέμβασης στο γεωργικό προϊόν από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία του προϊόντος (ζωικής ή φυτικής προέλευσης) για την πρώτη πώληση.
30. Οι δαπάνες για επενδύσεις ο πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα.
31. Οι δαπάνες για τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και για τη σχετική πιστοποίηση.
32. Οι δαπάνες αγοράς τελάρων μεταφοράς.
33. Οι δαπάνες αγοράς κρηθρών.
34. Οι δαπάνες αγοράς εφαρμογών ηλεκτρονικού υπολογιστή που δεν σχετίζονται με τις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης, οι δαπάνες για την ιδιοκατασκευή λογισμικού και οι δαπάνες για την ανανέωση άδειας χρήσης που αφορά προϋπάρχον λογισμικό στην εκμετάλλευση.
35. Οι δαπάνες για την αγορά υπηρεσιών σύνδεσης σε τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και στο διαδίκτυο, οι δαπάνες για την αγορά εξωτερικών αποθηκευτικών μέσων δεδομένων, οι δαπάνες πρόσβασης σε υπηρεσίες cloud και οι δαπάνες φιλοξενίας ιστοσελίδων.
36. Η αγορά αναλωσίμων, εφοδίων, εργαλείων συντήρησης και επισκευής μηχανημάτων και κτιρίων, η ενοικίαση και τα έξοδα συντήρησης εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες της εκμετάλλευσης.

## Άρθρο 11

### Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου

1. Για όλες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ως όριο αιτούμενου προϋπολογισμού που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ορίζονται τα 150.000 ευρώ. Ωστόσο ο ανώτατος αιτούμενος προϋπολογισμός δύναται να αυξηθεί έως και τις 250.000 ευρώ με την προϋπόθεση ότι η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης του έτους 2022, ανέρχεται τουλάχιστον στο 20% του αιτούμενου προϋπολογισμού.
2. Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις δράσεις του υπομέτρου τις 500.000 ευρώ στην περίπτωση νομικού ή φυσικού προσώπου που υποβάλει ή έχει υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις εντός της Προγραμματικής Περιόδου 2014 – 2022, λαμβάνοντας υπόψη και τις συμμετοχές του φυσικού ή νομικού προσώπου σε άλλα νομικά πρόσωπα ή/και συλλογικά σχήματα που έχουν αιτηθεί ή/και υλοποιούν επενδυτικό σχέδιο στο

10

πλαίσιο του υπομέτρου 4.1. Σε περιπτώσεις υπέρβασης του ανωτέρω ορίου γίνεται μείωση στην επιλέξιμη δαπάνη του αιτήματος στήριξης που έχει υποβληθεί από το φυσικό πρόσωπο και στη συνέχεια από το νομικό πρόσωπο.

3. Η ένταση (%) της παρεχόμενης στήριξης εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ & ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ & ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
	Με πληθυσμό έως 3.100	Με πληθυσμό άνω των 3.100 κατοίκων				
Ο δικαιούχος κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα <sup>1</sup> και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής την τελευταία πενταετία ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία πενταετία.	80%	70%	60%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε ορεινές περιοχές	80%	70%	60%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	80%	70%	50%	50%	50%	40%
Λοιποί γεωργοί σε κανονικές περιοχές	75%	70%	50%	50%	40%	40%

<sup>1</sup> Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου ≥ 3

#### 4. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη

- 4.1. Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από τη δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή.
- 4.2. Η δημόσια δαπάνη (στήριξη) καθορίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης [ΕΓΤΑΑ] και το Ελληνικό Δημόσιο.
- 4.3. Η στήριξη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδύσεων, την εξόφλησή τους και την πιστοποίηση - παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα, με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες από αυτά.
- 4.4. Η δημόσια οικονομική στήριξη πιστώνεται σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.
- 4.5. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της στήριξης προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και της δημόσιας δαπάνης και

καλύπτεται από τον δικαιούχο με ίδια κεφάλαια ή/και με τραπεζικό δανεισμό, εφ' όσον είναι απαραίτητο. Κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου ο δικαιούχος μπορεί να μεταβάλει τη σχέση μεταξύ ιδίων κεφαλαίων και τραπεζικού δανεισμού που έχει δηλώσει στην αίτηση στήριξης.

5. Για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, προβλέπονται τα εξής:

#### 5.1. Χορήγηση Προκαταβολής

5.1.1. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής η οποία δεν υπερβαίνει το 50% της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.

5.1.2. Η πληρωμή προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.

5.1.3. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα - μέλος του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ υπέρ του αρμόδιου οργανισμού πληρωμών και είναι αορίστου χρόνου. Η εγγυητική επιστολή μπορεί να αποδεσμευτεί όταν ο Οργανισμός Πληρωμών εξακριβώσει ότι το ποσό της εγκεκριμένης δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια δαπάνη που σχετίζεται με τη δράση ισούται ή υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής.

5.1.4. Με το άρθρο 27 της ΥΑ καθορίζονται οι διαδικασίες υποβολής και διεκπεραίωσης των αιτήσεων προκαταβολών καθώς και οι διαδικασίες και τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση, φύλαξη, εκκαθάριση και επιστροφή των εγγυητικών επιστολών.

#### 5.2. Χρηματοδοτικά εργαλεία

5.2.1. Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΠΑΑ.

5.2.2. Στις περιπτώσεις όπου το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής παρακρατείται κατά την ολοκλήρωση του σχεδίου βελτίωσης κατά το ποσοστό που υπερβαίνει την ανώτατη ένταση στήριξης του Παραρτήματος ΙΙ του Καν (ΕΕ) 1305/2013, λαμβάνοντας υπόψη την πηγή χρηματοδότησης.

## Άρθρο 12

### Διάρκεια πράξεων

Για τις πράξεις που θα επιλεγούν στο πλαίσιο της παρούσας, πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο και να έχει υποβληθεί τελική αίτηση πληρωμής έως τις 15 Οκτωβρίου 2025.

## Άρθρο 13

### Περίοδος και διαδικασία υποβολής αιτήσεων στήριξης

1. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να ενταχθούν στη Δράση 4.1.5 πρέπει να υποβάλλουν (οριστικοποιήσουν) μία αίτηση στήριξης ηλεκτρονικά, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) που λειτουργεί στον ιστότοπο <http://www.ependyseis.gr> κατά το διάστημα από 15/3/2023 έως 16/5/2023 και ώρα 13:00.

12

2. Η δημιουργία νέας υποβολής γίνεται στη συνέχεια της απόδοσης ονόματος χρήστη και κωδικού πρόσβασης στο [www.ependyseis.gr](http://www.ependyseis.gr), εφόσον ο υποψήφιος, μέσα από το μενού του συστήματος, επιλέξει «Νέα Υποβολή». Η επιτυχής ολοκλήρωση της ενέργειας «Νέα Υποβολή» δημιουργεί κενή αίτηση στην οποία αποδίδεται μοναδικός πενταψήφιος αριθμός ύστερα από το αρκτικόλεξο ΣΒΕΛ2 (π.χ. ΣΒΕΛ2-00852). Στη συνέχεια η αίτηση στήριξης πρέπει να συμπληρωθεί και να υποβληθεί οριστικά (οριστικοποίηση) εντός της προθεσμίας της παρ. 1. Με την οριστικοποίηση της υποβολής το σύστημα καταγράφει την ημερομηνία οριστικοποίησης από την οποία προκύπτει η εμπρόθεσμη υποβολή.
3. Αιτήματα από-οριστικοποίησης των αιτήσεων γίνονται δεκτά έως τις 12/5/2023 και ώρα 13:00 ύστερα από υποβολή αιτήματος στην τεχνική υποστήριξη (helpdesk) του ΠΣΚΕ, εντός της εφαρμογής [ependyseis.gr](http://ependyseis.gr). Μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας και ώρας υποβολής (οριστικοποίησης) δεν είναι δυνατή η οριστικοποίηση της αίτησης με συνέπεια αυτή να μην αξιολογείται.
4. Το θεσμικό πλαίσιο της δράσης περιγράφεται αναλυτικά στην υπ. αριθ. 427/02-03-2023 Υπουργική Απόφαση (Β' 1414) που έχει αναρτηθεί στους δικτυακούς τόπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων [www.minagric.gr](http://www.minagric.gr) και [www.agrotikianartixi.gr](http://www.agrotikianartixi.gr).
5. Περαιτέρω εξειδικευμένη πληροφόρηση παρέχεται από:
  - Την Ειδική Υπηρεσία Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.
  - Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών.
  - Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των κατά τόπους Περιφερειακών Ενοτήτων.
  - Τους δικτυακούς τόπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, [www.minagric.gr](http://www.minagric.gr) και [www.agrotikianartixi.gr](http://www.agrotikianartixi.gr) και των 13 Περιφερειών της χώρας.

## Άρθρο 14

### Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης,

1. Όλες οι αιτήσεις αξιολογούνται, βαθμολογούνται, προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης και κατατάσσονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 20 και 21 της ΥΑ και στο Παράρτημα 2 της παρούσας. Κατά την αξιολόγηση δεν επιτρέπεται να αυξηθεί το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων προφανών σφαλμάτων.
2. Για τον καθορισμό των κριτηρίων βαθμολόγησης (επιλογής) των αιτήσεων στήριξης της δράσης 4.1.5 έχουν θεσπισθεί οι παρακάτω αρχές κριτηρίων:
  - 2.1. Ο προσανατολισμός της εκμετάλλευσης.
  - 2.2. Το οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης.
  - 2.3. Η δυναμική της εκμετάλλευσης.
  - 2.4. Οι επενδυτικές δαπάνες που καθιστούν ανθεκτική την εκμετάλλευση στους εξωγενείς κινδύνους.
  - 2.5. Η εισαγωγή/χρήση καινοτομίας με προτεραιότητα σε αυτές που αφορούν σε γεωργία ακριβείας και έξυπνη γεωργία.
  - 2.6. Η συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας.
  - 2.7. Η επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πυρόπληκτων περιοχών.



3. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της βαθμολογίας ορίζονται στο Παράρτημα 2.
4. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης κρίνεται και οριστικοποιείται από Γνωμοδοτική Επιτροπή. Μετά την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας με απόφαση του Περιφερειάρχη συντάσσεται Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου στον οποίο αποτυπώνονται τόσο οι αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη όσο και εκείνες που δεν επιλέγονται. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Στον πίνακα επισημαίνονται:
  - 4.1. Οι αιτήσεις για τις οποίες το άθροισμα της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει το 85% της δημόσιας δαπάνης που έχει κατανεμηθεί στην Περιφέρεια και συνεπώς εντάσσονται άμεσα στη δράση 4.1.5. Ωστόσο, στην περίπτωση που το άθροισμα της δημόσιας δαπάνης που απαιτείται για την κάλυψη του συνόλου των αιτήσεων που υποβλήθηκαν υπολείπεται των διαθέσιμων πιστώσεων της Περιφέρειας, εντάσσονται όλες οι επιλέξιμες αιτήσεις.
  - 4.2. Οι αιτήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας αλλά δεν καλύπτονται από το 85% της δημόσιας δαπάνης που έχει κατανεμηθεί στην Περιφέρεια (Πίνακας αιτήσεων που δεν καλύπτονται από το 85% της κατανεμηθείσας δημόσιας δαπάνης).
  - 4.3. Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη διότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας (Πίνακας Απορριπτόμενων).
5. Στην ανωτέρω απόφαση περιλαμβάνονται σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΠΣΚΕ, για τη δυνατότητα υποβολής προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999 (ενδικοφανής προσφυγή), καθώς και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.
6. Οι ανωτέρω πίνακες κοινοποιούνται στις ΔΑΟΚ, και η σχετική απόφαση αναρτάται στο «Διαύγεια» και δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο για την ενημέρωση των αιτούντων. Αναρτώνται επίσης στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών με ευθύνη των ΔΑΟΠ.
7. Επικουρικά, με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έχουν δηλώσει στο ΠΣΚΕ, ο υποψήφιος και ο συντάκτης της αίτησης, ενημέρωση σχετικά με την ανάρτηση του πίνακα και τον ΑΔΑ του στο «Διαύγεια». Οι συντάκτες των αιτήσεων οφείλουν να ενημερώσουν σχετικά τους υποψήφιους.

## Άρθρο 15

### Απόφαση ένταξης πράξεων

1. Μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑΟΠ, ο Περιφερειάρχης εκδίδει απόφαση ένταξης πράξεων για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη. Στην απόφαση ένταξης πράξεων αποτυπώνονται τα ακριβή αποτελέσματα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής.
2. Το σχέδιο της απόφασης ένταξης παράγεται με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που έχουν καταχωρηθεί ήδη στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΔΑΟΠ.
3. Η απόφαση ένταξης πράξεων περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:

3.1. Τον κωδικό ΟΠΣΑΑ.

3.2. Τον μοναδικό κωδικό ταυτοποίησης της αίτησης στο ΠΣΚΕ.

3.3. Τον προϋπολογισμό (ποσό στήριξης) πράξης και ένταση στήριξης.

Για λόγους πληροφόρησης των δικαιούχων στην απόφαση ένταξης πράξεων περιλαμβάνονται οι α) οι υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων, β) η διαδικασία χορήγησης της στήριξης και γ) οι έλεγχοι που διενεργούνται και οι αντίστοιχες κυρώσεις.

Σε κάθε περίπτωση η μη συμπερίληψη στην απόφαση ένταξης πράξεων του συνόλου των όρων και προϋποθέσεων της ΥΑ δεν καθιστά αυτούς χωρίς εφαρμογή στους δικαιούχους, οι οποίοι οφείλουν να είναι ενήμεροι για αυτούς.

4. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ οι εν λόγω αποφάσεις αναρτώνται υποχρεωτικά σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και κοινοποιούνται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων, στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και ΕΥΕ) καθώς και στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ηλεκτρονικά μέσα, ενώ δύναται να δημοσιοποιούνται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο (όπως ανάρτηση στις έδρες των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων). Με αυτόν τον τρόπο εκπληρώνεται η υποχρέωση του Δημοσίου για ενημέρωση του δικαιούχου. Επικουρικά, οι οικείες ΔΑΟΚ κοινοποιούν την απόφαση ένταξης πράξεων ατομικά σε κάθε δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ. Η απόφαση ένταξης πράξεων κοινοποιείται, επίσης με αποστολή μηνύματος, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του συμβούλου που έχει συντάξει την αίτηση ενίσχυσης ο οποίος οφείλει να ενημερώσει σχετικά τον δικαιούχο.
5. Η απόφαση ένταξης πράξεων καθίσταται αυτοδίκαια αποδεκτή από την ημερομηνία έκδοσής της εκτός και αν ο δικαιούχος υποβάλει παραίτηση. Η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής επί επενδύσεων που έχουν απορριφθεί ή περικοπεί δεν οδηγεί σε αναστολή της ισχύος της απόφασης ένταξης.

## Άρθρο 16

### Ενδικοφανείς προσφυγές

1. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις έχουν συμπεριληφθεί στους Πίνακες Αποτελεσμάτων της παραγράφου 4 του άρθρου 14 έχουν, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999 το δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά της σχετικής απόφασης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
2. Οι ενδικοφανείς προσφυγές υποβάλλονται άπαξ, ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας η οποία καθορίζεται με απόφαση του Περιφερειάρχη σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 22 της ΥΑ. Το εμπρόθεσμο της υποβολής προκύπτει από την ημερομηνία της ηλεκτρονικής οριστικοποίησης. Ενδικοφανείς προσφυγές που υποβάλλονται εκτός των προβλεπομένων προθεσμιών δεν γίνονται παραδεκτές και δεν αξιολογούνται.
3. Οι ενδικοφανείς προσφυγές εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται και ως προς την ουσία της υπόθεσης.
4. Η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την παροχή της δυνατότητας ανάληψης για αξιολόγηση της ενδικοφανούς προσφυγής στο ΠΣΚΕ.
5. Μετά την ολοκλήρωση της εκδίκασης της υποβολής των ενδικοφανών προσφυγών, σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στο ΠΣΚΕ, με απόφαση του Περιφερειάρχη οι ΔΑΟΠ επικαιροποιούν τον Πίνακα Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης όπου απεικονίζεται και η νέα βαθμολογική κατάταξη των υποψηφίων. Οι οριστικοί Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης είναι

15

οι εξής:

- 5.1. Πίνακας Δικαιούχων.
- 5.2. Πίνακας Αιτήσεων που δεν καλύπτονται από το όριο πιστώσεων.
- 5.3. Πίνακας Απορριπτόμενων.
6. Ο προϋπολογισμός του πίνακα δικαιούχων μετά την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών δύναται να υπερβαίνει το 100% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης σε επίπεδο Περιφέρειας σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.
7. Οι οριστικοί Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης που προκύπτουν μέχρι εξάντλησης των διαθέσιμων πιστώσεων της Περιφέρειας δημοσιεύονται στην απόφαση ένταξης πράξεων, για την οποία ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 14 και οι διαδικασίες ενημέρωσης των δικαιούχων από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 14.
8. Με τη δημοσιοποίηση της απόφασης ένταξης πράξεων η απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται οριστική και το πόρισμα της εξέτασης της της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται προσβάσιμο στον ενιστάμενο μέσα από το ΠΣΚΕ.

## **Άρθρο 17**

### **Τροποποίηση και ανάκληση ένταξης πράξεων**

1. Σύμφωνα με το άρθρο 26 της ΥΑ, στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται με ουσιώδη παρέκκλιση ή/και μεταβολή από την εγκεκριμένη πράξη, όπως αυτή αποτυπώνεται στην απόφαση ένταξης πράξεων, στο πρακτικό της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας γνωμοδοτικής επιτροπής και στο αντίστοιχο έντυπο γνωμοδότησης αίτησης στήριξης, καθώς και σε τυχόν προγενέστερες εγκεκριμένες τροποποιήσεις, ο δικαιούχος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του ή ο ΕΦΔ οφείλει να υποβάλλει ηλεκτρονικά αίτηση τροποποίησης το συντομότερο δυνατό στις περιπτώσεις που αφορούν τα στοιχεία του δικαιούχου και στις περιπτώσεις αλλαγής φυσικού - οικονομικού αντικείμενου πριν από την κατάθεση αιτήματος πληρωμής που συμπεριλαμβάνει την τροποποιούμενη επένδυση.
2. Οι δικαιούχοι μπορούν να αιτηθούν την ανάκληση ένταξής τους στο ΠΑΑ 2014-2020, με την υποβολή αιτήματος, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Στη συνέχεια του αιτήματος και κατόπιν της εξέτασής του από τη ΔΑΟΚ, εκδίδεται σχετική απόφαση ανάκλησης. Η απόφαση αναρτάται στο «Διαύγεια» και κοινοποιείται ατομικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο δικαιούχο. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη πράξη, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας.

## **Άρθρο 18**

### **Παρακολούθηση υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων**

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 30 της ΥΑ και αφορά στην πιστοποίηση της: α) ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ένταξης πράξης του δικαιούχου και στη σχετική νομοθεσία και β) ολοκλήρωσης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου.

2. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων γίνεται με ευθύνη της ΔΑΟΚ με την υποστήριξη Επιτροπών Παρακολούθησης. Την ευθύνη για την παρακολούθηση της διαδικασίας και το συντονισμό των ανωτέρω έχει η ΕΥΕ ΠΑΑ. Αν κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης προκύψουν παρατυπίες οι οποίες επισείουν την αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης, αυτές αποτυπώνονται στο πρακτικό ελέγχου ώστε να εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα στο σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων.
3. Για υλοποιημένες επενδύσεις που περιγράφονται στο Παράρτημα 9 (Εύλογο κόστος) της ΥΑ και εφόσον αυτές υλοποιούνται με μείωση του μεγέθους ή της δυναμικότητάς τους, γίνεται κατ' αναλογία μείωση της πιστοποιούμενης δαπάνης εκτός και αν η επένδυση έχει εγκριθεί με προϋπολογισμό μικρότερο από τις ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες όπως ορίζονται στο Παράρτημα 9.
4. Στις περιπτώσεις αποπληρωμής όπου μέρος των επενδύσεων έχει υλοποιηθεί κατά παρέκκλιση της απόφασης ένταξης πράξεων ή δεν υλοποιήθηκε μέρος των επενδύσεων καθώς και στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος αιτείται ολοκλήρωση του σχεδίου χωρίς υποβολή νέου αιτήματος πληρωμής, για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου απαιτείται η τεκμηρίωση της καταλληλότητας και λειτουργικότητας των υλοποιημένων επενδύσεων και η τήρηση των προϋποθέσεων ένταξης καθώς και η ύπαρξη των απαραίτητων αδειοδοτήσεων. Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει την αναγκαιότητα υποβολής αιτήματος τροποποίησης σύμφωνα με το άρθρο 26 της ΥΑ.
5. Σε κάθε περίπτωση παρέκκλισης από την απόφαση ένταξης πράξης πρέπει απαραίτητα να ελέγχεται αν η παρέκκλιση αυτή οδηγεί σε μεταβολή που επηρεάζει τους όρους ένταξης του επενδυτικού σχεδίου, έτσι ώστε η αίτηση ενίσχυσης του δικαιούχου ή οι επενδύσεις που σχετίζονται με την παρέκκλιση να καθίστανται μη επιλέξιμες και να ισχύουν τα αναφερόμενα στα άρθρα 37 και 38 της ΥΑ.

## Άρθρο 19

### Αίτηση προκαταβολής / πληρωμής

1. Για την καταβολή της αναλογούσας δημόσιας οικονομικής στήριξης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος υποβάλλει ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ τυποποιημένη αίτηση πληρωμής σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην ενότητα Β του παραρτήματος 1 της ΥΑ. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα. Εφόσον η αίτηση πληρωμής υποβληθεί οριστικώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμό της.
2. Ο δικαιούχος με βάση την πρόοδο υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου, δύναται να καταθέσει έως και τρεις αιτήσεις πληρωμής. Κάθε αίτηση μερικής πληρωμής γίνεται δεκτή εφόσον αφορά υλοποίηση προϋπολογισμού που δεν υπολείπεται του 20% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού και μετά την υποβολή της απομένει προς υλοποίηση εγκεκριμένος προϋπολογισμός που δεν υπολείπεται του 20% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού.
3. Η πρώτη αίτηση πληρωμής υποβάλλεται από το δικαιούχο το αργότερο εντός εννέα μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης πράξης.
4. Οι επενδύσεις πιστοποιούνται και παραλαμβάνονται από επιτροπή παρακολούθησης. Η παραλαβή (πιστοποίηση υλοποίησης) των αιτούμενων επενδύσεων γίνεται με έλεγχο των

παραστατικών και των λοιπών συνοδευτικών εγγράφων της αίτησης πληρωμής και με επιτόπια επίσκεψη. Κατά την επιτόπια επίσκεψη και στο πλαίσιο της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, η επιτροπή παρακολούθησης ελέγχει το σύνολο των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο αίτημα πληρωμής και ταυτοποιεί τον προς στήριξη εξοπλισμό σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά (π.χ. ύπαρξη σειριακών αριθμών στα παραστατικά δαπανών). Αδυναμία ταυτοποίησης του εξοπλισμού οδηγεί την επιτροπή στη μη πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης. Η πιστοποίηση και παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων δεν πραγματοποιείται εφόσον ο δικαιούχος ή ο αντιπρόσωπός του εμποδίζει τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πρακτικού επιτόπιας επίσκεψης, το οποίο συνοπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης καθώς και, προκειμένου να αποδεικνύεται ότι έχει διευκολυνθεί ο έλεγχος, από τον δικαιούχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του και συμπεριλαμβάνεται στο σχετικό πρακτικό διοικητικού ελέγχου που συντάσσεται για τη συγκεκριμένη αίτηση πληρωμής.

5. Κάθε επενδυτικό αγαθό το οποίο ανήκει στην υποκατηγορία της περίπτωσης 2.1.1 (εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις ή επί γηπέδων) του άρθρου 9 της ΥΑ, παραλαμβάνεται από την επιτροπή παρακολούθησης με την προϋπόθεση ότι αυτό είναι εγκατεστημένο και λειτουργικό. Η ορθή εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης πιστοποιείται από την επιτροπή παρακολούθησης όταν ο υπό παραλαβή εξοπλισμός είναι εγκατεστημένος, δηλαδή είναι εγκατεστημένος εντός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών των οποίων τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή και είναι συνδεδεμένος με τις απαραίτητες παροχές (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, αποχέτευση, κ.ά.). Δεν πιστοποιείται η ορθή εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης από την επιτροπή παρακολούθησης όταν ο υπό παραλαβή εξοπλισμός βρίσκεται σε συσκευασία, ή είναι εγκατεστημένος εντός κτιρίου ή κατασκευής της οποίας ο δικαιούχος δεν έχει την νόμιμη κατοχή.
6. Για τα παρελκόμενα του ελκυστήρα, συρόμενα ή αναρτώμενα, συγχρηματοδοτούμενης αξίας άνω των 1.000 ευρώ, απαιτείται η ανάγλυφη αποτύπωση σε αυτά του αριθμού ΣΒΕΛ, όπως αυτός έχει παραχθεί από το ΠΣΚΕ. Η ανάγλυφη αποτύπωση πρέπει να είναι πενταψήφια (π.χ. για το ΣΒΕΛ 194 αποτυπώνεται ο αριθμός 00194), δεν απαλλάσσει από την υποχρέωση σήμανσης που προβλέπεται στο ΠΔ 57/2010 (Α' 97) (όπως έχει τροποποιηθεί με το ΠΔ 81/2011 (Α' 197) και ισχύει), αλλά αποτελεί επιπλέον μέσο ταυτοποίησης κατά την παρακολούθηση υλοποίησης καθώς και κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων του δικαιούχου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο, με ευθύνη της επιτροπής παρακολούθησης, ο αριθμός ΣΒΕΛ αποτυπώνεται μόνιμα με κατάλληλο μέσο και στη συνέχεια φωτογραφίζεται η ανάγλυφη αποτύπωση για το συγκεκριμένο επενδυτικό αγαθό. Οι σχετικές φωτογραφίες αναρτώνται στο ΠΣΚΕ.
7. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη ή επιτόπιος έλεγχος στο δικαιούχο. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.
8. Αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με το αίτημα πληρωμής περιγράφονται στα άρθρα 27, 28, 32 και στο παράρτημα 1 και της ΥΑ.



9. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, δύναται να χορηγείται προκαταβολή ύστερα από προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 11.

## Άρθρο 20

### Εκκαθάριση δαπάνης

1. Οι επιτροπές παρακολούθησης διαβιβάζουν στη ΔΑΟΠ τα πρακτικά διοικητικού ελέγχου μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εκκαθάριση της αίτησης πληρωμής. Τα πρακτικά ελέγχου των επιτροπών λαμβάνονται υπόψη από τη ΔΑΟΠ μαζί με άλλα στοιχεία όπως, πορίσματα ελέγχων, αποτελέσματα μηχανογραφικών και διασταυρωτικών ελέγχων, κ.ά., προκειμένου αυτή να προβεί στην αναγνώριση - εκκαθάριση της δαπάνης για την καταβολή της οικονομικής στήριξης στο δικαιούχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
2. Η ΔΑΟΠ συγκεντρώνει τις αιτήσεις πληρωμής, όπως έχουν διαμορφωθεί και εγκριθεί με το διοικητικό έλεγχο, σε κατάλληλες παρτίδες πληρωμής που καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ. Στη συνέχεια, εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους με βάση τις προβλέψεις πληρωμών, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάρθρος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η Απόφαση Έγκρισης Διάθεσης Πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.
3. Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται απολογιστικά από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με απ' ευθείας κατάθεση σε λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης. Ο λογαριασμός αυτός δηλώνεται σε κάθε αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής. Ο δικαιούχος της στήριξης πρέπει να είναι κάτοχος ή συνδικαιούχος αυτού του τραπεζικού λογαριασμού. Επιπλέον, όταν ο κάτοχος του λογαριασμού είναι νομικό πρόσωπο, ο λογαριασμός αυτός πρέπει να είναι εταιρικός.
4. Σε περιπτώσεις λήψης προκαταβολής η εγγυητική επιστολή προκαταβολής επιστρέφεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στο αντίστοιχο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 27 της ΥΑ και στη σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
5. Η δημόσια δαπάνη υπολογίζεται στον επιλέξιμο υλοποιημένο προϋπολογισμό που πραγματοποιήθηκε από το δικαιούχο. Ως επιλέξιμος υλοποιημένος προϋπολογισμός, νοούνται οι δαπάνες που έχουν ήδη υλοποιηθεί και εξοφληθεί και οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.
6. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων στην αιτούμενη δαπάνη του αιτήματος πληρωμής, όταν ο λόγος  $(Y-X)/X$  είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 10,00%, όπου (Y) το αιτούμενο ποσό και (X) το ποσό που πιστοποιείται από την υπηρεσία, τότε στο ποσό που εκκαθαρίζεται προς πληρωμή επιβάλλεται ποινή κατά το ποσό της διαφοράς Y-X. Η ποινή επιβάλλεται αποκλειστικά στο ποσό που πιστοποιεί η υπηρεσία στην υπό εξέταση αίτηση πληρωμής εφ' όσον αυτό επαρκεί. Η επιβολή της ανωτέρω ποινής δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την προσθήκη του ποσού που υπερβαίνει το πιστοποιημένο από την υπηρεσία.
7. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή ποινών, οι δικαιούχοι ενημερώνονται με ευθύνη της ΔΑΟΠ, με κάθε πρόσφορο μέσο για τους λόγους μειώσεων ή ποινών και τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, σε εφαρμογή του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45).

8. Οι προσφυγές εξετάζονται εντός προθεσμίας ενός μηνός και στην εξέταση τους δεν δύναται να συμμετέχουν άτομα τα οποία διενήργησαν προγενέστερο έλεγχο του αιτήματος πληρωμής για το συγκεκριμένο δικαιούχο.
9. Η καταβολή της τελικής δόσης (αποπληρωμή) της οικονομικής στήριξης πραγματοποιείται με την προϋπόθεση της προσκόμισης από τον δικαιούχο των απαραίτητων αδειών που βεβαιώνουν τη νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης, εφόσον αυτές απαιτούνται, ανεξάρτητα εάν η παραλαβή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της τελικής αίτησης πληρωμής από την επιτροπή πραγματοποιήθηκε πριν την έκδοσή τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει το πρακτικό διοικητικού ελέγχου να ολοκληρώνεται μετά την υποβολή και τον έλεγχο των σχετικών αδειοδοτήσεων. Η καθυστέρηση στην υποβολή των αδειοδοτήσεων δεν παρατείνει τις προθεσμίες πληρωμής των ενισχύσεων, όπως αυτές προβλέπονται στην παρούσα και στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022.
10. Η καταβολή της οικονομικής στήριξης πραγματοποιείται με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος. Όταν υφίστανται παρακρατήσεις ποσών υπέρ Δημοσίου ή/και ασφαλιστικών ταμείων, αυτές εκτελούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
11. Δικαιούχοι που δηλώνουν εκ προθέσεως ψευδή ή ανακριβή στοιχεία ή δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την καταβολή της ενίσχυσης με στόχο να αποκομίσουν οφέλη αντίθετα με τους στόχους των δράσεων υφίστανται τις κυρώσεις του άρθρου 22.

## Άρθρο 21

### Υποχρεώσεις δικαιούχων

Ο δικαιούχος αναλαμβάνει τις παρακάτω δεσμεύσεις καθώς και τις επί μέρους χρονικές προθεσμίες επίτευξής τους που αφορούν στα ακόλουθα:

1. Να γνωρίζει το θεσμικό πλαίσιο της δράσης, το οποίο περιγράφεται στην υπ. αριθμ. 427/2-3-2023 απόφαση Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 1414), όπως τροποποιούμενη ισχύει κάθε φορά.
2. Από το έτος υφιστάμενης κατάστασης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου να μην προβεί σε ενέργειες που έχουν ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της πρότασης να υπολείπεται της βαθμολογίας της αίτησης που συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη βαθμολογία αλλά δεν καλύφθηκε από τις πιστώσεις της Περιφέρειας. Εφόσον καλύφθηκε το σύνολο των επιλέξιμων αιτήσεων, ο δικαιούχος οφείλει να μην προβεί σε ενέργειες που έχουν ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της πρότασης να υπολείπεται της βαθμολογικής βάσης της Περιφέρειας.
3. Από το έτος υφιστάμενης κατάστασης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωση των μακροχρονίων υποχρεώσεών του να υποβάλει Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης κατ' έτος και να τηρεί τις υποχρεώσεις σε σχέση με το ΟΣΔΕ και τα Μητρώα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.
4. Από το έτος υφιστάμενης κατάστασης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου:
  - α) Τα φυσικά πρόσωπα να μην απωλέσουν την ιδιότητα του επαγγελματία γεωργού ή, εφόσον έχουν υποβάλει αίτηση στήριξης στην πρόσκληση του έτους 2021 για το υπομέτρο 6.1, να μην απωλέσουν την ιδιότητα του νεοεισερχομένου γεωργού και να αποκτήσουν την ιδιότητα του επαγγελματία γεωργού σύμφωνα με τους όρους του υπομέτρου 6.1. Τα νομικά πρόσωπα οφείλουν να αντλούν τουλάχιστον το 50% του κύκλου εργασιών τους από την άσκηση της

- γεωργίας.
- β) Να διατηρεί την τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης όχι μικρότερη από το ελάχιστο όριο της παρ. 1.2 του άρθρου 7 που τον αφορά. Κατά την ολοκλήρωση του σχεδίου οφείλει η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης να είναι τουλάχιστον ίση με αυτή της υφιστάμενης.
5. Από το έτος υφιστάμενης κατάστασης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου οι νέοι γεωργοί του υπομέτρου 6.1 οφείλουν να μην απενταχτούν από αυτό.
  6. Κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να διατηρήσει την τυπική απόδοση σε επίπεδο τουλάχιστον ίσο με την τυπική απόδοση που έχει δηλωθεί στη μελλοντική κατάσταση. Σε περίπτωση παραβίασης αυτού του όρου η ΔΑΟΚ απευθύνει σύσταση. Σε περίπτωση επανάληψης της παραβίασης εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 22.
  7. Από το έτος υφιστάμενης κατάστασης και μέχρι την ολοκλήρωση της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων να διατηρηθεί ο τόπος μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή η έδρα του νομικού προσώπου σε περιοχή εφαρμογής της δράσης με τους ίδιους όρους ένταξης. Επιπλέον, μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου δεν επιτρέπεται η μόνιμη κατοικία του φυσικού προσώπου ή η έδρα του νομικού προσώπου να μεταφερθεί σε άλλη Περιφέρεια. Σε περίπτωση αλλαγής του τόπου μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει τροποποίηση του επενδυτικού σχεδίου ενώ όταν η αλλαγή γίνεται κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων απαιτείται η γνωστοποίηση της αλλαγής αυτής στην οικεία ΔΑΟΚ.
  8. Ο δικαιούχος, κατά την διάρκεια της περιόδου υλοποίησης αλλά και της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων, οφείλει να διατηρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις έγκρισης των επενδύσεων και να μην προβαίνει στις παρακάτω ενέργειες:
    - 8.1. Παύση της παραγωγικής δραστηριότητας ή μετεγκατάστασή της εκτός περιοχής προγράμματος.
    - 8.2. Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει στον δικαιούχο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα (π.χ. πώληση, παραχώρηση, μη εύρεση κατά τη διενέργεια ελέγχου επένδυσης η οποία έχει συγχρηματοδοτηθεί).
    - 8.3. Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.
  9. Να αναρτούν πριν από το πρώτο αίτημα πληρωμής, πινακίδα στον χώρο πραγματοποίησης των εργασιών, όπου να επιδεικνύεται η συμβολή του προγράμματος ενίσχυσης της επένδυσης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Οδηγού Επικοινωνίας και Δημοσιότητας του ΠΑΑ 2014-2020. Η πινακίδα πρέπει να παραμένει μέχρι την ολοκλήρωση των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
  10. Να ανταποκριθούν σε πρόσκληση κατάρτισης εφόσον τέτοια τους αποσταλεί.
  11. Υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 19.
  12. Ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου και υποβολή του τελικού αιτήματος πληρωμής μέχρι τις 15/10/2025.
  13. Διατήρηση σε ξεχωριστό αρχείο όλων των παραστατικών που σχετίζονται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου τους προκειμένου να είναι δυνατή από τα αρμόδια όργανα η επαλήθευση και ο έλεγχος των πληρωμών. Τα παραστατικά διατηρούνται τουλάχιστον για 5 χρόνια από την ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ειδικότερα σε περίπτωση παρατυπιών ή παραλείψεων, τα ανωτέρω παραστατικά

φυλάσσονται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων τουλάχιστον για 3 χρόνια μετά από το έτος κατά το οποίο διαπιστώθηκαν.

14. Οφείλει να είναι ενήμερος για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και για τις απαιτήσεις που αφορούν στην παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων καθώς και στο RICA, εφόσον του ζητηθούν.
15. Να καταχωρίζει στα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τη νομοθεσία όλες τις πράξεις που σχετίζονται με την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού του σχεδίου και να παρέχει πρόσβαση στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.
16. Να παρέχει κάθε σχετική πληροφορία προκειμένου να διευκολύνει τις υπηρεσίες που παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων του.
17. Να αποδέχεται τους ελέγχους που προβλέπονται στο πλαίσιο της ΥΑ και της πρόσκλησης και να διευκολύνει τα αρμόδια όργανα προσκομίζοντας οποιαδήποτε επιπλέον παραστατικά ζητηθούν και να παρέχει κάθε σχετική πληροφορία με το επενδυτικό του σχέδιο που μπορεί να του ζητηθεί από τις Υπηρεσίες του άρθρου 17 της ΥΑ.

## **Άρθρο 22**

### **Επιπτώσεις από την αθέτηση όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων**

1. Αθέτηση των δεσμεύσεων των παρ. 2, 3, 4, 8.1, 8.3, 11, 12, 16 και 17 του άρθρου 21 οδηγεί σε απένταξη από την παρούσα δράση. Η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τυχόν έχει καταβληθεί ανακτάται στο σύνολό της εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Στην περίπτωση που η αθέτηση διαπιστωθεί κατά την διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που του έχει καταβληθεί επιστρέφεται εντόκως.
2. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 5 του άρθρου 21, οδηγεί σε απώλεια της βαθμολογίας από το κριτήριο 3.2. Εφόσον ο δικαιούχος εξακολουθεί να έχει μεγαλύτερη βαθμολογία από αυτή της αίτησης που συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη βαθμολογία αλλά δεν καλύφθηκε από τις πιστώσεις της Περιφέρειας, η ένταση στήριξής του διαμορφώνεται σύμφωνα με το χαρακτηρισμό της περιοχής της έδρας της εκμετάλλευσης.
3. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 6 του άρθρου 21 οδηγεί σε υποχρέωση επιστροφής ποσού ίσου με το γινόμενο του ποσοστού της απόκλισης επί την καταβληθείσα δημόσια δαπάνη για κάθε έτος που η τυπική του απόδοση υπολείπεται της δηλωθείσας τυπικής απόδοσης για την μελλοντική κατάσταση. Δεν επιστρέφονται ποσά που, με βάση τα ανωτέρω, δεν υπερβαίνουν τα 2.000 ευρώ.
4. Σε περίπτωση αλλαγής του τύπου μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και εφόσον η αλλαγή αυτή οδηγεί σε μείωση την ένταση ενίσχυσης ο δικαιούχος υποχρεούται να επιστρέψει, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, τυχόν ποσά που έχει λάβει. Το ποσό επιστροφής ισούται με το γινόμενο της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί επί τη διαφορά στην ένταση στήριξης. Ποσά που συμπεριλαμβάνονται σε αίτημα πληρωμής που υποβάλλεται μετά την έγκριση της σχετικής τροποποίησης υπολογίζονται σύμφωνα με τον νέο τύπο μόνιμης κατοικίας ή έδρας της εκμετάλλευσης.
5. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 8.2 του άρθρου 21 έχει ως ελάχιστη συνέπεια την επιστροφή ποσού ίσο με το διπλάσιο της ενίσχυσης που καταβλήθηκε για το στοιχείο υποδομής του οποίου έχει αλλάξει το ιδιοκτησιακό καθεστώς και με ανώτατο όριο επιστροφής το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί στον δικαιούχο. Ωστόσο στην περίπτωση που από την αλλαγή του

ιδιοκτησιακού καθεστώτος προκύπτει ότι καθίστανται μη λειτουργικές και άλλες επενδύσεις που έχουν συγχρηματοδοτηθεί από το παρόν καθεστώς ενισχύσεων, ο δικαιούχος οφείλει να επιστρέψει τη δημόσια δαπάνη που του έχει καταβληθεί και για εκείνες τις επενδύσεις που καθίστανται μη λειτουργικές.

6. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 9 του άρθρου 21 έχει ως συνέπεια τη μη εκκαθάριση του αιτήματος πληρωμής έως ότου αναρτηθεί η πινακίδα, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές κατασκευής της. Σε περίπτωση που η παρατυπία διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων η ΔΑΟΚ απευθύνει σύσταση. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης επιστρέφεται το 5 % της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης.
7. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 10 του άρθρου 21 έχει ως συνέπεια:
  - 7.1. Σε περίπτωση που η κλίση για κατάρτιση γίνει πριν την αποπληρωμή του επενδυτικού σχεδίου και ο δικαιούχος δεν ανταποκριθεί χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανώτερης βίας, μειώνεται η συνολική δημόσια δαπάνη που του αναλογεί κατά 10%.
  - 7.2. Σε περίπτωση που η κλίση για κατάρτιση γίνει μετά την αποπληρωμή του επενδυτικού του σχεδίου και ο δικαιούχος δεν ανταποκριθεί χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανώτερης βίας, επιστρέφει το 10% της ενίσχυσης που του έχει καταβληθεί ως αχρεωστήτως καταβληθείσα.
8. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 13 του άρθρου 21 ως προς τη διατήρηση των παραστατικών σε ξεχωριστό αρχείο οδηγεί σε σύσταση από τη ΔΑΟΚ. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο επιβάλλεται μείωση κατά την υλοποίηση ή επιστροφή κατά την περίοδο των μακροχρονίων υποχρεώσεων ποσού που αντιστοιχεί στο 2% της υλοποιημένης δημόσιας δαπάνης εφόσον το 2% υπερβαίνει τα 500 ευρώ. Στην περίπτωση μη εύρεσης των παραστατικών κατά την υλοποίηση επιβάλλεται μείωση ποσού ίσου με το 100% της δημόσιας δαπάνης που αντιστοιχεί στο μη ευρεθέν παραστατικό. Στην περίπτωση μη εύρεσης των παραστατικών κατά την περίοδο των μακροχρονίων υποχρεώσεων επιβάλλεται επιστροφή ποσού ίσου με το 30% της δημόσιας δαπάνης που αντιστοιχεί στο μη ευρεθέν παραστατικό εφόσον το 30% υπερβαίνει το ποσό των 500 ευρώ.
9. Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης σε κλίση για παροχή στοιχείων στο πρόγραμμα RICA, η δημόσια δαπάνη μειώνεται κατά 2% κατά τη διάρκεια της υλοποίησης ή επιστρέφεται το 2% αυτής ως αχρεωστήτως καταβληθείσα στην περίπτωση που η άρνηση της συνεργασίας συμβεί κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
10. Αθέτησης της δέσμευσης της παρ. 15 του άρθρου 21 ως προς την τήρηση των λογιστικών βιβλίων οδηγεί σε σύσταση από τη ΔΑΟΚ προκειμένου να συμμορφωθεί εντός τριμήνου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο, επιβάλλεται κύρωση ίση με το 2% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης εφόσον το 2% υπερβαίνει τα 500 ευρώ. Αθέτηση της δέσμευσης της παρ. 15 του άρθρου 21 ως προς την παροχή πρόσβασης στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα έχει ως συνέπεια την απένταξη από το υπομέτρο ενώ η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τυχόν του έχει καταβληθεί ανακτάται ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

## Άρθρο 23

### Ανωτέρα βία και εξαιρετικές περιστάσεις

1. Λόγος ανώτερης βίας συντρέχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:
  - 1.1. Θάνατος του δικαιούχου,



- 1.2. Μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία ,
  - 1.3. Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.
  - 1.4. Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση.
  - 1.5. Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, των κτιρίων της εκμετάλλευσης που προορίζονταν για την παραγωγή προϊόντων ή την εκτροφή των ζώων.
  - 1.6. Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου.
2. Οι αποφάσεις σχετικά με τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων λαμβάνονται κατά περίπτωση, βάσει αποδεικτικών στοιχείων και εφαρμόζοντας την αρχή της ανωτέρας βίας στο πλαίσιο του γεωργικού δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου.
  3. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιπτώσεις εξετάζονται μόνο στην περίπτωση που κοινοποιούνται εγγράφως στην οικεία ΔΑΟΚ της Περιφέρειας μαζί με τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανοποιητικά από τον εν λόγω φορέα.
  4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη, μετά από εισήγηση της ΔΑΟΚ και αποδοχή της από τη ΔΑΟ της Περιφέρειας, αναγνωρίζονται οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή οι εξαιρετικές περιπτώσεις και εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις.

#### **Άρθρο 24**

##### **Επιβολή κυρώσεων**

1. Στην περίπτωση που από τη διενέργεια ελέγχων προκύπτουν παρατυπίες που επισύρουν την επιβολή κυρώσεων, το όργανο που διενήργησε τον έλεγχο προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ενημερώνει το ΟΠΣΑΑ, προκειμένου να ανακτηθούν τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά.
2. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης ανακτώνται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

## Άρθρο 25

### Δείκτες

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 χρησιμοποιούνται οι δείκτες των κάτωθι πινάκων:

**Πίνακας 2. Δείκτες Εκροών.**

Δείκτης Εκροών (Output)	Περιγραφή	Περιοχή Εστίασης	Τρόπος Συμπλήρωσης
<b>O1</b>	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (€)	2Α, 4Β, 5Γ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ
<b>O2</b>	Συνολική επένδυση (€)	2Α, 4Β, 5Γ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ
<b>O3</b>	Αριθμός πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	2Α, 4Β, 5Γ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ
<b>O4</b>	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	2Α, 4Β, 5Γ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ
<b>O5</b>	Συνολική έκταση (σε εκτάρια)	4Β	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
<b>O2.5C</b>	Συνολική επένδυση για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (Ιδιωτική και δημόσια δαπάνη (€))	4.1.3 (5Γ)	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ
<b>AdO.5C</b>	Παραγόμενη Ανανεώσιμη Ενέργεια (KWh) υφιστάμενη κατάσταση	4.1.3 (5Γ)	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

## Πίνακας 2. Διαστάσεων Δεικτών.

(Ορισμένοι Δείκτες Εκρών αναλύονται σε Διαστάσεις σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:)

Δείκτης Εκρών	Διάσταση Δείκτη		Περιγραφή δεδομένων διάστασης (απάντηση)	Τρόπος Συμπλήρωσης
O1, O3, O4	FI1	Αφορά χρηματοδοτικά εργαλεία	ΝΑΙ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	FI2		ΟΧΙ	
O1	LFA1	Κατηγορία Περιοχής	Ορεινή Περιοχή	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	LFA2		Περιοχή που αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	
	LFA3		Περιοχή που επηρεάζεται από ειδικά μειονεκτήματα	
	LFA4		Περιοχή που δεν αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	
O1	ORGF1	Είναι βιολογική εκμετάλλευση <sup>1</sup> ;	ΝΑΙ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	ORGF2		ΟΧΙ	
O1, O3	TF8.1	Γενικός τεχνικοοικονομικός προσανατολισμός κατά την ολοκλήρωση <sup>2</sup>	Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στη μεγάλη καλλιέργεια	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	TF8.2		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στην καλλιέργεια κηπευτικών	
	TF8.3		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στην αμπελουργία	
	TF8.4		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη σε άλλες μόνιμες φυτείες (εκτός αμπέλου)	
	TF8.5		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στα βοοειδή γαλακτοπαραγωγής	
	TF8.6		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη σε άλλα χορτοφάγα (εκτός βοοειδών γαλακτοπαραγωγής)	
	TF8.7		Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στα καρποφάγα (χοίροι, πουλερικά)	
	TF8.8		Εκμετάλλευση με μικτές καλλιέργειες/εκτροφές, συμπεριλαμβανομένης της μελισσοκομίας	

<sup>1</sup> Τρόπος απάντησης για τη συγκεκριμένη διάσταση: όταν η εκμετάλλευση θεωρείται βιολογική σύμφωνα με τα κριτήρια της Πρόσκλησης, τότε επιλέγεται η απάντηση (δεδομένο διάστασης) ORGF1, διαφορετικά επιλέγεται η απάντηση (δεδομένο διάστασης) ORGF2.

<sup>2</sup> Οι απαντήσεις TF8.1 - TF8.7 αφορούν στον τεχνικοοικονομικό προσανατολισμό της εκμετάλλευσης κατά την ολοκλήρωση: π.χ. αν σε μία εκμετάλλευση, η τυπική απόδοση των φυτών μεγάλης καλλιέργειας είναι >2/3 της συνολικής τυπικής της απόδοσης, τότε η απάντηση (δεδομένο διάστασης) είναι TF8.1 = Εκμετάλλευση εξειδικευμένη στη μεγάλη καλλιέργεια.

Εάν μία εκμετάλλευση δεν είναι εξειδικευμένη σε ποσοστό μεγαλύτερο των 2/3 της συνολικής τυπικής της απόδοσης της σε καμία από τις κατηγορίες TF8.1 - TF8.7, τότε η απάντηση (δεδομένο διάστασης) είναι TF8.8 = Εκμετάλλευση με μικτές καλλιέργειες/εκτροφές, συμπεριλαμβανομένης της μελισσοκομίας.

Στην περίπτωση των συλλογικών επενδύσεων ο τεχνικοοικονομικός προσανατολισμός αφορά την εκμετάλλευση για την οποία γίνεται η επένδυση.

26

Δείκτης Εκρών	Διάσταση Δείκτη		Περιγραφή δεδομένων διάστασης (απάντηση)	Τρόπος Συμπλήρωσης
03	adO.5.1	Συνολική έκταση εκμετάλλευσης (Ha)	< 5 Ha	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	adO.5.2		>= 5 HA to < 10 Ha	
	adO.5.3		>= 10 HA to < 20 Ha	
	adO.5.4		>= 20 HA to < 50 Ha	
	adO.5.5		>= 50 Ha	
04	BT&AGE0	Τύπος, φύλο και ηλικία δικαιούχου	Ο Δικαιούχος δεν είναι Φυσικό Πρόσωπο	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ (επιλέγει ένα δεδομένο διάστασης)
	BT&AGE1		Φυσικό Πρόσωπο Άνδρας Ηλικίας <=40	
	BT&AGE2		Φυσικό Πρόσωπο Γυναίκα Ηλικίας<=40	
	BT&AGE3		Φυσικό Πρόσωπο Άνδρας Ηλικίας>40	
	BT&AGE4		Φυσικό Πρόσωπο Γυναίκα Ηλικίας>40	

### Άρθρο 26

#### Δημοσιοποίηση στοιχείων υποψηφίων

1. Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.
2. Για τα στοιχεία των υποψηφίων που θα δημοσιοποιούνται θα εφαρμόζεται το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 και ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της χώρας.
3. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και του Καν (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.

### Άρθρο 27

#### Συμπληρωματικές πληροφορίες

1. Η αναλυτική περιγραφή της δράσης 4.1.5 αναφέρεται στην υπ. αριθ. 427/2-3-2023 Υπουργική Απόφαση (Β'1414) που έχει αναρτηθεί στους δικτυακούς τόπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων [www.minagric.gr](http://www.minagric.gr) και [www.agrotikianartixi.gr](http://www.agrotikianartixi.gr).
2. Περαιτέρω εξειδικευμένη πληροφόρηση παρέχεται από:
  - Τις Ειδικές Υπηρεσίες ΠΑΑ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.
  - Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών.
  - Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής στις κατά τόπους Περιφερειακές Ενότητες.
  - Τους δικτυακούς τόπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων: [www.minagric.gr](http://www.minagric.gr) και [www.agrotikianartixi.gr](http://www.agrotikianartixi.gr) και των 13 Περιφερειών της χώρας.

### Άρθρο 28

## Δημοσιοποίηση της Πρόσκλησης

1. Για τη δημοσιότητα της πρόσκλησης ισχύουν οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης έτσι όπως ορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΠΑΑ 2014-2020, όπως ισχύει κάθε φορά και ειδικά τα εξής:
  - 1.1. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται στους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και στις αρμόδιες Περιφέρειες. Επιπλέον η πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η πρόσκληση κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων, στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειών καθώς και στους κατά τόπους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού και τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Επίσης οι ΔΑΟΠ μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, με σχετική καταχώρηση σε τουλάχιστον δύο ιστοσελίδες ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο οικείας Περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι υποψήφιοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Σε αντίστοιχες ενέργειες δύνανται να προβούν και οι ΔΑΟΚ, σε μία ιστοσελίδα της Περιφερειακής Ενότητας.
  - 1.2. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ ή και των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ, λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα δημοσιοποίησης, όπως:
    - 1.2.1. Η οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης, γενικά ή σε ειδικές ομάδες πληθυσμού και περιοχές, χωρίς διακρίσεις,
    - 1.2.2. Η οργάνωση Γραφείου Υποστήριξης (HelpDesk), ώστε να παρέχονται κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο πληροφορίες προς τους υποψήφιους δικαιούχους,
    - 1.2.3. Δημοσιοποίηση ή κοινοποίηση της πρόσκλησης σε επιπλέον Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (τοπικής ή εθνικής εμβέλειας) όπως και σε αντιπροσωπευτικό αριθμό τοπικών φορέων (όπως ενδεικτικά συνεταιρισμοί, επιμελητήρια) που μπορούν να συμβάλλουν στην ευρύτερη δυνατή ενημέρωση του πληθυσμού και όλων των υποψήφιων, χωρίς διακρίσεις.
  - 1.3. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του διαδικτύου.
  - 1.4. Για τις ενέργειες δημοσιοποίησης η ΔΑΟΠ τηρεί σχετικό αρχείο με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησης.
2. Με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ και μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ, ώστε να χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή που θα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στήριξης.



**Άρθρο 29**  
**Έναρξη ισχύος**

Η παρούσα απόφαση ισχύει από την υπογραφή της.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**  
**ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΔ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ**

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

### ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΤΥΠΙΚΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

(Το Παράρτημα 1 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της υπ. αριθ. 534/13-3-2023 Πρόσκλησης)

#### Αίτηση Στήριξης και Δικαιολογητικά

1. Οι ενδιαφερόμενοι οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις και επιθυμούν να ενταχθούν στη δράση 4.1.5 πρέπει να υποβάλουν (οριστικοποιήσουν) αίτηση στο Πληροφορικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής ΠΣΚΕ).
2. Η αίτηση στήριξης πρέπει να συνοδεύεται από δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται αποκλειστικά μέσω ανάρτησής τους στο ΠΣΚΕ. Αναλυτικότερα:
  - 2.1. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα του υποψήφιου φυσικού προσώπου ορίζονται στην ενότητα Α1.
  - 2.2. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα του υποψήφιου νομικού προσώπου ορίζονται στην ενότητα Α2.
  - 2.3. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης ορίζονται στην ενότητα Β.
  - 2.4. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των αιτούμενων επενδύσεων (της σκοπιμότητας και της δυναμικότητας, του εύλογου κόστους και της συμμόρφωσης με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία των αιτούμενων επενδύσεων) ορίζονται στην ενότητα Γ.
  - 2.5. Τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τη βαθμολογία του υποψήφιου ορίζονται στο Παράρτημα 2 της Πρόσκλησης.
3. Τα δικαιολογητικά πρέπει να:
  - 3.1. Είναι πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα ή απλά αντίγραφα, ανάλογα με τα οριζόμενα στον Ν. 4250/2014 (Α' 74 ).
  - 3.2. Είναι ευκρινή και ευανάγνωστα.
  - 3.3. Είναι σε ισχύ και πρόσφατης έκδοσης, όπως απαιτείται κατά περίπτωση.

#### Ενότητα Α1. Δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την τεκμηρίωση της επιλεξιμότητας του υποψήφιου φυσικού προσώπου.

1. Αντίγραφο των δύο όψεων του αστυνομικού δελτίου ταυτότητας ή της σχετικής προσωρινής βεβαίωσης της αρμόδιας αρχής ή αντίγραφο διαβατηρίου ή αντίγραφο άδειας οδήγησης ή αντίγραφο ατομικού βιβλιαρίου υγείας οποιουδήποτε ασφαλιστικού φορέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 25 του Ν. 3731/2008 (Α' 263).
2. Βεβαίωση Δημάρχου ή Κοινοτάρχη για το μόνιμο της κατοικίας με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία έκδοσης μετά την 1/1/2023. Για αλλοδαπούς πολίτες προσκομίζεται έγγραφο μόνιμης διαμονής ως εξής:
  - 2.1. Για πολίτες της Ε.Ε., έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης ή Δελτίο μόνιμης διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης.
  - 2.2. Για πολίτες τρίτων χωρών, άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος ή άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς ή άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας ή δελτίο διαμονής σε σύζυγο πολίτη άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. ή δελτίο διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών μέλη οικογένειας πολίτη άλλου κράτους-μέλους της Ε.Ε.
3. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για «είσπραξη χρημάτων από φορείς Κεντρικής Κυβέρνησης» ή για «είσπραξη χρημάτων από φορείς του Δημοσίου (πλην κεντρικής διοίκησης)» ή «για κάθε νόμιμη χρήση εκτός είσπραξης χρημάτων και μεταβίβασης ακινήτων». Η φορολογική ενημερότητα πρέπει να είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης.

4. Βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων και βεβαίωση μεταβολών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή από το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, [www.gsis.gr](http://www.gsis.gr) (Taxisnet)
5. Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας από τον κύριο φορέα ασφάλισης σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης.
6. Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) με ημερομηνία έκδοσης μετά την 1/1/2023 και σε ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, ως επαγγελματία αγρότη. Στην περίπτωση υποβολής αιτήματος στήριξης από νέο γεωργό που είναι ενταγμένος στο υπομέτρο 6.1 στο πλαίσιο της πρόσκλησης του έτους 2021, δεν απαιτείται η προσκόμιση του εν λόγω δικαιολογητικού. Στην τελευταία περίπτωση η ΕΥΕ ΠΑΑ επιβεβαιώνει την ιδιότητα του υποψηφίου.
7. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/1986 (Α' 75), όπως αυτή παράγεται από το ΠΣΚΕ, υποβεβλημένη μέσω του gov.gr ή θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής του δικαιούχου.
8. Για την τεκμηρίωση της ανώτατης έντασης στήριξης δικαιούχου που κατά την οριστικοποίηση της αίτησης στήριξης δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες (Κατοχή Πτυχίου – Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου  $\geq 3$ ) και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής από το 2018 και μετά (τελευταία πενταετία) χωρίς να έχει ενταχθεί σε μέτρο νέων γεωργών, προσκομίζονται τα εκκαθαριστικά σημειώματα των φορολογικών δηλώσεων των εισοδημάτων που αποκτήθηκαν από την 1.1.2016 έως και 31.12.2017 από τα οποία πρέπει να προκύπτει για κάθε έτος ότι τα ατομικά γεωργικά του εισοδήματα, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων του Πυλώνα Ι, δεν είναι μεγαλύτερα από τα πάσης φύσης ατομικά εξωγεωργικά. Η ηλικία τεκμηριώνεται από το δικαιολογητικό ταυτοποίησης.

#### **Ενότητα Α2. Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης επιλεξιμότητας του υποψήφιου νομικού προσώπου.**

1. Δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την τεκμηρίωση της νόμιμης υπόστασης των υποψήφιων νομικών προσώπων:
  - 1.1. Ισχύον καταστατικό.
  - 1.2. Βεβαίωση μεταβολών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή από το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, [www.gsis.gr](http://www.gsis.gr) (Taxisnet) όπου αναφέρονται οι κωδικοί δραστηριότητας του φορέα.
  - 1.3. Πιστοποίηση της σύνθεσης του φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης στήριξης με την προσκόμιση των πρακτικών της τελευταίας Γενικής Συνέλευσης μετόχων / εταίρων / μελών του φορέα. Σε περίπτωση μεταβολής της μετοχικής / εταιρικής σύνθεσης μετά την τελευταία Γ.Σ., απόσπασμα του βιβλίου μετόχων ή μελών, για τη μεταβολή, με υπογραφή του νόμιμου εκπρόσωπου.
  - 1.4. Η διάρκεια του φορέα κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης στήριξης πρέπει να υπερβαίνει την 31-12-2033. Η διάρκεια τεκμηριώνεται με την προσκόμιση του ισχύοντος καταστατικού του φορέα. Στην περίπτωση κατά την οποία η διάρκεια δεν ορίζεται ή έχει λήξει πρέπει να οριστεί / ανανεωθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης και να εμφανίζεται στο ισχύον καταστατικό του φορέα το οποίο υποβάλλεται με την αίτηση.
  - 1.5. Νομιμοποιητικά έγγραφα εκπροσώπησης. Στην περίπτωση όπου ο νόμιμος εκπρόσωπος για τις ανάγκες του προγράμματος διαφοροποιείται από τον διαχειριστή προσκομίζεται η σχετική απόφαση.

2. Δικαιολογητικά φερεγγυότητας των υποψήφιων νομικών προσώπων:
  - 2.1. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για «είσπραξη χρημάτων από φορείς Κεντρικής Κυβέρνησης» ή για «είσπραξη χρημάτων από φορείς του Δημοσίου (πλην κεντρικής διοίκησης)» ή «για κάθε νόμιμη χρήση εκτός είσπραξης χρημάτων και μεταβίβασης ακινήτων». Η φορολογική ενημερότητα πρέπει να είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης
  - 2.2. Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης.
  - 2.3. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης.
3. Βεβαίωση ορκωτού λογιστή από την οποία να προκύπτει ότι με βάση την πιο πρόσφατη υποβιβλημένη φορολογική δήλωση, τουλάχιστον το 50% του κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου προερχόταν από την άσκηση της γεωργίας. Στη βεβαίωση πρέπει να αναφέρεται το ύψος του κύκλου εργασιών που προέρχεται από τη γεωργία καθώς και ο συνολικός κύκλος εργασιών.
4. Δικαιολογητικά ταυτοποίησης του νόμιμου εκπροσώπου: Αντίγραφο των δύο όψεων του αστυνομικού δελτίου ταυτότητας ή την σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή αντίγραφο διαβατηρίου ή αντίγραφο άδειας οδήγησης ή αντίγραφο ατομικού βιβλιαρίου υγείας όλων των ασφαλιστικών φορέων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 25 του Ν. 3731/2008 (Α' 263).
5. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/1986 (Α' 75), όπως αυτή παράγεται από το ΠΣΚΕ, υποβιβλημένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο μέσω του gov.gr ή θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής του.

#### **Ενότητα Β. Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης επιλεξιμότητας της εκμετάλλευσης του υποψήφιου.**

1. Όταν η εκμετάλλευση διατηρεί ζωικό κεφάλαιο, εκτός και αν προβλέπεται διαφορετικά στους πίνακες 1 και 2 του παρόντος παραρτήματος, απαιτείται η υποβολή βεβαίωσης ότι οι υφιστάμενες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις συμμορφώνονται με τα ισχύοντα κοινοτικά πρότυπα. Η σχετική βεβαίωση εκδίδεται από την Περιφερειακή Ενότητα και ειδικότερα από το αρμόδιο γραφείο για την επίβλεψη της νόμιμης λειτουργίας των σταβλικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με σχετικό υπόδειγμα που βρίσκεται αναρτημένο στο ΠΣΚΕ. Σε περίπτωση περισσότερων της μίας εκτροφής στο πλαίσιο της ίδιας εκμετάλλευσης, η βεβαίωση προσκομίζεται για κάθε μία από τις επιμέρους εκτροφές. Από την υποχρέωση προσκόμισης βεβαίωσης εξαιρούνται οι νέοι γεωργοί του μέτρου 6.1 εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης δεν έχουν συμπληρώσει 24 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης τους εγκατάστασης. Για την προθεσμία προσκόμισής της ισχύουν κατ' αντιστοιχία τα όσα ορίζονται στην παράγραφο 6 της ενότητας Γ.
2. Στην περίπτωση που η εκμετάλλευση είναι συστεγαζόμενη, προσκομίζονται επιπλέον:
  - 2.1 Σχεδιάγραμμα κάλυψης και κατόψεις των υφιστάμενων εγκαταστάσεων όπου οριοθετούνται οι εγκαταστάσεις του υποψήφιου. Συγχρόνως στο επενδυτικό σχέδιο πρέπει γίνεται αναλυτική αναφορά των εγκαταστάσεων και των εν γένει παγίων του υποψήφιου σε σχέση και με το σχεδιάγραμμα κάλυψης και τις κατόψεις.
  - 2.2 Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (Α' 75) ότι η εκμετάλλευση στην ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου θα έχει λειτουργική αυτοτέλεια και πάγια στοιχεία σαφώς καταγεγραμμένα και οριοθετημένα.

#### **Ενότητα Γ. Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης επιλεξιμότητας των αιτούμενων επενδύσεων**

**Πίνακας 1. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων ανέγερσης, επέκτασης, και εκσυγχρονισμού γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
<b>Δ1</b>	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Ιδιόκτητο ακίνητο	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Μισθωμένο ακίνητο	Αντίγραφο μισθωτηρίου μεταγραμμένου συμβολαίου διάρκειας: α) 15 ετών προκειμένου για ίδρυση / μετεγκατάσταση / επέκταση. β) 12 ετών προκειμένου για εκσυγχρονισμό / μετατροπή. γ) 12 ετών προκειμένου για κατασκευές θερμοκηπιακού τύπου.
		Παραχωρημένο ακίνητο	Επίσημο έγγραφο της διοίκησης ή του σχετικού Φορέα για την παραχώρηση του ακινήτου διάρκειας: α) 15 ετών προκειμένου για ίδρυση / μετεγκατάσταση / επέκταση. β) 12 ετών προκειμένου για εκσυγχρονισμό / μετατροπή. γ) 12 ετών προκειμένου για κατασκευές θερμοκηπιακού τύπου.
		Μετεγκατάσταση	Επιπλέον της νόμιμης κατοχής, η αναγκαιότητα μετεγκατάστασης εκμετάλλευσης ζωικής παραγωγής τεκμηριώνεται με: α) υπεύθυνη δήλωση, του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'), του υποψήφιου ότι δεν έχει καθ' οποιοδήποτε τρόπο αποζημιωθεί για την μετεγκατάσταση της πτηνο-κτηνοτροφικής του εκμετάλλευσης. β) βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας για την έκδοση αδειών εγκατάστασης πτηνο-κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων στην οποία βεβαιώνεται ότι η πτηνο-κτηνοτροφική εκμετάλλευση διαθέτει άδεια εγκατάστασης ή διέθετε άδεια εγκατάστασης της οποίας η ισχύς έπαψε. Στη βεβαίωση πρέπει να γίνεται αναφορά στη δυναμικότητα της άδειας εγκατάστασης και να αιτιολογείται η αδυναμία συνέχισης λειτουργίας της εκμετάλλευσης.
<b>Δ2</b>	Συμμόρφωση με κοινοτικά πρότυπα ή/και με εθνικές προδιαγραφές	Συμβατικές σταβλικές εγκαταστάσεις	α) Εγκεκριμένος Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας και Προδιαγραφών β) Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια με διάταξη εξοπλισμού γ) Τεχνική έκθεση
		Συμβατικές εγκαταστάσεις μελισσοκομίας	α) Εγκεκριμένος Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας και Προδιαγραφών β) Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια με διάταξη εξοπλισμού γ) Τεχνική έκθεση
		Σταβλικές εγκαταστάσεις θερμοκηπιακού τύπου	α) Κάτοψη με διάταξη εξοπλισμού και β) βεβαίωση του κατασκευαστικού οίκου για την ύπαρξη έγκρισης τύπου, του είδους και του μέγιστου αριθμού ζώων που δύνανται να σταβλιστούν προκειμένου οι εγκαταστάσεις να συμμορφώνονται με τις εθνικές προδιαγραφές.

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
		Θερμικήπια	Βεβαίωση του οίκου κατασκευής για ύπαρξη έγκρισης τύπου
		Αποθήκες	α) Εγκεκριμένος Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας και Προδιαγραφών β) Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια και διάταξη εξοπλισμού γ) Τεχνική έκθεση
Δ3	Λειτουργικότητας και Δυναμικότητας	Εγκαταστάσεις για τις οποίες δεν υφίστανται κοινοτικά πρότυπα ή εθνικές προδιαγραφές	α) Εγκεκριμένος συγκριτικός πίνακας λειτουργικότητας β) Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια με διάταξη εξοπλισμού γ) Τεχνική έκθεση
		Χώρος αμελκτηρίου εγκαταστάσεων αιγοπροβατοτροφίας θερμοκηπιακού τύπου και εγκαταστάσεων εκτροφής αγελάδων γαλακτοπαραγωγής.	Βεβαίωση του προμηθευτή του αμελκτικού συγκροτήματος για τις βέλτιστες διαστάσεις του αμελκτηρίου.
		Αποθήκες ζωοτροφών ή προϊόντων της εκμετάλλευσης (άνω των 100 τ.μ.)	Τεχνική έκθεση για την συσχέτιση του μεγέθους της αποθήκης (εμβαδόν) με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης στην ολοκλήρωση.
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση συμβατικής κατασκευής	Σύμφωνα με τις ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες του Παραρτήματος 9 της ΥΑ
		Ειδικές αρχιτεκτονικές προδιαγραφές Παράρτημα 9 ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ – ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΙΝ. 9.1 και 9.2: παρ. 4.2 της ΥΑ	α) Βεβαίωση αρμόδιας υπηρεσίας β) Προμετρήσεις και προϋπολογισμοί
		Νησιωτική Χώρα με εξαίρεση τις νήσους Κρήτη και Εύβοια Παράρτημα 9 ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ – ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΙΝ. 9.1 και 9.2: παρ. 4.3 της ΥΑ	α) Τεκμηρίωση αναγκαιότητας υπέρβασης β) Προμετρήσεις και προϋπολογισμοί
		Μετεγκαταστάσεις, εκσυγχρονισμοί	Προμετρήσεις και προϋπολογισμοί
		Ειδικοί αποθηκευτικοί χώροι για αποθήκευση / συντήρηση των προϊόντων της εκμετάλλευσης	α) Τεκμηρίωση αναγκαιότητας υπέρβασης β) Προμετρήσεις και προϋπολογισμοί
		Θερμικήπια	Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ



### Διευκρινίσεις - Επεξηγήσεις Πίνακα 1

1. Η έγκριση των αρχιτεκτονικών σχεδίων γίνεται ύστερα από αίτηση προς την Περιφερειακή Ενότητα και ειδικότερα προς το αρμόδιο γραφείο για την επίβλεψη της νόμιμης λειτουργίας των σταβλικών εγκαταστάσεων και περιλαμβάνει:
  - 1.1. Για εγκαταστάσεις για τις οποίες προβλέπονται κοινοτικά πρότυπα ή/και εθνικές προδιαγραφές: Τεχνική έκθεση, συγκριτικό πίνακα λειτουργικότητας και προδιαγραφών και αρχιτεκτονικά σχέδια και
  - 1.2. Για εγκαταστάσεις για τις οποίες δεν προβλέπονται κοινοτικά πρότυπα και εθνικές προδιαγραφές: Τεχνική έκθεση, συγκριτικό πίνακα λειτουργικότητας και αρχιτεκτονικά σχέδια.Στις ανωτέρω περιπτώσεις 1.1 και 1.2, τα σχέδια των σταβλικών εγκαταστάσεων εγκρίνονται από το αρμόδιο, για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης, γραφείο της Περιφερειακής Ενότητας ενώ τα σχέδια εγκαταστάσεων αποθήκευσης, συντήρησης, προετοιμασίας προϊόντων για την πρώτη πώληση εγκρίνονται από το αρμόδιο τμήμα της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
2. Μέσω της σχετικής έγκρισης, βεβαιώνεται ότι σε επίπεδο σχεδιασμού οι εγκαταστάσεις που πρόκειται να εκσυγχρονισθούν, προσαρμοστούν, μετατραπούν ή ανεγερθούν είναι λειτουργικές, τηρούν τη νομοθεσία που εφαρμόζεται σ' αυτές, έχουν μέγεθος ανάλογο της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης και δεν εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης. Η έγκριση αυτή γίνεται στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 1577/85 (Γ.Ο.Κ.) (ΦΕΚ 210 Α'), άρθρο 3, παρ. 2, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. Στην περίπτωση εγκαταστάσεων για τις οποίες προβλέπονται κοινοτικά πρότυπα ή/και εθνικές προδιαγραφές, η προϋπόθεση της λειτουργικότητας εκπληρώνεται εφόσον οι εγκαταστάσεις συμμορφώνονται με αυτά. Έπεται, ότι μέσω της έγκρισης των αρχιτεκτονικών βεβαιώνεται ότι σε επίπεδο σχεδιασμού οι εγκαταστάσεις συμμορφώνονται με τα κοινοτικά πρότυπα και τις εθνικές προδιαγραφές που εφαρμόζονται σ' αυτές. Η λειτουργικότητα εγκρίνεται από το αρμόδιο, για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης, γραφείο της Περιφερειακής Ενότητας.
4. Στην περίπτωση εγκαταστάσεων για τις οποίες δεν προβλέπονται κοινοτικά πρότυπα ή εθνικές προδιαγραφές, η προϋπόθεση της λειτουργικότητας εκπληρώνεται εφόσον οι εγκαταστάσεις συμμορφώνονται με τα αντίστοιχα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα.
5. Στην περίπτωση αμελκτικών εγκαταστάσεων αιγοπροβατοτροφίας ή βοοτροφίας σε στέγαστρα από σκελετό θερμοκηπίου (τύπου τολ), ο φάκελος υποψηφιότητας περιλαμβάνει και βεβαίωση του προμηθευτή του αμελκτικού συγκροτήματος για τις βέλτιστες διαστάσεις του αμελκτηρίου. Στην περίπτωση εγκαταστάσεων για πρόβατα ή αίγες σε συμβατικά κτίρια, οι ενδεικνυόμενες κατά περίπτωση διαστάσεις των αμελκτηρίων παρουσιάζονται στους πίνακες 4.1 και 4.2 του Παραρτήματος 4 της ΥΑ. Επισημαίνεται ότι οι ενδεικνυόμενες διαστάσεις των αμελκτηρίων προβατίνων/αιγών αφορούν αποκλειστικά συμβατικά κτίρια και ως εκ τούτου δεν εφαρμόζονται σε κτηνοτροφικά στέγαστρα από σκελετό θερμοκηπίου (τύπου τολ).
6. Σε ότι αφορά τα δικαιολογητικά της παραγράφου 1, αυτά μπορούν να αναρτηθούν στο ΠΣΚΕ είτε, α) θεωρημένα κατά την οριστικοποίηση της αίτησης στήριξης είτε, β) αθεώρητα κατά την οριστικοποίηση της αίτησης στήριξης και στη συνέχεια, εντός 10 ημερολογιακών ημερών από την λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων στήριξης να υποβληθούν για θεώρηση στο αρμόδιο, για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης, γραφείο της Περιφερειακής Ενότητας. Στη συνέχεια τα ανωτέρω θεωρημένα δικαιολογητικά υποβάλλονται ηλεκτρονικά ύστερα από αίτημα του αξιολογητή.
7. Ειδικότερα ως προς τα δικαιολογητικά της παραγράφου 1 ισχύουν τα εξής:
  - α) Η Τεχνική Έκθεση πρέπει να είναι υπογεγραμμένη και σφραγισμένη από τον συντάκτη της αίτησης στήριξης και πρέπει να προσδιορίζει την περιοχή στην οποία θα χωροθετηθεί η επένδυση, την υφιστάμενη και την μελλοντική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης, όπως επίσης να περιγράφει συνοπτικά την υφιστάμενη κατάσταση των εγκαταστάσεων της εκμετάλλευσης, αυτή που θα προκύψει

μετά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και την παραγωγική διαδικασία. Στην περίπτωση εγκαταστάσεων για τις οποίες δεν προβλέπονται κοινοτικά πρότυπα ή/και εθνικές προδιαγραφές, περιγράφεται λεπτομερώς η λειτουργικότητα και η προσαρμογή των εγκαταστάσεων στην δυναμικότητα της εκμετάλλευσης και αναφέρονται οι βιβλιογραφικές ή άλλες πηγές που χρησιμοποιήθηκαν.

β) Ο Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας και Προδιαγραφών, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ, πρέπει να είναι υπογεγραμμένος και σφραγισμένος από τον συντάκτη της αίτησης ενίσχυσης, τον υποψήφιο δικαιούχο και τον πολιτικό μηχανικό ή άλλο κατά τον νόμο αρμόδιο επαγγελματία και σ' αυτόν να αναγράφονται τα προβλεπόμενα για την εγκατάσταση κοινοτικά πρότυπα και εθνικές προδιαγραφές και εκείνα που αποτυπώνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια, τα συνημμένα στην αίτηση.

γ) Ο Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ, πρέπει να είναι υπογεγραμμένος και σφραγισμένος από τον συντάκτη της αίτησης στήριξης, το δυνητικό δικαιούχο και τον πολιτικό μηχανικό ή άλλο κατά τον νόμο αρμόδιο επαγγελματία, και σ' αυτόν να αναγράφονται τα βασικά δεδομένα λειτουργικότητας της εγκατάστασης και τα οποία αποτυπώνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια, τα συνημμένα στην αίτηση.

δ) Τα σχέδια περιλαμβάνουν τοπογραφικό σχεδιάγραμμα με οδογραφικό σκαρίφημα και αρχιτεκτονικά σχέδια (διάγραμμα κάλυψης, κατόψεις, όψεις, τομές των εγκαταστάσεων) με την διάταξη του εξοπλισμού.

8. Το αρμόδιο, για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης, γραφείο της Περιφερειακής Ενότητας εξετάζει τα δικαιολογητικά της παραγράφου 1 και εφόσον τεκμηριώνονται τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 εγκρίνει την τεχνική έκθεση, τα αρχιτεκτονικά σχέδια και τον Συγκριτικό Πίνακα. Σε αντίθετη περίπτωση η αίτηση επιστρέφεται στον αιτούντα για επανυποβολή, συνοδευόμενη από τις απαραίτητες οδηγίες προκειμένου να διορθωθεί ώστε τελικά να τεκμηριώνει την συμμόρφωση με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2. Από την υποχρέωση της έγκρισης των αρχιτεκτονικών σχεδίων εξαιρούνται εγκαταστάσεις για τις οποίες υπάρχει έγκριση τύπου για τα κοινοτικά πρότυπα ή/και τις εθνικές προδιαγραφές όπως αυτά ισχύουν κάθε φορά.
9. Ειδικά για την τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής, διευκρινίζεται ότι:
  - α) Σε περιπτώσεις συνιδιοκτησίας ακινήτου εξ' αδιαιρέτου, απαιτούνται τα αντίγραφα των μισθωτηρίων συμβολαίων ή/και των παραχωρητηρίων από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες προς τον υποψήφιο δικαιούχο.
  - β) Σε περιπτώσεις συνιδιοκτησίας ακινήτου εξ' αδιαιρέτου πάνω στο οποίο υπάρχουν συστεγαζόμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις απαιτείται έγγραφο σύστασης κάθετης ή/και οριζόντιας ιδιοκτησίας ή στην περίπτωση που δεν υφίσταται, η σχετική προϋπόθεση εκπληρώνεται με την προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού βέβαιης ημερομηνίας.
  - γ) Σε περιπτώσεις παραχώρησης, το παραχωρητήριο προκειμένου να γίνει δεκτό από τα εμπλεκόμενα στις διαδικασίες όργανα πρέπει να αναφέρει:
    - i. Το σκοπό της παραχώρησης,
    - ii. Τη διάρκεια της παραχώρησης,
    - iii. Τον τρόπο παράτασης – ανανέωσης της παραχώρησης.

**Πίνακας 2. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων σε εξοπλισμό προϋπολογισμού άνω των 1.000 ευρώ που ενσωματώνονται σε γεωργικές εγκαταστάσεις.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ1	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Ιδιόκτητο ακίνητο	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Μισθωμένο ακίνητο	Αντίγραφο μεταγραμμένου μισθωτηρίου συμβολαίου διάρκειας 12 ετών.
		Παραχωρημένο ακίνητο	Επίσημο έγγραφο της διοίκησης ή του σχετικού Φορέα για την παραχώρηση του ακινήτου διάρκειας 12 ετών.
Δ2	Συμμόρφωση με κοινοτικά πρότυπα ή/και με εθνικές προδιαγραφές	Για επενδύσεις σε εξοπλισμό που ενσωματώνεται εντός του χώρου σταβλισμού των ζώων	α) Εγκεκριμένος Συγκριτικός Πίνακας Λειτουργικότητας και Προδιαγραφών β) Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια με διάταξη εξοπλισμού γ) Τεχνική έκθεση
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ
		Για επενδύσεις με προϋπολογισμό άνω των 25.000 ευρώ ή επενδύσεις καινοτομίας	Τεχνικό φυλλάδιο (prospectus)

**Διευκρινίσεις - Επεξηγήσεις Πίνακα 2.**

1. Για τη νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση και για τη συμμόρφωση με κοινοτικά πρότυπα ή/και με εθνικές προδιαγραφές, ισχύουν οι διευκρινίσεις – επεξηγήσεις του Πίνακα 1.
2. Για το Δ2, κατά παρέκκλιση και εφόσον τηρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου (ΣΤ) του παραρτήματος 6 της ΥΑ, προσκομίζονται: α) τεχνική έκθεση ότι μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο καθαρός χώρος ανάπαυσης των ζώων δεν μειώνεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% και β) άδεια οικοδομής θεωρημένη για την ολοκλήρωση ή έγκριση τύπου ή νομιμοποίηση σύμφωνα με τον Ν. 4495/2017 ή τον Ν. 4859/2021. Από την άδεια οικοδομής ή τη νομιμοποίηση πρέπει να προκύπτει ότι κατά την υφιστάμενη κατάσταση τηρούνται οι εθνικές προδιαγραφές ως προς την πυκνότητα των ζώων. Εφόσον η κατασκευή διαθέτει νομιμότητα μέσω έγκρισης τύπου, για την απόδειξη ότι κατά την υφιστάμενη κατάσταση πληρούνται οι εθνικές προδιαγραφές ως προς την πυκνότητα των ζώων πρέπει να αναρτηθεί η ΕΑΕ 2022 από την οποία να προκύπτει το απαραίτητο μέγεθος σταβλισμού.

**Πίνακας 3. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων αγοράς γης**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ1	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Ιδιοκτησία αγροτεμαχίου δικαιούχου (αγοραστή)	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Ιδιοκτησία αγροτεμαχίου πωλητή	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Χωροθέτηση αγροτεμαχίου	Εφόσον από τα ανωτέρω συμβόλαια δεν αποδεικνύεται το όμορο της χωροθέτησης του προς αγορά αγροτεμαχίου, προσκομίζεται χάρτης της περιοχής (π.χ. από το Google earth) στον οποίο αποτυπώνονται με πρόσφορο τρόπο τόσο το ιδιόκτητο όσο και το προς αγορά αγροτεμάχιο.
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την αντικειμενική αξία της περιοχής ή, εφόσον δεν υπάρχει αντικειμενική αξία, εκτίμηση του δικαιούχου σχετικά με την αξία του αγροτεμαχίου. Σε κάθε περίπτωση η εκτίμηση του δικαιούχου επαληθεύεται κατά την υλοποίηση της επένδυσης από την εκτίμηση της Δ.Ο.Υ., διαφορετικά γίνεται η σχετική μείωση από την επιτροπή παρακολούθησης.

**Πίνακας 4. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων αγοράς και εγκατάστασης πολυετών φυτειών.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ1	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Ιδιόκτητο ακίνητο	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Μισθωμένο ακίνητο	Αντίγραφο μεταγραμμένου μισθωτηρίου συμβολαίου διάρκειας 12 ετών.
		Παραχωρημένο ακίνητο	Επίσημο έγγραφο της διοίκησης ή του σχετικού Φορέα για την παραχώρηση του ακινήτου διάρκειας 12 ετών.
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ
Δ6	Περιορισμοί φύτευσης	Περιορισμοί Παραγωγής [ΚΟΑ]	Άδειες φύτευσης όπου απαιτούνται.

**Πίνακας 5. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων περίφραξης.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ1	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Ιδιόκτητο ακίνητο	α) Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας και β) Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο ή Αντίγραφο Κτηματολογικού Φύλλου.
		Μισθωμένο ακίνητο	Αντίγραφο μεταγραμμένου μισθωτηρίου συμβολαίου διάρκειας 12 ετών.
		Παραχωρημένο ακίνητο	Επίσημο έγγραφο της διοίκησης ή του σχετικού Φορέα για την παραχώρηση του ακινήτου διάρκειας 12 ετών.
		Γενική περίπτωση	Τοπογραφικό διάγραμμα με επισήμανση των προς περίφραξη πλευρών το οποίο συνοδεύεται με οδογραφικό σκαρίφημα

<b>Δ3</b>	Λειτουργικότητας και Δυναμικότητας	Γενική περίπτωση	Τεχνική έκθεση για την συσχέτιση του μήκους και της κατασκευής της περίφραξης με τις αιτούμενες εγκαταστάσεις ή τις αιτούμενες φυτείες της εκμετάλλευσης για τις οποίες προορίζεται στην ολοκλήρωση.
-----------	------------------------------------	------------------	--

**Πίνακας 6. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων αγοράς γεωργικού ελκυστήρα και φορτηγού αυτοκινήτου.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
<b>Δ3</b>	Λειτουργικότητας και Δυναμικότητας	Για επενδύσεις αγοράς ΦΙΧ αυτοκινήτου για την εξυπηρέτηση καλλιέργειας ανθέων ή μανιταριών	Τεχνική έκθεση για τη συσχέτιση της δυναμικότητας ή του μεγέθους ή της ποσότητας της αιτούμενης επένδυσης, με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης στην ολοκλήρωση.
		Για την τεκμηρίωση ιπποδύναμης του ελκυστήρα	α) Εκτύπωση από το λογισμικό Teres στο οποίο να εμφανίζονται, η Περιφερειακή Ενότητα της έδρας της εκμετάλλευσης, το σύνολο των καλλιεργειών (είδος – έκταση) της μελλοντικής κατάστασης και η υπολογιζόμενη ιπποδύναμη ή β) Αιτιολόγηση της ιπποδύναμης με βάση τον πίνακα του παραρτήματος 3 της ΥΑ.
		Ειδική περίπτωση βοοτροφικές η αιγοπροβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις που κατέχουν μη αυτοκινούμενο ενσιρωδιανομέα (Τεκμηρίωση ιπποδύναμης ελκυστήρα έως 100 hp)	α) Αντίγραφο βιβλίου παγίων της εκμετάλλευσης που να περιγράφεται ο συγκεκριμένος εξοπλισμός ή παραστατικό κτήσης του. β) Φωτογραφία του αριθμού σειράς. γ) Τεχνικό φυλλάδιο (prospectus) για την τεκμηρίωση της απαιτούμενης ισχύος για την χρήση του ενσιρωδιανομέα. Στην περίπτωση που στο ίδιο prospectus αναφέρονται περισσότερα του ενός μηχανήματα, πρέπει να καταδεικνύεται το μηχάνημα που υπάρχει στην εκμετάλλευση.
<b>Δ4</b>	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	α. Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ β. Τεχνικό φυλλάδιο (prospectus)
<b>Δ7</b>	Απλή αντικατάσταση	Ύπαρξη παλαιότερου ελκυστήρα στην εκμετάλλευση	α. Βεβαίωση της ΥΕΒ για τους ελκυστήρες τους οποίους κατέχει ο δικαιούχος. Στη βεβαίωση αναγράφεται η ημερομηνία απογραφής, η ημερομηνία πρώτης κυκλοφορίας και η ιπποδύναμη. β. Φωτοτυπία της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
		Ύπαρξη παλαιότερου οχήματος στην εκμετάλλευση	Σύμφωνα με το σχετικό πεδίο απογραφής στο επιχειρηματικό σχέδιο

**Πίνακας 7. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων αγοράς λοιπού εξοπλισμού και μηχανημάτων προϋπολογισμού άνω των 1.000 ευρώ που δεν ενσωματώνονται σε γεωργικές εγκαταστάσεις.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ3	Λειτουργικότητας και Δυναμικότητας	Για επενδύσεις αγοράς παρελκόμενων και αναρτώμενων μηχανημάτων ελκυστήρα	Τεχνικά φυλλάδια ή/και βεβαίωση του προμηθευτή, με τα οποία τεκμηριώνεται: α) Η συμμόρφωση του αιτούμενου εξοπλισμού φυτοπροστασίας σύμφωνα με την ΥΑ Ε8/1831/3976/21-04-2015 (Β 671), όπως ισχύει κάθε φορά. β) Η συμμόρφωση των ρυμουλκούμενων με τις βασικές διατάξεις του Κ.Ο.Κ. (φωτισμός, πέδηση, διαστάσεις) και του ΠΔ 238/94 (Α'135) σχετικά με το καθορισμό των μεγίστων ορίων διαστάσεων και βαρών αγροτικών μηχανημάτων.
		Για επενδύσεις σε εξοπλισμό μετεωρολογικών προειδοποιήσεων	Μελέτη εγκατάστασης του εξοπλισμού
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ
		Για επενδύσεις με προϋπολογισμό άνω των 25.000 ευρώ ή επενδύσεις καινοτομίας	Τεχνικό φυλλάδιο (prospectus)
Δ7	Απλή αντικατάσταση	Ύπαρξη εξοπλισμού/μηχανήματος για την ίδια χρήση στην εκμετάλλευση.	Σύμφωνα με το σχετικό πεδίο απογραφής στο επιχειρηματικό σχέδιο

**Πίνακας 8. Δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ.**

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ1	Νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση	Γενική περίπτωση	Τοπογραφικό διάγραμμα με διάταξη εγκαταστάσεων και εξοπλισμού το οποίο συνοδεύεται από οδογραφικό σκαρίφημα. Ενδεχόμενη περίφραξη πρέπει να επισημαίνεται.
		Ιδιόκτητο ακίνητο	Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας μεταγραμμένο στο Υποθηκοφυλακείο.
		Μισθωμένο ακίνητο	Αντίγραφο μεταγραμμένου μισθωτηρίου συμβολαίου διάρκειας 12 ετών.
		Παραχωρημένο ακίνητο	Επίσημο έγγραφο της διοίκησης ή του σχετικού Φορέα για την παραχώρηση του ακινήτου διάρκειας 12 ετών.



A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟ
Δ3	Λειτουργικότητας και Δυναμικότητας	Γενική περίπτωση	1. Μελέτη ενεργειακών αναγκών με την οποία τεκμηριώνεται η καταλληλότητα και η δυναμικότητα του αιτούμενου συστήματος 2. Σύμβαση για αυτοπαραγωγό με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering ή virtual net metering), όπου απαιτείται
Δ4	Εύλογο κόστος υλοποίησης	Γενική περίπτωση	Μία ή τρεις προσφορές, σύμφωνα με το άρθρο 13 της ΥΑ
		Για επενδύσεις με προϋπολογισμό άνω των 25.000 ευρώ	Τεχνικό φυλλάδιο (prospectus)
Δ7	Απλή αντικατάσταση	Ύπαρξη παλαιότερου εξοπλισμού/ εγκαταστάσεων για την χρήση ΑΠΕ στην εκμετάλλευση.	Σύμφωνα με το σχετικό πεδίο απογραφής στο επιχειρηματικό σχέδιο

#### Διευκρινίσεις - Επεξηγήσεις Πίνακα 8.

1. Για την νόμιμη κατοχή και χωροθέτηση ισχύουν οι διευκρινίσεις - επεξηγήσεις του Πίνακα 1.
2. Περιεχόμενα ενεργειακής μελέτης:
  - 2.1. Προσδιορισμός ενεργειακών αναγκών της εκμετάλλευσης :
    - 2.1.1. Για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας απαιτείται: α) η καταγραφή της ισχύος του χρησιμοποιούμενου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, της διάρκειας χρήσης αυτού σε ετήσια βάση και επιπλέον η εκτίμηση των ετησίων καταναλώσεων της εκμετάλλευσης και β) η κατάθεση αποδεικτικών ετήσιας κατανάλωσης μέσω του παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ ΔΕΗ), εφόσον υπάρχουν.
    - 2.1.2. Για την κατανάλωση θερμικής ενέργειας απαιτείται: α) η καταγραφή της ισχύος του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού, της διάρκειας χρήσης αυτού σε ετήσια βάση και επιπλέον η εκτίμηση των ετησίων καταναλώσεων της εκμετάλλευσης και β) η κατάθεση αποδεικτικών ετήσιας κατανάλωσης μέσω τιμολογίων προμήθειας καυσίμου, εφόσον υπάρχουν.
  - 2.2. Τεκμηριωμένη εκτίμηση δυναμικού (αφορά μόνο τα συστήματα ΑΠΕ) αναφορικά με τη θέση ενδιαφέροντος και την καταλληλότητα της διαθέσιμης επιφάνειας εγκατάστασης, μέσω της χρήσης υπολογιστικών εργαλείων όπως: PVGIS και RETSCREEN
  - 2.3. Διαστασιολόγηση του προτεινόμενου συστήματος για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της εκμετάλλευσης η οποία περιλαμβάνει την παρουσίαση των τεχνικών χαρακτηριστικών ανά τμήμα του εξοπλισμού με την υποβολή των αντίστοιχων τεχνικών φυλλαδίων.
  - 2.4. Εκτίμηση της παραγωγής ενέργειας του προτεινόμενου συστήματος και του ποσοστού κάλυψης των ενεργειακών αναγκών με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων και εκτίμηση της αποδοτικότητας της επένδυσης υποκατάστασης (kWh παραγόμενης ενέργειας συστήματος ΑΠΕ /ευρώ επένδυσης)
3. Στις επενδύσεις που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ συμπεριλαμβάνονται ο εξοπλισμός και οι σχετικές κτιριακές κ.λπ. κατασκευές.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ

(Το Παράρτημα 2 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της υπ. αριθ. 534/13-3-2023 Πρόσκλησης)

### Άρθρο 1

#### Δομή και διαμόρφωση της βαθμολογίας

1. Κάθε αρχή κριτηρίων αξιολόγησης της παρ. 2 του άρθρου 14 της 534/13-3-2023 (εφεξής «πρόσκληση») δύναται να περιλαμβάνει επιμέρους κριτήρια βαθμολόγησης της αίτησης στήριξης του υποψηφίου όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα του παρόντος παραρτήματος. Κάθε κριτήριο βαθμολόγησης δύναται να αναλύεται περαιτέρω σε επί μέρους πεδία βαθμολόγησης, με ανάλυση των τιμών και της κατάστασης των κριτηρίων που πρέπει να πληρούνται ώστε να ληφθεί η βαθμολογία καθώς και αποτύπωση της βαρύτητας, των μορίων και των ορίων του κάθε ενός.
2. Κάθε κριτήριο βαθμολόγησης αναλύεται σε ένα τουλάχιστον βαθμολογικό πεδίο. Τα πεδία βαθμολόγησης ενός κριτηρίου μπορεί να είναι αμοιβαία αποκλειόμενα (π.χ. κριτήριο 3.4) ή ανεξάρτητα μεταξύ τους (π.χ. κριτήριο 3.1).
3. Η τιμές κάθε πεδίου βαθμολόγησης τεκμηριώνονται με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση στήριξης, όπως αυτά προβλέπονται στο παρόν παράρτημα. Τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης πρέπει να είναι σε ισχύ.
4. Όταν η βαθμολογία προκύπτει από εφαρμογή σχετικού ποσοστού % ή δείκτη, όπως π.χ. στο κριτήριο 3.1.α, η βαθμολογία υπολογίζεται, είτε ως «0» είτε εντός του εύρους της μοριοδότησης (π.χ. στο 3.1.α, 0 ή 20-50 μόρια). Ο υπολογισμός γίνεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Αν στη μοριοδότηση δεν υπάρχει εύρος τιμών τότε το κριτήριο βαθμολογείται είτε με μηδέν είτε, εφόσον η βαθμολογική προϋπόθεση ικανοποιείται, με το σύνολο των μορίων.
5. Η βαθμολογία κάθε πεδίου βαθμολόγησης προκύπτει ως γινόμενο της τιμής του πεδίου «Βαρύτητα» επί της τιμής του πεδίου «Μοριοδότηση».
6. Η τελική βαθμολογία της αίτησης στήριξης προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας (βαρύτητα Χ μόρια) κάθε πεδίου. Η μέγιστη βαθμολογία της αίτησης στήριξης ανέρχεται σε εκατό (100) βαθμούς σε μη πυρόπληκτες περιοχές και σε εκατόν τρεις (103) βαθμούς σε πυρόπληκτες περιοχές. Προκειμένου μια αίτηση στήριξης να θεωρηθεί επιλέξιμη πρέπει, πέραν των λοιπών προϋποθέσεων, να βαθμολογείται κατ'ελάχιστο με σαράντα (40) βαθμούς και να καλύπτεται από το όριο πιστώσεων της Περιφέρειας. Αιτήσεις στήριξης που συγκεντρώνουν συνολική βαθμολογία μικρότερη από την ελάχιστη αποδεκτή, απορρίπτονται.
7. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, θα ενταχθεί έναντι των υπολοίπων ισοβαθμούντων, το αίτημα στήριξης με τον χαμηλότερο αιτούμενο προϋπολογισμό.

## Άρθρο 2

### Βαθμολογία δράσης 4.1.5

1. Για την αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης φυσικών προσώπων & νομικών προσώπων του εμπορικού δικαίου, οι αρχές κριτηρίων της αξιολόγησης, τα επιμέρους κριτήρια και βαθμολογικά πεδία τα μόρια που αυτά λαμβάνουν και η βαρύτητα των μορίων αναλύονται και καθορίζονται σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 1.1:

Πίνακας 1.1 – Βαθμολογία δράσης 4.1.5

ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΔΙΑ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΙΜΩΝ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)
1. Προσανατολισμός της εκμετάλλευσης	1.1	Αξιολογείται και βαθμολογείται ο προσανατολισμός της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε τομείς προτεραιότητας του ΠΑΑ	Βαθμολογείται όταν το ποσοστό της τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση (ΕΑΕ 2022) που προέρχεται από την αιγο-προβατοτροφία ή/και την παραγωγή οπωροκηπευτικών ή/και τις καλλιέργειες και τις εκτροφές που συμβάλλουν στην επισιτιστική επάρκεια και ασφάλεια ή/και την ελαιοκαλλιέργεια ή/και την μελισσοκομία ή/και το βαμβάκι ή/και την αμπελοκαλλιέργεια ή/και τις ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή καλλιέργειες ή συμβάλει στην άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής υπερβαίνει το 80% της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης	5%	100
	1.2	Αξιολογείται και βαθμολογείται ο προσανατολισμός της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε φιλικά προς το περιβάλλον συστήματα καλλιέργειας ή σε ΠΟΠ ή ΠΓΕ	Αφορά εκμεταλλεύσεις οι οποίες διαθέτουν πιστοποίηση βιολογικών ή/και ενωσιακών/εθνικών/λοιπών συστημάτων ποιότητας η οποία κάλυπτε τις καλλιέργειες / εκτροφές που δηλώθηκαν στην ΕΑΕ του έτους 2022. Βαθμολογείται εφόσον η τυπική απόδοση των πιστοποιημένων καλλιεργειών / εκτροφών υπερβαίνει, αθροιστικά, το 50% της συνολικής τυπικής απόδοσης της υφιστάμενης κατάστασης (ΕΑΕ 2022). (συμπεριλαμβάνονται ΠΟΠ/ΠΓΕ)	6%	100

2. Οικονομικό μέγεθος	2.1	Αξιολογείται και βαθμολογείται το οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε όρους τυπικής απόδοσης	α) Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, έως 16.000€	5%	50
			β) Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, από 16.000 έως 25.000 ευρώ		50-100
			γ) Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, άνω των 25.000 ευρώ		100
	2.2	Αξιολογείται και βαθμολογείται η συσχέτιση του οικονομικού μεγέθους της εκμετάλλευσης, σε όρους τυπικής απόδοσης, με το ύψος των αιτούμενων επενδύσεων και βαθμολογούνται οι επενδυτικές προτάσεις που προσαρμόζονται καλύτερα στο υφιστάμενο οικονομικό μέγεθος	α) Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση έως και 15.000 € που το ύψος των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνά τα 75.000 €	16%	100
			β) Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση πάνω από 15.000 € που το σύνολο των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνούν πενταπλάσιο της παραγωγικής δυναμικότητας		100
			γ) Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση πάνω από 12.500 € που το σύνολο των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνούν το εξαπλάσιο της παραγωγικής δυναμικότητας		60
3. Δυναμική της εκμετάλλευσης	3.1	Αξιολογείται και βαθμολογείται η δυνατότητα υλοποίησης του αιτούμενου επενδυτικού σχεδίου (βαθμολογείται αθροιστικά)	α) Τεκμηριωμένη ικανότητα κάλυψης του αιτούμενου προϋπολογισμού κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης. Αποδίδονται 20 μόρια εφόσον η ικανότητα κάλυψης του αιτούμενου π/υ με ίδια κεφάλαια υπερβαίνει το 20% και έως 50 μόρια (αναλογικά) εφόσον υπερβαίνει 50% του αιτούμενου π/υ	14%	20 - 50
			β) Φορολογική και ασφαλιστικές ενημερότητες (για είσπραξη χρημάτων – όχι για κάθε νόμιμη χρήση) χωρίς παρακρατούμενες οφειλές		30
			γ) Ύπαρξη αδειών απαραίτητων για την υλοποίηση κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης		10
			δ) Ύπαρξη κερδοφορίας κατά τις 3 τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις (μέσος όρος Ζετίας) προ φόρων και αποσβέσεων		10

	3.2	Αξιολογείται και βαθμολογείται η δυναμική του υποψηφίου (βαθμολογείται ένα κριτήριο)	α) Ενταγμένος στο πρόγραμμα των νέων αγροτών της προκήρυξης του 2018 ή του 2021	8%	100
			β) Έχει υποβάλει αίτηση στήριξης στο μέτρο 6.1 η οποία κρίθηκε επιλέξιμη αλλά δεν καλύπτονταν από το περιφερειακό όριο πίστωσης		
			γ) Επαγγελματική εμπειρία στη γεωργία: Φυσικά Πρόσωπα: Εμπειρία άνω των 5 ετών και ηλικία έως και 50 ετών Νομικά Πρόσωπα: Εμπειρία άνω των 5 ετών		
	3.3	Αξιολογείται και βαθμολογείται το επίπεδο εκπαίδευσης του υποψηφίου (βαθμολογείται ένα κριτήριο)	α) Κατοχή οποιουδήποτε πτυχίου επιπέδου 6, 7 ή 8 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων	5%	70
			β) Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης ανώτερο ή ίσο του επιπέδου 3, 4, 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων		70
			γ) Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης ανώτερο ή ίσο του επιπέδου 6, 7, 8 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων		100
	3.4	Αξιολογείται και βαθμολογείται ο βαθμός συμμετοχής του υποψηφίου σε συλλογικά σχήματα και συνεταιρισμούς (βαθμολογείται ένα κριτήριο)	α) Ο υποψήφιος δεν είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού αλλά είναι μέλος ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών με περισσότερα από δέκα μέλη	6%	40
			β) Ο υποψήφιος είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού		60
			γ) Ο υποψήφιος είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού και ταυτόχρονα μέλος ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών με περισσότερα από δέκα μέλη		100
			δ) Ο υποψήφιος είναι μέλος αναγκαστικού συνεταιρισμού		100

	3.5	<b>Συμβολοιαική Γεωργία</b>	Βαθμολογείται η συμμετοχή του υποψήφιου σε σχήματα συμβολοιαικής γεωργίας στην υφιστάμενη κατάσταση.	<b>2%</b>	<b>100</b>
<b>4. Επενδυτικές δαπάνες που καθιστούν ανθεκτική την εκμετάλλευση στους εξωγενείς κινδύνους</b>	4.1	<b>Αξιολογείται και βαθμολογείται η κατηγορία επενδυτικών δαπανών</b>	<p>1. Επενδύσεις σε ΑΠΕ,</p> <p>2. Σταβλικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός ζωικής παραγωγής, σιλό αποθήκευσης ζωοτροφών και αμελκτικές μηχανές,</p> <p>3. Θερμοκήπια, δικτυοκήπια, εγκαταστάσεις φυτικής παραγωγής τύπου τολ (πίνακα 9.2<sup>α</sup> του παρ. 9 της ΥΑ) και εξοπλισμός τους,</p> <p>4. Επενδύσεις που αφορούν στην προετοιμασία για πρώτη πώληση (κτίρια και εξοπλισμός),</p> <p>5. Εγκατάσταση νέων φυτειών,</p> <p>6. Επενδύσεις που αφορούν σε αποθηκευτικούς χώρους (κτίρια και μηχανολογικός εξοπλισμός λειτουργίας τους) προϊόντων της εκμετάλλευσης,</p> <p>7. Αγορά αγροτεμαχίου όμορου προς ιδιόκτητο αγροτεμάχιο.</p> <p>Υπολογίζεται αθροιστικά το επιλέξιμο κόστος των ανωτέρω επενδύσεων. Αποδίδονται 10 μόρια εφόσον το ανωτέρω άθροισμα υπερβαίνει το 10% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου και έως 100 μόρια (αναλογικά) εφόσον το άθροισμα υπερβεί το 60% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.</p>	<b>12%</b>	<b>0 ή 10-100</b>
<b>5. Εισαγωγή/χρήση καινοτομίας</b>	5.1	<b>Αξιολογείται και βαθμολογείται η καινοτομία των επενδυτικών δαπανών με προτεραιότητα σε αυτές που αφορούν σε γεωργία ακριβείας και την έξυπνη γεωργία.</b>	Βαθμολογείται το ποσοστό (%) των επιλέξιμων καινοτόμων επενδύσεων επί του συνόλου των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών. Αποδίδονται 10 μόρια εφόσον το ανωτέρω ποσοστό υπερβαίνει το 5% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου και έως 100 μόρια (αναλογικά) εφόσον το άθροισμα υπερβεί το 20% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου	<b>8%</b>	<b>0 ή 10-100</b>



6. Συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας	6.1	Αξιολογείται και βαθμολογείται η συμμετοχή σε κλάδους (στην υφιστάμενη κατάσταση) που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας αλλά και τις στρατηγικές RIS3.	Περιφερειακές Επιλογές	13%	0-100
7. Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πυρόπληκτων περιοχών	7.1	Αξιολογείται και βαθμολογείται η πραγματοποίηση επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις περιοχών που έχουν κηρυχθεί πυρόπληκτες	Αξιολογείται και βαθμολογείται η πραγματοποίηση επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις περιοχών που έχουν κηρυχθεί πυρόπληκτες	3%	100
<p style="text-align: center;"><b>Μέγιστη δυνατή βαθμολογία σε μη πυρόπληκτες περιοχές: 100 βαθμοί</b></p> <p style="text-align: center;"><b>Μέγιστη δυνατή βαθμολογία σε πυρόπληκτες περιοχές: 103 βαθμοί</b></p> <p style="text-align: center;">Προκειμένου μια αίτηση στήριξης να θεωρηθεί επιλέξιμη πρέπει, πέραν των λοιπών προϋποθέσεων, να βαθμολογείται κατ' ελάχιστο με σαράντα (40) βαθμούς και να καλύπτεται από το όριο πιστώσεων της Περιφέρειας</p>					

2. Στους πίνακες 1.2.1 έως 1.2.13 εξειδικεύεται το κριτήριο 6.1 ως προς τη βαθμολόγηση της συμμετοχής κατά την υφιστάμενη κατάσταση στους κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας.

**Πίνακες 1.2.1 έως 1.2.13 Εξειδίκευση του κριτηρίου «6. Συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας»**

**ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (Δράση 4.1.5 του ΠΑΑ 2014-2020)**

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.1 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> <li>Μελισσοκομία, σηροτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανθοκομία - Αρωματικά</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.2 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Ανθοκομία - αρωματικά</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία – σηροτροφία</li> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.3. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία – σηροτροφία</li> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75

5	• Ανθοκομία - αρωματικά	60
6	• Λοιπές καλλιέργειες	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.4. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	• Αιγοπροβατοτροφία	100
2	• Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια	95
3	• Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα	80
4	• Μελισσοκομία - σηροτροφία	75
5	• Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας	60
6	• Λοιπή κτηνοτροφία	55
7	• Αροτραίες καλλιέργειες	40
8	• Ανθοκομία - αρωματικά	35
9	• Λοιπές καλλιέργειες	20

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.5 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	• Αιγοπροβατοτροφία • Λοιπή κτηνοτροφία • Μελισσοκομία – σηροτροφία	100
2	• Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας	95
3	• Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια • Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα	80
4	• Αροτραίες καλλιέργειες	75
5	• Ανθοκομία - αρωματικά	60
6	• Λοιπές καλλιέργειες	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.6 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	• Αιγοπροβατοτροφία • Λοιπή κτηνοτροφία • Αροτραίες καλλιέργειες • Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια • Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα • Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας	100
2	• Μελισσοκομία - σηροτροφία	95
3	• Ανθοκομία - Αρωματικά	80
4	• Λοιπές καλλιέργειες	75

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.7 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> <li>Μελισσοκομία - σηροτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> <li>Ανθοκομία - Αρωματικά</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.8 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία – σηροτροφία</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανθοκομία - αρωματικά</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	55
7	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	40
8	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	35
9	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	20

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.9 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία - σηροτροφία</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανθοκομία - αρωματικά</li> </ul>	55
7	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	40

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.10 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία – σηροτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> <li>Ανθοκομία - αρωματικά</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.11 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία – σηροτροφία</li> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανθοκομία - αρωματικά</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.12 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

α/α	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
1	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αιγοπροβατοτροφία</li> <li>Λοιπή κτηνοτροφία</li> </ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"> <li>Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li> <li>Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li> <li>Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li> </ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μελισσοκομία - σηροτροφία</li> </ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"> <li>Αροτραίες καλλιέργειες</li> </ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανθοκομία - Αρωματικά</li> </ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"> <li>Λοιπές καλλιέργειες</li> </ul>	55

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.13 - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

<b>α/α</b>	<b>ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ</b>	<b>ΒΑΘΜΟΙ</b>
1	<ul style="list-style-type: none"><li>• Αιγοπροβατοτροφία</li></ul>	100
2	<ul style="list-style-type: none"><li>• Καλλιέργεια οινοποιήσιμου αμπελιού, ελιά και μαστίχα</li></ul>	95
3	<ul style="list-style-type: none"><li>• Αροτραίες καλλιέργειες</li></ul>	80
4	<ul style="list-style-type: none"><li>• Δενδροκομία πλην ελαιοκαλλιέργειας</li></ul>	75
5	<ul style="list-style-type: none"><li>• Μελισσοκομία - σηροτροφία</li></ul>	60
6	<ul style="list-style-type: none"><li>• Κηπευτικά, Επιτραπέζιο Αμπέλι, Σταφίδα και Μανιτάρια</li></ul>	55
7	<ul style="list-style-type: none"><li>• Λοιπή κτηνοτροφία</li></ul>	40
8	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ανθοκομία - αρωματικά</li></ul>	35
9	<ul style="list-style-type: none"><li>• Λοιπές καλλιέργειες</li></ul>	20



3. Στον πίνακα 1.3 παρέχονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για τον υπολογισμό της βαθμολογίας.

**Πίνακας 1.3. Τεκμηρίωση πεδίων βαθμολογίας φυσικών & νομικών προσώπων για τη δράση 4.1.5.**

<b>ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 1. Παραγωγικός προσανατολισμός της εκμετάλλευσης</b>	
<b>ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1.1</b> Αξιολογείται και βαθμολογείται ο προσανατολισμός της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε τομείς προτεραιότητας του ΠΑΑ. (Βαθμοί=0,05 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)	
<b>Πεδίο 1.1</b> Μόρια: 100	Βαθμολογείται όταν το ποσοστό της τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση (ΕΑΕ 2022) που προέρχεται από την αιγο-προβατοτροφία ή/και την παραγωγή οπωροκηπευτικών ή/και τις καλλιέργειες και τις εκτροφές που συμβάλλουν στην επισιτιστική επάρκεια και ασφάλεια ή/και την ελαιοκαλλιέργεια ή/και την μελισσοκομία ή/και το βαμβάκι ή/και την αμπελοκαλλιέργεια ή/και τις ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή καλλιέργειες ή συμβάλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής υπερβαίνει το 80% της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης.
Το πεδίο μοριοδοτείται όταν το ποσοστό της τυπικής απόδοσης (ΤΑ) που προέρχεται αθροιστικά από τους παραπάνω τομείς ως προς τη συνολική ΤΑ της εκμετάλλευσης είναι μεγαλύτερο του 80% της συνολικής ΤΑ, σύμφωνα με την ΕΑΕ 2022.  Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού. Το ποσοστό υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της δήλωσης ΟΣΔΕ της εκμετάλλευσης (ΕΑΕ 2022).	
<b>ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1.2</b> Αξιολογείται και βαθμολογείται ο προσανατολισμός της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε φιλικά προς το περιβάλλον συστήματα καλλιέργειας ή σε ΠΟΠ ή ΠΓΕ. (Βαθμοί=0,06 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)	
<b>Πεδίο 1.2</b> Μόρια: 100	Αφορά εκμεταλλεύσεις οι οποίες διαθέτουν πιστοποίηση βιολογικών ή/και ενωσιακών/εθνικών/λοιπών συστημάτων ποιότητας για τις καλλιέργειες/εκτροφές που έχουν δηλωθεί στην ΕΑΕ του έτους 2022. Βαθμολογείται εφόσον η τυπική απόδοση των πιστοποιημένων καλλιεργειών/εκτροφών υπερβαίνει, αθροιστικά, το 50% της συνολικής τυπικής απόδοσης της υφιστάμενης κατάστασης (ΕΑΕ 2022). (συμπεριλαμβάνονται ΠΟΠ/ΠΓΕ)
Το πεδίο μοριοδοτείται για πιστοποιημένη παραγωγή σε ποσοστό >50% της συνολικής ΤΑ σύμφωνα με την ΕΑΕ 2022.  α) Για τα προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ δεν απαιτείται δικαιολογητικό καθώς λαμβάνεται υπόψη η ΕΑΕ 2022 και ο τόπος μόνιμης κατοικίας /έδρας του υποψηφίου. Στο συγκεκριμένο πεδίο βαθμολογείται και η παραγωγή γάλακτος εντός της ζώνης σχετικού τυροκομικού προϊόντος ΠΟΠ / ΠΓΕ.  β) Για τα βιολογικά προϊόντα προσκομίζεται σύμβαση με πιστοποιητικό οργανισμό, υπογεγραμμένη μέχρι το τέλος του 2021. Επιπλέον απαιτείται οι καλλιέργειες που δηλώθηκαν στο ΟΣΔΕ του 2022 να ήταν πιστοποιημένες τουλάχιστον ως μεταβατικού σταδίου και συνεπώς προσκομίζεται και το σχετικό πιστοποιητικό.	

Ομοίως, για τα συστήματα ποιότητας προσκομίζονται δικαιολογητικά που να καλύπτουν το χρονικό διάστημα εντός του οποίου καλλιεργήθηκαν τα δηλωθέντα στην ΕΑΕ του 2022.

## **ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 2. Οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης**

### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται το οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης στην υφιστάμενη κατάσταση σε όρους τυπικής απόδοσης.**

Περιλαμβάνει 3 πεδία αμοιβαία αποκλειόμενα.

(Βαθμοί=0,05 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 2.1.α</b> Μόρια: 50	Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, έως 16.000€
---------------------------------	---

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού. Υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της δήλωσης ΟΣΔΕ της εκμετάλλευσης.

<b>Πεδίο 2.1.β</b> Μόρια: 50-100	Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, από 16.000 έως 25.000 ευρώ
-------------------------------------	--

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού. Υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της δήλωσης ΟΣΔΕ της εκμετάλλευσης. Τα μόρια υπολογίζονται γραμμικά από τα 50 για τις 16.000 € ΤΑ έως τα 100 για τις 25.000 €.

<b>Πεδίο 2.1.γ</b> Μόρια: 100	Εκμετάλλευση με τυπική απόδοση, βάσει της ΕΑΕ του έτους 2022, άνω των 25.000 ευρώ
----------------------------------	---

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού. Υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της δήλωσης ΟΣΔΕ της εκμετάλλευσης.

### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2.2 Αξιολογείται και βαθμολογείται η συσχέτιση του οικονομικού μεγέθους της εκμετάλλευσης, σε όρους τυπικής απόδοσης, με το ύψος των αιτούμενων επενδύσεων και βαθμολογούνται οι επενδυτικές προτάσεις που προσαρμόζονται καλύτερα στο υφιστάμενο οικονομικό μέγεθος.**

Περιλαμβάνει 3 πεδία αμοιβαία αποκλειόμενα.

(Βαθμοί=0,16 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 2.2.α</b> Μόρια: 100	Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση έως και 15.000 € που το ύψος των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνά τα 75.000 €
----------------------------------	---

Το πεδίο μοριοδοτείται όταν, σύμφωνα με την ΕΑΕ 2022 και τις αιτούμενες επενδύσεις, ικανοποιείται η ανωτέρω συνθήκη.

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού.

<b>Πεδίο 2.2.β</b> Μόρια: 100	Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση πάνω από 15.000 € που το σύνολο των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνούν πενταπλάσιο της παραγωγικής δυναμικότητας
----------------------------------	--

Το πεδίο μοριοδοτείται όταν, σύμφωνα με την ΕΑΕ 2022 και τις αιτούμενες επενδύσεις, ικανοποιείται η ανωτέρω συνθήκη.

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού.

<b>Πεδίο 2.2.γ</b> Μόρια: 60	Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση πάνω από 12.500 € που το σύνολο των αιτούμενων επενδύσεων δεν ξεπερνούν το εξαπλάσιο της παραγωγικής δυναμικότητας
<p>Το πεδίο μοριοδοτείται όταν, σύμφωνα με την ΕΑΕ 2022 και τις αιτούμενες επενδύσεις, ικανοποιείται η ανωτέρω συνθήκη.</p> <p>Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού.</p>	
<b>ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 3. Η δυναμική της εκμετάλλευσης</b>	
<b>ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται η δυνατότητα υλοποίησης του αιτούμενου επενδυτικού σχεδίου.</b> Περιλαμβάνει 4 πεδία που υπολογίζονται αθροιστικά. (Βαθμοί=0,14 x μόρια που λαμβάνουν αθροιστικά τα πεδία 3.1.α έως και 3.1.δ)	
<b>Πεδίο 3.1.α</b> Μόρια: 20-50	Τεκμηριωμένη ικανότητα κάλυψης του αιτούμενου προϋπολογισμού κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης. Αποδίδονται 20 μόρια εφόσον η ικανότητα κάλυψης του αιτούμενου π/υ με ίδια κεφάλαια υπερβαίνει το 20% και έως 50 μόρια (αναλογικά) εφόσον υπερβαίνει 50% του αιτούμενου π/υ
<p>Στο συγκεκριμένο πεδίο αποδίδονται 20 μόρια εφόσον η ικανότητα κάλυψης του αιτούμενου π/υ με ίδια κεφάλαια υπερβαίνει το 20% και έως 50 μόρια (αναλογικά) εφόσον υπερβαίνει 50% του αιτούμενου π/υ. Για την τεκμηρίωση της ιδιωτικής συμμετοχής ισχύουν τα εξής:</p> <p>α) Υποβάλλεται βεβαίωση μέσου υπολοίπου τραπεζικού ή τραπεζικών λογαριασμών στους οποίους είναι δικαιούχος ο υποψήφιος, ανεξαρτήτως του πλήθους των δικαιούχων. Οι βεβαιώσεις εκδίδονται από τις τράπεζες στις οποίες ο υποψήφιος είναι δικαιούχος σε καταθετικούς (ταμειευτηρίου, όψεως, προθεσμιακούς) ή αλληλόχρεους λογαριασμούς. Στην περίπτωση των νομικών προσώπων εξετάζονται μόνο οι εταιρικοί λογαριασμοί.</p> <p>β) Η περίοδος του μέσου υπολοίπου επιλέγεται από τον υποψήφιο και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών μηνών ή μεγαλύτερη του έτους. Προσκομίζονται βεβαιώσεις που αφορούν τρίμηνη έως δωδεκάμηνη χρονική περίοδο που λήγει από την 31/12/2022 και μετά.</p> <p>γ) Συμπληρωματικά, η ιδιωτική συμμετοχή τεκμηριώνεται με την προσκόμιση εξοφλημένων, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, παραστατικών γενικών δαπανών που περιλαμβάνονται στο υποβαλλόμενο σχέδιο και έχουν υλοποιηθεί πριν την υποβολή σύμφωνα με το άρθρο 8, περίπτωση 8 της ΥΑ.</p> <p><b>Παράδειγμα</b></p> <p>Υποψήφιος με αιτούμενες δαπάνες ύψους 100.000 ευρώ προσκόμισε βεβαιώσεις τραπεζών ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Χ τράπεζα Μέσο τραπεζικό υπόλοιπο Νοέμβριος 2022 - Απρίλιος 2023: 40.000 €</li> <li>- Ψ τράπεζα Μέσο τραπεζικό υπόλοιπο Οκτώβριος 2022- Δεκέμβριος 2023: 20.000 €</li> <li>- Ζ τράπεζα Μέσο τραπεζικό υπόλοιπο 15 Ιανουαρίου 2023 - 15 Μαρτίου 2023: 10.000 €</li> </ul> <p>Καταρχάς όλες οι ανωτέρω βεβαιώσεις είναι αποδεκτές γιατί έχουν διάρκεια μεγαλύτερη του τριμήνου και μικρότερη του δωδεκαμήνου και λήγουν από τις 31/12/2022 και μετά.</p>	

Προκειμένου να υπολογίσουμε το συνολικό ποσό αναλύουμε τα μέσα τραπεζικά υπόλοιπα ανά τράπεζα και μήνα ως εξής:

	Χ Τράπεζα	Ψ Τράπεζα	Z Τράπεζα	Σύνολο
Οκτώβριος 2022		20.000		20.000
Νοέμβριος 2022	40.000	20.000		60.000
Δεκέμβριος 2022	40.000	20.000		60.000
Ιανουάριος 2023	40.000		5.000 <sup>1</sup>	45.000
Φεβρουάριος 2023	40.000		10.000	50.000
Μάρτιος 2023	40.000		5.000 <sup>2</sup>	45.000
Απρίλιος 2023	40.000			40.000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>				<b>320.000</b>

<sup>1</sup> Για τον λογαριασμό της Z τράπεζας, το μέσο υπόλοιπο του Ιανουαρίου υπολογίστηκε ως 10.000 Χ (15 ημέρες που είναι το διάστημα από 15 έως και 31 Μαΐου / 30 ημέρες που λογίζεται ως διάρκεια για όλους τους μήνες).

<sup>2</sup> Για τον λογαριασμό της Z τράπεζας, το μέσο υπόλοιπο του Μαρτίου υπολογίστηκε ως 10.000 Χ (15 ημέρες που είναι το διάστημα από 1 έως και 15 Μαρτίου / 30 ημέρες που λογίζεται ως διάρκεια για όλους τους μήνες).

Συνεπώς με βάση τα ανωτέρω, το μέσο μηνιαίο υπόλοιπο για το σύνολο των 7 μηνών που έχει προσκομίσει, υπολογίζεται ως 320.000 € / 7 μήνες= 45.714,29 € και επομένως καλύπτει το 45,714% του αιτούμενου προϋπολογισμού και άρα λαμβάνει 45,71 μόρια στο συγκεκριμένο βαθμολογικό πεδίο.

<b>Πεδίο 3.1.β</b> Μόρια: 30	Φορολογική και ασφαλιστικές ενημερότητες (για είσπραξη χρημάτων – όχι για κάθε νόμιμη χρήση) χωρίς παρακρατούμενες οφειλές.
---------------------------------	---

Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης είναι τα έντυπα ενημεροτήτων που εκδίδονται από την ΑΑΔΕ και τον ΕΦΚΑ για είσπραξη χρημάτων. Οι ενημερότητες πρέπει να μην αναφέρουν παρακράτηση ποσών και πρέπει να είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης. Δεν βαθμολογούνται οι βεβαίωσης ασφάλισης.

<b>Πεδίο 3.1.γ</b> Μόρια: 10	Ύπαρξη αδειών απαραίτητων για την υλοποίηση κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης.
---------------------------------	--

Στην περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με τις αιτούμενες επενδύσεις, απαιτείται έκδοση νέας ή τροποποίηση υφιστάμενης άδειας δόμησης ή άδεια φύτευσης οινάμπελων και αυτή προϋπάρχει για την έκταση στην οποία θα χωροθετηθεί η επένδυση, το πεδίο μοριοδοτείται.

Δικαιολογητικό τεκμηρίωσης είναι θεωρημένο αντίγραφο της άδειας που έχει εκδοθεί στο όνομα του υποψήφιου και είναι σε ισχύ. Η άδεια δόμησης μπορεί να υποβληθεί και να ληφθεί υπόψη ακόμα και στην περίπτωση που, λόγω των αιτούμενων επενδύσεων, αυτή θα τροποποιηθεί ή θα επεκταθεί. Η άδεια φύτευσης αφορά νέες φυτεύσεις οινοποιήσιμου αμπελιού και όχι εκρίζωση-φύτευσή του

<b>Πεδίο 3.1.δ</b> Μόρια: 10	Ύπαρξη κερδοφορίας κατά τις 3 τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις (μέσος όρος 3ετίας) προ αποσβέσεων και φόρων
---------------------------------	--

Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης είναι τα υποβληθέντα με τις δηλώσεις φόρου εισοδήματος έντυπα Ε3 για τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022 σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία.

Συγκεκριμένα εξετάζεται το άθροισμα των πεδίων [329 Αποτελέσματα προ φόρων] και [325 Αποσβέσεις] του πίνακα Δ' του εντύπου Ε3.

Ο μέσος όρος ζετίας είναι ο αριθμητικός μέσος όρων των αποτελεσμάτων των τριών ετών. Στην περίπτωση όπου, δικαιολογημένα (υποψήφιος μη υπόχρεος), δεν υπάρχουν φορολογικά στοιχεία κατά την τελευταία τριετία, εξετάζεται ο μέσος όρος των διαθέσιμων ετών.

### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3.2 Αξιολογείται και βαθμολογείται η δυναμική του υποψηφίου**

Περιλαμβάνει 3 πεδία αμοιβαία αποκλειόμενα.

(Βαθμοί=0,08 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 3.2.α</b> Μόρια: 100	Ενταγμένος στο πρόγραμμα των νέων αγροτών της προκήρυξης του 2018 ή του 2021
----------------------------------	--

Η ιδιότητα τεκμηριώνεται σύμφωνα με το αρχείο της Υπηρεσίας και συνεπώς δεν απαιτείται η προσκόμιση κάποιου δικαιολογητικού.

<b>Πεδίο 3.2.β</b> Μόρια: 100	Έχει υποβάλει αίτηση στήριξης στο μέτρο 6.1 η οποία κρίθηκε επιλέξιμη αλλά δεν καλύπτονταν από το περιφερειακό όριο πίστωσης
----------------------------------	--

Η ιδιότητα τεκμηριώνεται σύμφωνα με το αρχείο της Υπηρεσίας και συνεπώς δεν απαιτείται η προσκόμιση κάποιου δικαιολογητικού.

<b>Πεδίο 3.2.γ</b> Μόρια: 100	Επαγγελματική εμπειρία στη γεωργία: Φυσικά Πρόσωπα: Εμπειρία άνω των 5 ετών και ηλικία έως και 50 ετών Νομικά Πρόσωπα: Εμπειρία άνω των 5 ετών
----------------------------------	--

Για τα φυσικά πρόσωπα τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της επαγγελματικής εμπειρίας ενδεικτικά μπορεί να είναι το αντίγραφο / βεβαίωση έναρξης ή μεταβολής επιχειρηματικής δραστηριότητας από την ΑΑΔΕ όπου προκύπτει η διάρκεια της επαγγελματικής ενασχόλησης με την γεωργία ή αντίγραφο της άδειας λειτουργίας της εκμετάλλευσης ή εκκαθαριστικά σημειώματα φορολογίας εισοδήματος τουλάχιστον 5 παρελθόντων ετών, όχι απαραίτητα συνεχόμενων, από τα οποία να προκύπτει για κάθε έτος ότι τα ατομικά γεωργικά του εισοδήματα, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων του πυλώνα Ι, είναι μεγαλύτερα από τα πάσης φύσης ατομικά εξωγεωργικά. Η ηλικία τεκμηριώνεται από το δικαιολογητικό ταυτοποίησης.

Για τα νομικά πρόσωπα τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης είναι το καταστατικό από το οποίο προκύπτει ο χρόνος ίδρυσης και ο κύριος σκοπός της εταιρείας. Έπεται ότι ο κύριος σκοπός του νομικού προσώπου πρέπει να είναι η άσκηση της γεωργίας επί τουλάχιστον μία πενταετία. Για επιχειρήσεις που προέρχονται από μετατροπή, ως χρόνος ίδρυσης νοείται αυτός της αρχικής σύστασής τους και για επιχειρήσεις που προέρχονται από συγχώνευση, ως χρόνος ίδρυσης νοείται αυτός της σύστασης της αρχαιότερης. Ο χρόνος ο οποίος λαμβάνεται υπόψη είναι ο συνεχόμενος χρόνος άσκησης αγροτικής δραστηριότητας ως κύρια.

### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3.3 Αξιολογείται και βαθμολογείται το επίπεδο εκπαίδευσης του υποψηφίου.**

Περιλαμβάνει 3 πεδία αμοιβαία αποκλειόμενα.

(Βαθμοί=0,05 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 3.3.α</b> Μόρια:70	Κατοχή οποιουδήποτε πτυχίου επιπέδου 6, 7 ή 8 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων
Το δικαιολογητικό τεκμηρίωσης είναι το κατά περίπτωση αντίγραφο του αποδεικτικού σπουδών του υποψηφίου. Για τα νομικά πρόσωπα, η κατοχή πτυχίου τεκμηριώνεται για το νόμιμο εκπρόσωπο.	
<b>Πεδίο 3.3.β</b> Μόρια:70	Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών γεωτεχνικής κατεύθυνσης ανώτερο ή ίσο του επιπέδου 3, 4, 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων
Το δικαιολογητικό τεκμηρίωσης είναι το κατά περίπτωση αντίγραφο του αποδεικτικού σπουδών του υποψηφίου. Για τα νομικά πρόσωπα, η κατοχή πτυχίου τεκμηριώνεται για το νόμιμο εκπρόσωπο.	
<b>Πεδίο 3.3.γ</b> Μόρια:100	Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης ανώτερο ή ίσο του επιπέδου 6, 7, 8 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων
Το δικαιολογητικό τεκμηρίωσης είναι το κατά περίπτωση αντίγραφο του αποδεικτικού σπουδών του υποψηφίου. Για τα νομικά πρόσωπα, η κατοχή πτυχίου τεκμηριώνεται για το νόμιμο εκπρόσωπο.	
<b>ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3.4 Αξιολογείται και βαθμολογείται ο βαθμός συμμετοχής του υποψηφίου σε συλλογικά σχήματα και συνεταιρισμούς</b> Περιλαμβάνει 4 πεδία αμοιβαία αποκλειόμενα. (Βαθμοί=0,06 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)	
<b>Πεδίο 3.4.α</b> Μόρια:40	Ο υποψήφιος δεν είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού αλλά είναι μέλος ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών με περισσότερα από δέκα μέλη.
Προσκομίζεται βεβαίωση της ομάδας ή της οργάνωσης παραγωγών συνοδευόμενη από κατάλογο μελών	
<b>Πεδίο 3.4.β</b> Μόρια:60	Ο υποψήφιος είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού.
Προσκομίζεται βεβαίωση του αγροτικού συνεταιρισμού στον οποίο ο υποψήφιος είναι μέλος.	
<b>Πεδίο 3.4.γ</b> Μόρια:100	Ο υποψήφιος είναι μέλος αγροτικού συνεταιρισμού και ταυτόχρονα μέλος ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών με περισσότερα από δέκα μέλη.
Προσκομίζονται, α) βεβαίωση του αγροτικού συνεταιρισμού στον οποίο ο υποψήφιος είναι μέλος και β) βεβαίωση της ομάδας ή της οργάνωσης παραγωγών συνοδευόμενη από κατάλογο μελών.	
<b>Πεδίο 3.4.δ</b> Μόρια:100	Ο υποψήφιος είναι μέλος αναγκαστικού συνεταιρισμού.
Προσκομίζεται βεβαίωση του αναγκαστικού αγροτικού συνεταιρισμού στον οποίο ο υποψήφιος είναι μέλος	
<b>ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3.5 Συμβολαιακή Γεωργία</b> (Βαθμοί=0,02 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)	
<b>Πεδίο 3.5</b> Μόρια: 100	Βαθμολογείται η συμμετοχή του υποψηφίου σε σχήματα συμβολαιακής γεωργίας στην υφιστάμενη κατάσταση
Βαθμολογείται βάσει προσκόμισης ιδιωτικού συμφωνητικού το οποίο έχει καταχωρισθεί στην ηλεκτρονική εφαρμογή της ΑΑΔΕ (Καταχώρηση κατάστασης συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8	

του Ν. 1882/1990) μέχρι τις 20/1/2023 εφόσον καταρτίστηκε από 1/10/2022 έως 31/12/2022 τις 20/10/2022 ή τις 20/7/2022 ή τις 20/4/2022 ή τις 20/1/2022, εφόσον καταρτίστηκαν το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Το ιδιωτικό συμφωνητικό πρέπει να βρίσκεται σε συνάφεια με τα παραγόμενα προϊόντα της εκμετάλλευσης που έχουν δηλωθεί στο ΟΣΔΕ του 2022. Η αξία του συμφωνητικού πρέπει να είναι μεγαλύτερη του 20% της τυπικής απόδοσης της υφιστάμενης κατάστασης της εκμετάλλευσης ή μεγαλύτερη των 5.000 ευρώ.

Στο συμφωνητικό περιλαμβάνονται: α) το είδος και η ποσότητα των προς πώληση αγροτικών προϊόντων, β) η ελάχιστη χρονική διάρκεια ισχύος της σύμβασης, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα (1) έτος, και γ) η τιμή του προϊόντος. δ) τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων.

#### **ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 4. Επενδυτικές δαπάνες που καθιστούν ανθεκτική την εκμετάλλευση στους εξωγενείς κινδύνους**

##### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται η κατηγορία επενδυτικών δαπανών.**

(Βαθμοί=0,12 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 4.1.α</b> Μόρια: 0 ή 10-100	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Επενδύσεις σε ΑΠΕ,</li><li>2. Σταβλικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός ζωικής παραγωγής, σιλό αποθήκευσης ζωοτροφών και αμελκτικές μηχανές,</li><li>3. Θερμοκήπια, δικτυοκήπια, εγκαταστάσεις φυτικής παραγωγής τύπου τολ (πίνακα 9.2α του παρ. 9 της ΥΑ) και εξοπλισμός τους,</li><li>4. Επενδύσεις που αφορούν στην προετοιμασία για πρώτη πώληση (κτίρια και εξοπλισμός),</li><li>5. Εγκατάσταση νέων φυτειών,</li><li>6. Επενδύσεις που αφορούν σε αποθηκευτικούς χώρους (κτίρια και μηχανολογικός εξοπλισμός λειτουργίας τους) προϊόντων της εκμετάλλευσης,</li><li>7. Αγορά αγροτεμαχίου όμορου προς ιδιόκτητο αγροτεμάχιο.</li></ol> <p>Υπολογίζεται αθροιστικά το επιλέξιμο κόστος των ανωτέρω επενδύσεων. Αποδίδονται 10 μόρια εφόσον το ανωτέρω άθροισμα υπερβαίνει το 10% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου και έως 100 μόρια (αναλογικά) εφόσον το άθροισμα υπερβεί το 60% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.</p>
---	--

Η αναζήτηση γίνεται από τα στοιχεία της αίτησης στήριξης του υποψήφιου και συνεπώς δεν απαιτείται η προσκόμιση κάποιου δικαιολογητικού.

Σημειώνεται ότι στο κόστος για την κατασκευή των σχετικών κτιριακών εγκαταστάσεων δεν περιλαμβάνονται οι γενικές δαπάνες, η άδεια δόμησης, η διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου και η περίφραξη.

#### **ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 5. Εισαγωγή/χρήση καινοτομίας**

##### **ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται η καινοτομία των επενδυτικών δαπανών με προτεραιότητα σε αυτές που αφορούν σε γεωργία ακριβείας και την έξυπνη γεωργία.**

(Βαθμοί=0,08 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 5.1</b> Μόρια: 0 ή 10-100	Βαθμολογείται το ποσοστό (%) των επιλέξιμων καινοτόμων επενδύσεων επί του συνόλου των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών. Αποδίδονται 10 μόρια εφόσον το ανωτέρω ποσοστό υπερβαίνει το 5% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού
---------------------------------------	--



σχεδίου και έως 100 μόρια (αναλογικά) εφόσον το άθροισμα υπερβεί το 20% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου

Το πεδίο μοριοδοτείται όταν υπάρχουν επενδύσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες σύμφωνα με τους πίνακες 1.4 και 1.5 ή σύμφωνα με την γνωμοδοτική επιτροπή του άρθρου 20 της ΥΑ και εγκρίνονται. Ποσοστό εγκεκριμένων καινοτόμων επενδύσεων > 20 % βαθμολογείται με 100 μόρια ενώ τα μόρια μειώνονται γραμμικά έως ποσοστού καινοτόμων επενδύσεων 5% που βαθμολογείται με 10 μόρια.

Για εξοπλισμό ο οποίος προσαρτάται σε γεωργικούς ελκυστήρες ή άλλες γεωργικές μηχανές και αποτελεί καινοτομία, πρέπει να υπάρχουν διακριτές προσφορές ή διακριτές εγγραφές στην ίδια προσφορά ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που αφορούν τον εξοπλισμό. Σε περίπτωση που δεν είναι σαφής ο διαχωρισμός δεν λαμβάνεται υπόψη στη βαθμολόγηση του κριτηρίου.

**ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 6. Συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας**

**ΚΡΙΤΗΡΙΟ 6.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται η συμμετοχή σε κλάδους (στην υφιστάμενη κατάσταση) που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας αλλά και τις στρατηγικές RIS3.**

(Βαθμοί=0,13 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

Η βαθμολογία του υποψηφίου προσδιορίζεται βάσει του ποσοστού της τυπικής απόδοσης (ΤΑ) που έχει ανά κλάδο προτεραιότητας, επί τους βαθμούς της προτεραιότητας, όπως αυτοί έχουν οριστεί σε κάθε περιφέρεια.

Οι βαθμοί για κάθε προτεραιότητα, σύμφωνα με την κατάταξή της, διαμορφώνονται ως εξής:

Προτεραιότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Βαθμοί	100	95	80	75	60	55	40	35	20

Το σταθμισμένο άθροισμα που προκύπτει (ποσοστό τυπικής απόδοσης x βαθμοί προτεραιότητας) εν συνεχεία πολλαπλασιάζεται με τη βαρύτητα του κριτηρίου (0,13).

Παράδειγμα:

Υποψήφιος που το 40 % της ΤΑ προκύπτει από τον κλάδο Προτεραιότητας 2, το 30 % της ΤΑ από τον κλάδο Προτεραιότητας 4, το 25 % της ΤΑ από τον κλάδο Προτεραιότητας 5 και το 5 % της ΤΑ από τον κλάδο Προτεραιότητας 9 λαμβάνει την εξής μοριοδότηση:  $0,4 \times 95 + 0,3 \times 75 + 0,25 \times 60 + 0,05 \times 20 = 76,5$  μόρια

$76,5 \text{ μόρια} \times 0,13 = 9,945$  βαθμοί που στρογγυλοποιούνται σε 9,95 βαθμούς.

Δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού. Το ποσοστό υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της δήλωσης ΟΣΔΕ της εκμετάλλευσης (ΕΑΕ 2022).

**ΑΡΧΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 7. Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πυρόπληκτων περιοχών**

**ΚΡΙΤΗΡΙΟ 7.1 Αξιολογείται και βαθμολογείται η πραγματοποίηση επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις περιοχών που έχουν κηρυχθεί πυρόπληκτες**

(Βαθμοί=0,03 x μόρια που λαμβάνει το πεδίο)

<b>Πεδίο 7.1</b> Μόρια: 100	Αξιολογείται και βαθμολογείται η πραγματοποίηση επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις περιοχών που έχουν κηρυχθεί πυρόπληκτες.
Νόμος 4824/2021 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 156/Α/2-9-2021. Η βαθμολογία αποδίδεται εφόσον η μόνιμη κατοικία του υποψηφίου έχει συμπεριληφθεί, βάσει ΚΥΑ, σε πυρόπληκτες περιοχές από το 2020 και μετά. Πρέπει να γίνεται αναφορά στην ΚΥΑ.	

4. Στον επόμενο πίνακα 1.4 περιγράφονται οι επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες στη φυτική παραγωγή

**Πίνακας 1.4 Επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες στη φυτική παραγωγή.**

ΤΥΠΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<b>Μηχανική πλοήγηση</b>	
1. Συστήματα πλοήγησης (GPS)	<p>1.1 Ολοκληρωμένο σύστημα αυτόνομης πλοήγησης με GPS και αυτόματο πιλότο που προσαρμόζεται στο σύστημα διεύθυνσης του ελκυστήρα.</p> <p>1.2 Σύστημα οπτικού βοηθού πλοήγησης με GPS και οθόνη ή φωτεινή ράβδο (lightbar) που βοηθά το χειριστή στην τήρηση των διαδρομών στον αγρό.</p>
2. Συστήματα ελεγχόμενης μετακίνησης στον αγρό (tramlining)	<p>Τα συστήματα tramlining δημιουργούν μόνιμα ίχνη μετακίνησης των γεωργικών μηχανημάτων στον αγρό. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγεται η συμπίεση του εδάφους, διευκολύνεται η μετακίνηση των μηχανημάτων και αποτρέπονται φαινόμενα αλληλοεπικάλυψης ή κενών κατά τις καλλιεργητικές επεμβάσεις (π.χ. λίπανση, ψεκασμοί κ.λπ.)</p> <p>Τα συστήματα tramlining μπορούν να είναι επιπλέον εξοπλισμός, ή να τοποθετηθούν ως πρόσθετα στις μηχανές σποράς σιτηρών (δεν είναι επιλέξιμα στις σκαλιστικές καλλιέργειες). Έχουν τη δυνατότητα να απομονώνουν ανά ορισμένες διαδρομές, 2 ή 3 σπαρτικά στοιχεία (μάτια) της μηχανής αφήνοντας άσπαρτες ζώνες πάνω στις οποίες θα κινούνται οι τροχοί του ελκυστήρα καθ' όλη τη μετέπειτα καλλιεργητική περίοδο.</p> <p>Το σύστημα αποτελείται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ένα προγραμματιζόμενο μικροελεγκτή</li> <li>• συστήματα που προσαρμόζονται πάνω στις σπαρτικές για διακοπή της ροής του σπόρου.</li> </ul>
<b>Συστήματα αειφορικής διαχείρισης του εδάφους – Γεωργίας Συντήρησης</b>	
3. Σπαρτικές μηχανές για απευθείας σπορά (εφαρμογή στην μέθοδο της ακαλλιέργειας)	Είναι σπαρτικές μηχανές με ικανότητα τοποθέτησης των σπόρων χωρίς πρότερη προετοιμασία του εδάφους. Οι μηχανές χαρακτηρίζονται ως No-till ή direct seeding και διαθέτουν δίσκους για κοπή των φυτικών υπολειμμάτων και υνιά ή δίσκους για τη διάνοιξη της αυλακιάς (π.χ. σύστημα τριπλού δίσκου). Επίσης προϋπόθεση είναι να μπορούν να εξασκούν πίεση (βάρος) τουλάχιστον 160 kg σε κάθε σπαρτικό στοιχείο (μονάδα) της μηχανής.
4. Μηχανήματα για κατεργασία του	Τα μηχανήματα αυτά αναφέρονται ως strip tillage και κατεργάζονται το έδαφος με ένα μόνο πέρασμα σε λωρίδες πάνω στις οποίες ακολουθεί η σπορά. Ως εξαρτήματα περιλαμβάνουν υνιά καλλιεργητή βαθέως ή αβαθούς τύπου, μικρά φρεζάκια ή

εδάφους σε λωρίδες	περιστροφικές σβάρνες. Τα εξαρτήματα είναι διατεταγμένα σε συστοιχίες που κατεργάζονται λωρίδες στενού πλάτους. Χρησιμοποιούνται σε σκαλιστικές καλλιέργειες.
<b>Μεταβλητή Σπορά</b>	
5. Σπαρτικές μηχανές μεταβλητής δόσης <sup>1</sup> (με GPS)	Είναι σπαρτικές μηχανές που έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν σπόρους σε διαφορετικές πυκνότητες. Το σύστημα περιλαμβάνει : <ul style="list-style-type: none"> <li>• Αισθητήρες πραγματικού χρόνου και/ή κονσόλα ανάγνωσης χαρτών εφαρμογής</li> <li>• μια μονάδα GPS</li> <li>• έναν μικροελεγκτή</li> <li>• έναν υπολογιστή αγρού</li> </ul>
6. Σετ σποράς μεταβλητής δόσης <sup>1</sup>	Είναι μια ομάδα εξαρτημάτων που προσαρμόζονται σε μια συμβατική σπαρτική μηχανή. Το σύστημα αποτελείται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• μικροϋπολογιστή αγρού για την εκτίμηση της απαραίτητης ποσότητας του σπόρου από αισθητήρες μέτρησης ιδιοτήτων του εδάφους ή/και από χάρτες</li> <li>• μικροελεγκτές για τον έλεγχο των δόσεων σπόρων</li> <li>• ηλεκτρομηχανικό σύστημα που προσαρμόζεται στο κιβώτιο σχέσεων της μηχανής</li> <li>• μια μονάδα GPS</li> </ul>
<b>Λίπανσης μεταβλητής δόσης</b>	
7. Διανομείς λιπάσματος μεταβλητής δόσης (με GPS) <sup>1</sup>	Οι λιπασματοδιανομείς μεταβλητής δόσης έχουν τη δυνατότητα διαφοροποίησης της δόσης του λιπάσματος ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες του αγροτεμαχίου. Αυτά τα συστήματα αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• μονάδα GPS</li> <li>• μικροϋπολογιστική μονάδα με μικροελεγκτή και κατάλληλη οθόνη διεπαφής για τον υπολογισμό των δόσεων που πρέπει να εφαρμοστούν ανάλογα με τις συνθήκες στο χωράφι. Πληροφορίες για τον αγρό μπορεί να προέρχονται είτε από ειδικούς αισθητήρες ή από προγενέστερους χάρτες</li> <li>• Ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου της εκροής του λιπάσματος</li> </ul>
8. Σετ διανομέα λιπάσματος μεταβλητής δόσης <sup>1</sup>	Είναι μια ομάδα εξαρτημάτων που προσαρμόζονται σε συμβατικό διανομέα για εφαρμογές γεωργίας ακριβείας. Τα βασικά στοιχεία του συστήματος είναι: <ul style="list-style-type: none"> <li>• μικροϋπολογιστής αγρού για την εκτίμηση των απαραίτητων δόσεων λιπασμάτων από αισθητήρα ανίχνευσης των θρεπτικών αναγκών της καλλιέργειας ή δυνατότητα ή/και από προγενέστερους χάρτες</li> <li>• μικροελεγκτές για τον έλεγχο του λιπασματοδιανομέα</li> <li>• αυτοματοποιημένο μηχανικό βραχίονα που προσαρμόζεται στο σύστημα ελέγχου του ανοίγματος των θυρίδων.</li> <li>• μονάδα GPS</li> </ul>
<b>Ψεκασμός μεταβλητής δόσης</b>	
9. Ψεκαστικά μηχανήματα	Τα ψεκαστικά μηχανήματα μεταβλητής δόσης μπορούν να είναι μεγάλων καλλιεργειών (ιστού) ή οπωρώνων σύμφωνα με τον τύπο καλλιέργειας και αποτελούνται από:

<sup>1</sup> Μπορεί η προμήθεια μιας μονάδας GPS να αφορά περισσότερες από μια επενδύσεις αρκεί η συγκεκριμένη μονάδα να προσαρμόζεται λειτουργικά στις επενδύσεις αυτές π.χ. η ίδια μονάδα GPS να προσαρμόζεται λειτουργικά στο ψεκαστικό και στον λιπασματοδιανομέα

μεταβλητής δόσης <sup>2</sup>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• μικροελεγκτή που λαμβάνει πληροφορίες και προσαρμόζει ανάλογα τις δόσεις του φυτοφάρμακου</li> <li>• αισθητήρες που ανιχνεύουν άμεσα τις ανάγκες καλλιέργειας για τις δόσεις ψεκασμού</li> <li>• μικροϋπολογιστή αγρού για τον υπολογισμό των δόσεων που πρέπει να εφαρμοστούν για τις ειδικές ανάγκες του τεμαχίου (μέσω αισθητήρων ή πληροφοριών βασισμένων σε προγενέστερους χάρτες)</li> <li>• ακροφύσια μεταβαλλόμενης ροής ή ηλεκτρονικά ελεγχόμενα συστήματα μεταβολής του ψεκαζόμενου υγρού</li> <li>• μονάδα GPS</li> </ul>
10. Σετ ψεκαστικών μηχανημάτων μεταβλητής δόσης <sup>3</sup>	<p>Αποτελείται από μια ομάδα εξαρτημάτων που χρησιμοποιούνται σε ένα συμβατικό ψεκαστήρα για εφαρμογές γεωργίας ακριβείας. Τα βασικά στοιχεία του συστήματος είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• μικροελεγκτές για τον έλεγχο των δόσεων ψεκασμού</li> <li>• υπολογιστής αγρού που στέλνει δεδομένα στον μικροελεγκτή με βάση πληροφορίες από αισθητήρες αγρού ή προγενέστερους χάρτες</li> <li>• σύστημα μεταβολής του όγκου του ψεκαζόμενου υγρού (π.χ. ακροφύσια μεταβλητής παροχής)</li> <li>• μονάδα GPS για τον ελκυστήρα.</li> </ul>
11. Ψεκαστικά οπωρώνων με συστήματα ανίχνευσης της κόμης	<p>Τα ψεκαστικά αυτά διαθέτουν αισθητήρες (συνήθως υπερήχων ή λέιζερ) τα οποία σαρώνουν το περιβάλλον δεξιά και αριστερά του ψεκαστικού και ανιχνεύουν τα σημεία όπου υπάρχουν δένδρα. Στα ενδιάμεσα κενά, ένας μικρο-ελεγκτής δίνει εντολή για διακοπή του ψεκασμού. Με αυτό τον τρόπο πετυχαίνουν σημαντική εξοικονόμηση φ/π προϊόντων και περιορίζουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Σε ορισμένα μηχανήματα υπάρχει η δυνατότητα για τμηματικό έλεγχο των ακροφυσίων και προσαρμογής του ψεκαστικού νέφους (π.χ. αν συναντήσουν ένα χαμηλό δένδρο, δεν ψεκάζουν ψηλά)</p>
12. Σετ ανίχνευσης της κόμης των δένδρων	<p>Το σετ αυτό εγκαθίσταται σε συμβατικούς νεφελοψεκαστήρες και τους δίνει τη δυνατότητα να διακόπτουν το ψεκασμό όταν δεν ανιχνεύεται κόμη δένδρου. Αποτελούνται από</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Αισθητήρα υπερήχων ή λέιζερ</li> <li>• Συστήματα που προσαρμόζονται στο κύκλωμα του ψεκαστικού για έλεγχο της ροής</li> <li>• Μικροελεγκτή</li> </ul>
<b>Ψεκασμός με μείωση της διασποράς του ψεκαστικού νέφους</b>	
13. Ψεκαστικά μηχανήματα με ηλεκτροστατική φόρτιση	<p>Τα ψεκαστικά αυτά φορτίζουν αρνητικά τις σταγόνες ψεκασμού μέσω ενός ηλεκτροδίου στο άκρο κάθε ακροφυσίου.</p>
14. Σύστημα ηλεκτροστατικής φόρτισης σταγονιδίων	<p>Είναι ένα σύστημα που προσαρμόζεται πάνω σε ήδη υπάρχοντα συμβατικά ψεκαστικά μηχανήματα.</p> <p>Υπάρχουν δυο κατηγορίες:</p>

<sup>2</sup> Μπορεί η προμήθεια μιας μονάδας GPS να αφορά περισσότερες από μια επενδύσεις αρκεί η συγκεκριμένη μονάδα να προσαρμόζεται λειτουργικά στις επενδύσεις αυτές π.χ. η ίδια μονάδα GPS να προσαρμόζεται λειτουργικά στο ψεκαστικό και στον λιπασματοδianoμέα

	<ul style="list-style-type: none"> <li>Μηχανήματα που φορτίζουν αρνητικά τα σταγονίδια ψεκασμού μέσω στεφάνης ιονισμού μετά την έξοδό τους από τα ακροφύσια.</li> <li>Μηχανήματα που δημιουργούν θετικά ιόντα Cu++ στο νερό της δεξαμενής του ψεκαστικού και αποτελούνται από τον ηλεκτρικό πίνακα, τον θάλαμο ιονισμού και το δοκιμαστικό κιτ ελέγχου ιόντων.</li> </ul>
15. Ψεκαστικά μηχανήματα τύπου τούνελ	Τα ψεκαστικά αυτά χρησιμοποιούνται σε αμπελώνες και σε δενδροκομικές καλλιέργειες με διαμόρφωση παλμέτας. Αποτελούνται από μια κατασκευή η οποία «αγκαλιάζει» μια γραμμή της καλλιέργειας και ψεκάει από όλες τις πλευρές. Τα μηχανήματα αυτά κατασκευάζονται είτε ως αυτοκινούμενα είτε ως παρελκόμενα σε γεωργικούς ελκυστήρες.
16. Ακροφύσια μειωμένης διασποράς	Είναι ακροφύσια που προσαρμόζονται πάνω σε ήδη υπάρχοντα συμβατικά ψεκαστικά μηχανήματα και επιτυγχάνουν μείωση στην διασπορά του ψεκαστικού υγρού.
<b>Μηχανήματα καταπολέμησης ζιζανίων</b>	
17. Μηχανήματα καταπολέμησης με συστήματα αναγνώρισης των ζιζανίων	<p>Τα μηχανήματα αυτά έχουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν τη θέση των ζιζανίων και να τα καταστρέφουν επιλεκτικά.</p> <p>Αποτελούνται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Κάμερες σάρωσης της επιφάνειας του εδάφους</li> <li>Μικροϋπολογιστή αγρού με κατάλληλο λογισμικό για την αναγνώριση των ζιζανίων</li> <li>Μικροελεγκτές που ελέγχουν τα συστήματα καταστροφής των ζιζανίων</li> <li>Συστήματα καταστροφής που μπορεί να αποτελούνται από ηλεκτρονικά ελεγχόμενους ψεκαστήρες μικρού όγκου, συστήματα με χρήση λέιζερ, φλόγας ή ελεγχόμενα μηχανικά συστήματα</li> </ul>
<b>Μηχανήματα καλλιεργητικών φροντίδων σε οπωρώνες και αμπελώνες</b>	
18. Μηχανήματα για μηχανικό προ-κλάδεμα οπωρώνων και αμπελώνων	<p>Τα μηχανήματα αυτά προσαρμόζονται στο γεωργικό ελκυστήρα και εφαρμόζουν ένα προ-κλάδεμα, δηλαδή μια χονδρική μείωση του όγκου των κλαδιών, πριν εισέλθουν οι εργάτες και κάνουν τις τελικές τομές. Με τον τρόπο αυτό προσφέρεται μια σημαντική υποβοήθηση του κλαδέματος με το χέρι. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>μηχανήματα με περιστρεφόμενα ελάσματα που αποτελούνται από ένα κιβώτιο, μέσα στο οποίο περιστρέφονται μια σειρά από άξονες που φέρουν δύο αρθρωτά ελάσματα (μαχαίρια)</li> <li>μηχανήματα με παλινδρομικά κινούμενα μαχαίρια τύπου παλινδρομικού χορτοκοπτικού και</li> <li>μηχανήματα με πριόνια που περιλαμβάνουν κυρίως δίσκους (δισκοπρίονα)</li> </ul> <p>Και στις τρεις κατηγορίες τα εξαρτήματα τοποθετούνται πάνω σε ένα ή περισσότερους αρθρωτούς βραχίονες</p>
19. Μηχανήματα για μηχανικό αραίωμα ανθέων και μικρών καρπών	Τα μηχανήματα αυτά προσαρμόζονται στο γεωργικό ελκυστήρα και αραιώνουν είτε τα άνθη είτε τους μικρούς καρπούς των δένδρων. Διαθέτουν περιστρεφόμενα ή παλλόμενα ελάσματα (συνήθως πλαστικά) που αφαιρούν με δόνηση ή χτύπημα τα άνθη ή τους καρπούς Τα πλέον προηγμένα μηχανήματα διαθέτουν και κάμερες που ελέγχουν την πυκνότητα των ανθέων ή των καρπών και ρυθμίζουν το εύρος της δόνησης.

<p>20. Μηχανήματα για αφαίρεση φύλλων σε αμπελώνες</p>	<p>Τα μηχανήματα αυτά απομακρύνουν τμήμα του φυλλώματος επιτρέποντας τον ήλιο να πέσει πάνω στους βότρυες κατά την ωρίμανση διευκολύνοντας τον αερισμό και περιορίζοντας τις προσβολές από ασθένειες. Υπάρχουν δύο κατηγορίες μηχανημάτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Τα μηχανικά με εύκαμπτα περιστρεφόμενα ελάσματα που απομακρύνουν τα φύλλα με την κρούση και</li> <li>• τα πνευματικά που χρησιμοποιούν ισχυρό ρεύμα αέρα, για να παρασύρει τα φύλλα</li> </ul> <p>και στις δύο περιπτώσεις αποτελούνται από μια κεφαλή που προσαρμόζεται στο σύστημα ανάρτησης ή σε κάποιο σταθερό σημείο του γεωργικού ελκυστήρα και λειτουργεί στο πλάι, κινούμενη παράλληλα στο μήκος της γραμμής των πρεμνών</p>
<p>21. Μηχανήματα για τεμαχισμό και εναπόθεση των κλαδοδεμάτων στην επιφάνεια του εδάφους</p>	<p>Τα μηχανήματα αυτά τεμαχίζουν τα κλαδοδέματα σε πολύ μικρά τμήματα τα οποία και τα εναποθέτουν είτε μεταξύ των γραμμών των δένδρων, είτε στη βάση των κορμών.</p> <p>Αποτελούνται από :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ένα σύστημα συλλογής</li> <li>• ισχυρά περιστρεφόμενα ελάσματα που τεμαχίζουν τα κλαδοδέματα πάνω από ένα πλέγμα.</li> </ul>
<p>22. Μηχανήματα δημιουργίας μικρών κυλινδρικών δεμάτων από κλαδοδέματα σε οπωρώνες και αμπελώνες.</p>	<p>Τα μηχανήματα αυτά συγκεντρώνουν τα κλαδιά από το έδαφος και παράγουν δέματα, συνήθως κυλινδρικά. Οι μηχανές έχουν μικρό πλάτος, για να λειτουργούν ανάμεσα στις σειρές της καλλιέργειας</p>
<p>23. Μηχανήματα για την εκμηχάνηση της μαστιχοκαλλιέργειας</p>	<p>Μηχανήματα κοπής ζιζανίων, θρυμματισμού κλαδιών και απομάκρυνσης φερτών υλικών και φύλλων από την περιοχή συλλογής της μαστίχας</p>
<p><b>Συσκευές υποβοήθησης λήψης αποφάσεων</b></p>	
<p>24. Συσκευές εντοπισμού ασθενειών και εκτίμησης παραγωγής σε οπωρώνες και αμπελώνες</p>	<p>Πρόκειται για συσκευές εντοπισμού ασθενειών και εκτίμησης παραγωγής σε οπωρώνες και αμπελώνες. Χρησιμοποιούνται εξελεγμένες κάμερες για την εκτέλεση οπτικής σάρωσης σε αγροκτήματα οπωρώνων και αμπελών, Εντοπίζονται ασθένειες και μετρώνται παράμετροι της καλλιέργειας όπως ο ρυθμός άνθησης και το φορτίο καρποφορίας. Αξιοποιώντας μοντέλα Τεχνητής Νοημοσύνης και μονάδες IoT, μεταδίδονται τα συλλεγόμενα δεδομένα σε τρακτέρ / ψεκαστές ή σε διαδικτυακές υπηρεσίες</p>
<p>25. Συσκευές απομακρυσμένης παρακολούθησης πληθυσμών εντόμων</p>	<p>Οι συσκευές μπορούν να εγκατασταθούν σε οπωρώνες, αμπελώνες, θερμοκήπια, μεγάλες καλλιέργειες και να παρέχουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Γεωχωρικό προσδιορισμό πληθυσμού εντόμων σε πραγματικό χρόνο.</li> <li>• Αυτόματη αναγνώριση είδους (και φύλου όπου είναι οπτικά δυνατό) εντόμου</li> </ul> <p>Δυνατότητα γεωχωρικής απεικόνισης των δεδομένων αυτών για την υποβοήθηση στη λήψη αποφάσεων βέλτιστων χωρικά και χρονικά ψεκασμών.</p>
<p><b>Μηχανήματα συγκομιδής καρπών οπωροφόρων δένδρων</b></p>	

<p>26. Δονητές κορμού ή βραχιόνων (ακρόδρυα, ελιές)</p>	<p>Τα μηχανήματα προσαρμόζονται στο γεωργικό ελκυστήρα και ισχυοδοτούνται από αυτόν. Αποτελούνται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ένα μηχανισμό παραγωγής δόνησης τύπου στροφάλου διωστήρα ή με έκκεντρες περιστρεφόμενες μάζες</li> <li>• Μια κεφαλή πρόσδεσης στο κορμό ή τους βραχίονες τύπου V ή με σιαγόνες</li> <li>• Έναν αρθρωτό, υδραυλικά κατευθυνόμενο βραχίονα που κατευθύνει τη κεφαλή στο δένδρο</li> </ul>
<p>27. Σύνθετα μηχανήματα δόνησης με σύστημα περισυλλογής των καρπών (ακρόδρυα, ελιές)</p>	<p>Τα μηχανήματα προσαρμόζονται στο γεωργικό ελκυστήρα και ισχυοδοτούνται από αυτόν. Αποτελούνται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ένα μηχανισμό παραγωγής δόνησης τύπου στροφάλου διωστήρα ή με έκκεντρες περιστρεφόμενες μάζες</li> <li>• Μια κεφαλή πρόσδεσης στο κορμό ή τους βραχίονες τύπου V ή με σιαγόνες</li> <li>• Έναν αρθρωτό, υδραυλικά κατευθυνόμενο βραχίονα που κατευθύνει τη κεφαλή στο δένδρο</li> <li>• Υποδοχείς τύπου ανεστραμμένης ομπρέλας ή εκπτυσσόμενου τάπητα που περικλείουν τον κορμό και συγκεντρώνουν τους καρπούς μετά από τη πτώση.</li> </ul>
<p>28. Μηχανήματα απόσπασης καρπών με κρούση (για ελαιώνες σε υποστηριγμένα σχήματα)</p>	<p>Τα μηχανήματα αποσπούν τους καρπούς με κρούση. Είναι διασκελαστικού τύπου και κατασκευάζονται είτε ως αυτοκινούμενα ή ως παρελκόμενα σε γεωργικό ελκυστήρα.</p> <p>Αποτελούνται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Μηχανισμούς απόσπασης των καρπών από αποτελούμενους από παράλληλες κρουστικές ράβδους ή από πλαστικά περιστρεφόμενα δάκτυλα</li> <li>• Πλαστικούς υποδοχείς στο κατώτερο τμήμα που περικλείουν τους κορμούς και συλλέγουν τους αποσπώμενους καρπούς.</li> <li>• Σύστημα μεταφοράς (που μπορεί να είναι οι ίδιοι οι υποδοχείς) που μεταφέρουν τους καρπούς σε δοχείο αποθήκευσης.</li> </ul>
<p>29. Μηχανήματα για συλλογή καρπών από το έδαφος με μηχανικό τρόπο (ελιές, δαμάσκηνα, εσπεριδοειδή, ακρόδρυα)</p>	<p>Τα μηχανήματα αυτά συλλέγουν τους καρπούς που πέφτουν στο έδαφος με τη δόνηση. Μπορεί να είναι αυτοκινούμενα ή παρελκόμενα σε γεωργικό ελκυστήρα. Περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ένα μηχανισμό παραλαβής των καρπών από το έδαφος με μεταφορική ταινία και ενδεχομένως ένα περιστρεφόμενο βοηθητικό τροχό με μακριά ελαστικά δόντια</li> </ul>
<p>30. Μηχανήματα για συλλογή καρπών από το έδαφος με πνευματικό τρόπο (ελιές, ξηροί καρποί)</p>	<p>Τα μηχανήματα αυτά συλλέγουν τους καρπούς που πέφτουν στο έδαφος με τη δόνηση. Μπορεί να είναι αυτοκινούμενα ή παρελκόμενα σε γεωργικό ελκυστήρα. Περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Έναν ανεμιστήρα που παράγει υποπίεση για την αναρρόφηση των καρπών</li> <li>• Κόσκινα για τον καθαρισμό των ξένων υλών</li> <li>• Ταινίες μεταφοράς για την μεταφορά των καρπών στα δοχεία συλλογής</li> </ul>
<p>31. Πλατφόρμες με κινητές θέσεις για εργάτες συλλογής</p>	<p>Τα μηχανήματα μπορεί να έλκονται από το γεωργικό ελκυστήρα ή να διαθέτουν αυτόνομο κινητήρα και σύστημα διεύθυνσης. Διαθέτουν υδραυλικά ανυψούμενα και εκπτυσσόμενα δάπεδα για τους εργάτες.</p>



(Ευπαθείς καρποί: Μήλα, αχλάδια, ροδάκινα, εσπεριδοειδή, κεράσια κ.λπ.)	
32. Πνευματικές πλατφόρμες με κινητές θέσεις για εργάτες συλλογής  (Ευπαθείς καρποί: Μήλα, αχλάδια, ροδάκινα, εσπεριδοειδή, κεράσια κ.λπ.)	Τα μηχανήματα μπορεί να έλκονται από το γεωργικό ελκυστήρα ή να διαθέτουν αυτόνομο κινητήρα και σύστημα διεύθυνσης.  Αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Υδραυλικά ανυψούμενα και εκπτυσσόμενα δάπεδα για τους εργάτες</li> <li>• Πνευματικό σύστημα μεταφοράς και εναπόθεσης των καρπών</li> <li>• Αποσπώμενο καλάθι εναπόθεσης των καρπών</li> </ul>
<b>Μηχανήματα συγκομιδής αμπέλου</b>	
33. Αυτοκινούμενες μηχανές συγκομιδής αμπέλου	Αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Κινητήρα, σύστημα διεύθυνσης</li> <li>• Σύστημα απόσπασης βοτρώων με κρουστικές ράβδους</li> <li>• Σύστημα μεταφοράς</li> <li>• Καλάθι αποθήκευσης βοτρώων</li> </ul>
34. Παρελκόμενα μηχανήματα συγκομιδής αμπέλου	Τα μηχανήματα ισχυοδοτούνται από το γεωργικό ελκυστήρα και αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Σύστημα απόσπασης βοτρώων με κρουστικές ράβδους</li> <li>• Σύστημα μεταφοράς</li> <li>• Καλάθι αποθήκευσης βοτρώων</li> </ul>
<b>Μηχανήματα συγκομιδής λαχανικών</b>	
35. Παρελκόμενα μηχανήματα συγκομιδής για ριζώδη, βολβώδη λαχανικά  (καρότα, παντζάρια, ρεπάνια, σέλινο)	Τα μηχανήματα ισχυοδοτούνται από το γεωργικό ελκυστήρα και αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Σύστημα εξαγωγής των βολβών / ριζωμάτων</li> <li>• Σύστημα ανύψωσης</li> <li>• Σύστημα καθαρισμού από ξένες ύλες</li> <li>• Σύστημα αποφύλλωσης</li> <li>• Καλάθι αποθήκευσης βολβών ή ταινιομεταφορά για μεταφόρτωση</li> </ul>
36. Μηχανές συγκομιδής και δεματοποίησης σκόρδων	Τα μηχανήματα ισχυοδοτούνται από το γεωργικό ελκυστήρα και αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Βραχίονα εξαγωγής κ ανύψωσης των σκόρδων από το έδαφος</li> <li>• Σύστημα καθαρισμού από ξένες ύλες</li> <li>• Σύστημα δεματοποίησης των σκόρδων</li> </ul>
37. Παρελκόμενα μηχανήματα συγκομιδής για λάχανο, κουνουπίδι, μπρόκολο	Τα μηχανήματα ισχυοδοτούνται από το γεωργικό ελκυστήρα και αποτελούνται από: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Μηχανισμούς εκρίζωσης με περιστρεφόμενους κυλίνδρους</li> <li>• Σύστημα κοπής με περιστρεφόμενους δίσκους ή μαχαίρια για κοπή της κεφαλής</li> <li>• Μεταφορέα για μεταφορά σε παρακείμενο όχημα ή δοχείο αποθήκευσης</li> </ul>

<p>38. Παρελκόμενα μηχανήματα συγκομιδής για φυλλώδη λαχανικά (μαρούλι, σπανάκι, ρόκα κ.λπ.)</p>	<p>Τα μηχανήματα ισχυοδοτούνται από το γεωργικό ελκυστήρα και αποτελούνται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Μηχανισμό θερισμού με παλινδρομικά ή περιστροφικά μαχαίρια</li> <li>• Μηχανισμούς προώθησης των φυτών με ανέμη ή βοηθητικό ανυψωτήρα</li> <li>• Ανυψωτήρα με ιμάντα ή με ράβδους με κενά</li> <li>• Θέσεις για διαλογή και συσκευασία σε κιβώτια από τους εργάτες</li> <li>• Μηχανισμούς για εκφόρτωση ή μεταφόρτωση των κιβωτίων</li> </ul>
<b>Μεταφυτευτικές μηχανές</b>	
<p>39. Αυτόματες μεταφυτευτικές μηχανές</p>	<p>Είναι μεταφυτευτικές μηχανές που δεν χρειάζονται επιπλέον χειριστές κατά της εργασία στον αγρό.</p> <p>Οι μηχανές αυτές συνήθως αποτελούνται από</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Αυτόνομες μονάδες επιλογής των υπό μεταφύτευση φυτών</li> <li>• Συστήματα μεταφοράς των φυτών στο έδαφος</li> <li>• Σύστημα διάνοιξης αυλακιάς για τοποθέτηση των φυτών</li> <li>• Σύστημα κάλυψης της ρίζας και στήριξης των φυτών</li> </ul>
<b>Θερμοκήπια</b>	
<p>40. Δικτυοκήπιο</p>	<p>Αποτελείται από μια μεταλλική κατασκευή με κολώνες και σύνδεση αυτών με συρματόσκοινα, τα υλικά κάλυψης είναι ειδικά εντομοστεγή δίχτυα, τα οποία αποτρέπουν την είσοδο των εντόμων. Η κατασκευή μπορεί να εξοπλιστεί και με ειδικά φωτορυθμιστικά δίχτυα σκίασης.</p>
<p>41. Σύστημα υποστήριξης λήψης αποφάσεων για έλεγχο άρδευσης-λίπανσης (π.χ. σύστημα OPIRIS)</p>	<p>Αυτόνομο σύστημα που στόχο έχει την υποβοήθηση λήψης αποφάσεων για τον προγραμματισμό της άρδευσης σε θερμοκήπια και οπωρώνες. Αποτελείται από μια εφαρμογή που επικοινωνεί με το δίκτυο αισθητήρων που βρίσκονται στο πεδίο. Οι αισθητήρες στέλνουν συνεχώς δεδομένα σε πραγματικό χρόνο τα οποία αφού επεξεργαστούν από το σύστημα δίνουν πληροφορίες για το προτεινόμενο πρόγραμμα άρδευσης/λίπανσης.</p>
<p>42. Σύστημα υποστήριξης λήψης αποφάσεων για πρόληψη και έλεγχο εχθρών και ασθενειών</p>	<p>Αυτόνομο σύστημα που στόχο έχει την υποβοήθηση λήψης αποφάσεων, μέσω της ενημέρωσης εμφάνισης πιθανών προσβολών από εχθρούς και ασθένειες. Αποτελείται από μια εφαρμογή που αξιοποιεί δεδομένα από αισθητήρες και κάμερες που βρίσκονται εγκατεστημένες εντός των θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων. Το σύστημα επεξεργάζεται συνεχώς τα συλλεχθέντα δεδομένα και επιστρέφει πληροφορίες-ενημερώσεις για τον βαθμό επικινδυνότητας καθώς και τον βέλτιστο χρόνο εφαρμογής ψεκασμών.</p>
<p>43. Καινοτόμα υλικά κάλυψης μεγάλης διάρκειας ζωής</p>	<p>Υλικά κάλυψης που έχουν μια ή περισσότερες από τις παρακάτω ιδιότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Μειώνουν τον πληθυσμό των εντόμων (έλεγχος διαπερατότητας σε συγκεκριμένα μήκη κύματος ακτινοβολίας)</li> <li>• Μειώνουν τις ασθένειες των φυτών (έλεγχος διαπερατότητας σε συγκεκριμένα μήκη κύματος ακτινοβολίας)</li> <li>• Μειώνουν τη θερμική ακτινοβολία που εισέρχεται ή εξέρχεται από το θερμοκήπιο για μείωση του θερμικού φορτίου και των απωλειών ενέργειας από το θερμοκήπιο</li> <li>• Αυξάνουν τη φωτοσυνθετικά ενεργή ακτινοβολία που εισέρχεται στο θερμοκήπιο</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ελέγχουν την ανάπτυξη των φυτών (έλεγχος διαπερατότητας σε συγκεκριμένα μήκη κύματος ακτινοβολίας)</li> </ul>
44. Κλειστό υδροπονικό σύστημα και αυτοματισμοί διαχείρισης υδροπονικών συστημάτων	Κλειστό υδροπονικό σύστημα με ανακύκλωση του διαλύματος απορροής και αυτοματισμοί διαχείρισης υδροπονικών συστημάτων
45. Συστήματα αισθητήρων για μετρήσεις παραμέτρων μικροκλίματος, καλλιέργειας και εδάφους-υποστρωμάτων	Συλλογή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο με χρήση ασύρματων δικτύων αισθητήρων (Wireless Sensor Networks). Οι πληροφορίες μπορεί να αφορούν παραμέτρους όπως υγρασία, θερμοκρασία, ατμοσφαιρική πίεση, φωτεινότητα, επίπεδο υδροφόρου ορίζοντα, διεύθυνση και δύναμη ανέμου?
46. Αυτοματισμοί μέτρησης – χαρτογράφησης της παραγωγής	Καταγραφή της παραλλακτικότητας της παραγωγής εντός του αγρού με καταγραφή της παραγωγής σε πολλά τμήματα του χωραφιού και ρύθμιση των καλλιεργητικών εργασιών ανά τμήμα (π.χ. λίπανση)
47. Αυτοματισμοί ψεκασμών στο θερμοκήπιο	Συστήματα ψεκασμού με τον ανάλογο ηλεκτρονικό εξοπλισμό που προγραμματίζουν την αυτόματη εκτέλεση του ψεκασμού στον επιθυμητό χρόνο
<b>Προετοιμασία προϊόντων για την πρώτη πώληση</b>	
48. Συστήματα διαχωρισμού	Συστήματα διαχωρισμού που με την χρήση ηλεκτρονικών αισθητήρων (π.χ. κάμερα) ανιχνεύουν μέγεθος/χρώμα, μπορούν να έχουν εφαρμογή σε φρούτα, λαχανικά και ξηρούς καρπούς
49. Συστήματα ποιοτικού ελέγχου	Συστήματα ποιοτικού ελέγχου που με την χρήση αισθητήρων ανιχνεύουν υποβαθμισμένους καρπούς ή λαχανικά /ύπαρξη μικροοργανισμών. Μπορούν ενδεικτικά να έχουν εφαρμογή σε φρούτα, λαχανικά και ξηρούς καρπούς.
50. Συστήματα ποιοτικού ελέγχου για την ανίχνευση τοξινών	Συστήματα ποιοτικού ελέγχου που με την χρήση αισθητήρων ανιχνεύουν την ύπαρξη τοξινών, μπορούν να έχουν εφαρμογή σε ξηρούς καρπούς
51. Συστήματα ελέγχου καθαρότητας (ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων)	Συστήματα έλεγχου που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων, μπορούν να έχουν εφαρμογή σε φρούτα, λαχανικά και ξηρούς καρπούς
<b>Αγρομετεωρολογικοί σταθμοί</b>	
52. Συστήματα αισθητήρων για μετρήσεις παραμέτρων μικροκλίματος, καλλιέργειας και εδάφους	Συλλογή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο με χρήση ασύρματων δικτύων αισθητήρων (Wireless Sensor Networks). Οι πληροφορίες μπορεί να αφορούν παραμέτρους όπως υγρασία, θερμοκρασία, ατμοσφαιρική πίεση, φωτεινότητα, επίπεδο υδροφόρου ορίζοντα, διεύθυνση και δύναμη ανέμου.
<b>Συσκευές IoT στην γεωργία</b>	
53. Συσκευές (Actuators) που ενεργοποιούνται και απενεργοποιούνται από απόσταση με εντολή του	Μετά τη συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών αυτές οι συσκευές ενεργοποιούνται και απενεργοποιούνται από τον χρήστη (semi-manual) ή αυτόνομα από το σύστημα (automated, smart devices). Τέτοιες ενδεικτικά

χρήστη ή αυτόνομα μέσα από ευφυή συστήματα.	μπορεί να είναι: ηλεκτροβάνες για συστήματα υδρολίπανσης (fertigation), συστήματα εξαερισμού κλπ.
<b>Τηλεπικοινωνιακά δίκτυα μεταφοράς δεδομένων</b>	
54. Δίκτυα μεταφοράς δεδομένων από συσκευές αγρού (π.χ. αισθητήρες, μετεωρολογικοί σταθμοί κλπ.	Οι μετρήσεις που καταγράφονται από ευφυείς συσκευές αγρού πρέπει μέσω ίντερνερ να μεταφερθούν σε συγκεκριμένο cloud που επιλέγει κάθε φορά ο χρήστης. Η μεταφορά δεδομένων γίνεται με συστήματα ασύρματης κάλυψης πολλών χιλιομέτρων και δυνατότητα σύνδεσης πολλών συσκευών για την συμπίεση του κόστους λειτουργείας (π.χ. το πρωτόκολλο επικοινωνιών LoRa).
<b><u>Συστήματα διαχείρισης υπολειμμάτων ψεκαστικών υγρών</u></b>	
55. Σύστημα διαχείρισης υπολειμμάτων υγρών Ψεκασμού	Ειδικοί συλλέκτες στους οποίους διοχετεύονται η περίσσεια του ψεκαστικού υγρού και τα υγρά έκπλυσης του εξοπλισμού ψεκασμού και μετά από φυσική εξάτμιση οι δραστικές ουσίες συλλέγονται σε ξηρό υπόλειμμα σε μεμβράνες.

Κάθε άλλη επένδυση που τεκμηριώνεται ως καινοτόμα, κατόπιν τεχνικής έκθεσης του συντάκτη θα αξιολογείται κατά περίπτωση. Δεν θεωρείται ως καινοτομία η αγορά ελκυστήρα.

5. Στον επόμενο πίνακα 1.5 περιγράφονται οι επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες στη ζωική παραγωγή

**Πίνακας 1.5 Επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες στη ζωική παραγωγή.**

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Ρομποτικό σύστημα κατανομής τροφής στον στάβλο. Λειτουργεί αυτόνομα σπρώχνοντας την τροφή προς τα ζώα.	Το ρομποτικό σύστημα κατανομής τροφής προγραμματίζεται έτσι ώστε σε συγκεκριμένες ώρες να ακολουθεί μια προσχεδιασμένη διαδρομή, ώστε να προωθεί ξανά στα ζώα την τροφή που διασκορπίστηκε στον διάδρομο του στάβλου. Επιστρέφει αυτόβουλα στον σταθμό φόρτισης του όταν ολοκληρώσει την εργασία του ή όταν κρίνει απαραίτητο ότι χρειάζεται να επαναφορτιστεί.
2. Ρομποτικό σύστημα άμελης	Τα ζώα εισέρχονται κατά βούληση στο ρομποτικό box άμελης το οποίο διαθέτει ειδικό βραχίονα με θερμική κάμερα που αυτοματοποιεί όλη την ρουτίνα άμελης: καθαρισμός θηλής, predipping, προάρμεγμα, ερεθισμός θηλής, άρμεγμα, postdipping, αυτόματη αφαίρεση θηλάστρων και απολύμανση τους. Με το πέρας της άμελης το ζώο αποπαγιδεύεται ώστε να γυρίσει ξανά στον στάβλο.
3. Σύστημα γαλακτομέτρησης αγελάδων και αιγοπροβάτων με υπολογισμό ροής γάλακτος ή με ογκομέτρηση γάλακτος	Γαλακτομέτρηση που βασίζεται σε θάλαμο από τον οποίο περνά το γάλα. Υπολογίζεται η συνολική ποσότητα γάλακτος του κάθε ζώου και ο βέλτιστος χρόνος αυτόματης αφαίρεσης των θηλάστρων.
4. Συστήματα παρακολούθησης και καταγραφής οίστρου, μηρυκασμού, χρόνων	Κάθε ζώο φέρει ένα ατομικό διακριτικό, είτε περιλαίμιο είτε περιπόδιο. Στην περίπτωση του περιλαϊμίου καταγράφονται οι χρόνοι διατροφής και μηρυκασμού του ζώου, ενώ στην περίπτωση των περιποδίων οι χρόνοι κατά τους οποίους το ζώο στέκεται, ξαπλώνει ή περπατά. Στο εσωτερικό του

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
κίνησης και συμπεριφοράς και χωλότητας των ζώων	στάβλου τοποθετούνται κεραιές, με την βοήθεια των οποίων ανανεώνεται συνεχώς η κατάσταση κάθε ζώου, ανιχνεύοντας οίστρο, προβλήματα υγείας και προβλήματα στον ίδιο τον εξοπλισμό.
5. Σύστημα αυτόματης παρακολούθησης και καταγραφής βάρους των ζώων (χοίρους, μοσχάρια πάχυνσης και πρόβατα)	Ηλεκτρονική ζυγαριά που συνδυάζεται με κεραιά αναγνώρισης. Τα ζώα οδηγούνται υποχρεωτικά στη ζυγαριά, αναγνωρίζονται, ζυγίζονται και τα στοιχεία αποστέλλονται στο κεντρικό λογισμικό διαχείρισης.
6. Σταθμοί διατροφής αγελάδων σε σύνδεση με ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης	Ειδικά δοχεία διατροφής, με κεραιά αναγνώρισης σε κάθε θέση ώστε να αναγνωρίζουν το ζώο που προσεγγίζει και σύμφωνα με το ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης να ανατρέχουν στο προφίλ του ζώου και να του σερβίρουν αντίστοιχη ποσότητα.
7. Λογισμικό ελέγχου περιβάλλοντος και αερισμού για μονάδες εντατικής παραγωγής	Ενεργοποίηση συστημάτων κλιματισμού/αερισμού ανάλογα με τις επιθυμητές συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας και αερισμού στο εσωτερικό των κτηνοτροφικών κτιρίων
8. Λογισμικά διαχείρισης μονάδων παραγωγής	Κεντρικό λογισμικό διαχείρισης γαλακτοπαραγωγικών μονάδων που συνδέεται με σχετικό ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Διατηρεί πλήρες προφίλ των ζώων του κοπαδιού, καταγράφει τις καθημερινές μετρήσεις των ζώων, δημιουργεί αυτόματα χρήσιμες λίστες για τον παραγωγό και τον συμβουλεύει ώστε να λάβει αποφάσεις σωστά, με τη βοήθεια και την ακρίβεια αναλυτικών υπολογισμών.
9. Συσκευές (κολάρα, ενώτια κ.α) εντοπισμού των ζώων ενσωματωμένες με GPS και αισθητήρες για την παρακολούθηση του ζώου και της δραστηριότητάς του	Συσκευές (κολάρα, ενώτια κ.α) εντοπισμού των ζώων ενσωματωμένες με GPS και αισθητήρες. Ασύρματη σύνδεση σε δίκτυο μεταφοράς δεδομένων, συνοδευόμενα με το απαραίτητο λογισμικό και εφαρμογή σε κινητό ή και υπολογιστή. Με τη βοήθεια των παραπάνω συσκευών πραγματοποιείται ο εντοπισμός της ακριβούς θέσης του ζώου, η διαδρομή που διένυσε, η θερμοκρασία καθώς και τα χιλιόμετρα που διένυσε. Δυνατότητα εικονικής περιήφραξης  Ειδοποιήσεις δραστηριότητας, απώλειας ή κλοπής, θερμοκρασίας, έξοδο / είσοδο σε εικονική περίφραξη
10. NIR Αναλυτές ζωοτροφών	Συσκευή που εφαρμόζεται εκεί όπου απαιτούνται γρήγορες και εργαστηριακής ακρίβειας αναλύσεις θρεπτικής αξίας των συστατικών των ζωοτροφών και των α' υλών. Σημαντικά ποιοτικά χαρακτηριστικά όπως η πρωτεΐνη, η υγρασία, η γλουτένη, τα λίπη κ.α.
11. Σύστημα Διαχείρισης Σιλό	Το σύστημα παρακολουθεί τη θερμοκρασία, υγρασία και συγκέντρωση CO2 καθώς και την συνεχής παρακολούθηση του αποθέματος σε σιλό. Γίνεται αυτοματοποιημένος έλεγχος αερισμού με χρήση μετεωρολογικών σταθμών. Το σύστημα διαχείρισης σιλό διαθέτει λογισμικό πρόγνωσης που βασίζεται σε cloud ή τοπικό διακομιστή.
12. Μετρητής σωματικών κυττάρων στο γάλα	Η συσκευή υπολογίζει τα σωματικά κύτταρα σε δείγματα γάλακτος και χρησιμοποιείται ως δείκτης της υγείας του μαστού καθώς και της

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	σοβαρότητας της μαστίτιδας. Αυτόματη μέτρηση. Μέθοδος μέτρησης: Ιξωδομετρία. Μεγάλο Εύρος μέτρησης: σωματικά κύτταρα / ml.
13. Υγρασιόμετρο σπόρων	Συσκευή που πραγματοποιεί μέτρηση υγρασίας σε μια πληθώρα σπόρων. Δυνατότητα αποθήκευσης μετρήσεων και υπολογισμού μέσου όρου.
14. Υγρασιόμετρο χόρτων και ενσιρωμάτων	Συσκευή για τη μέτρηση της υγρασίας χόρτων, άχυρων αλλά και οποιουδήποτε τύπου ενσιρώματος. Δυνατότητα μέτρησης δειγμάτων με εύρος υγρασιών τουλάχιστον 10-75%. Δυνατότητα ρύθμισης για διαφορετικά είδη μπάλας, με διαφορετικές πυκνότητες.
15. Δίκτυα μεταφοράς δεδομένων από συσκευές κτηνοτροφικής μονάδας (π.χ. αισθητήρες, μετεωρολογικοί σταθμοί κλπ.	Οι μετρήσεις που καταγράφονται από ευφυείς συσκευές αγρού μέσω ίντερνετ μεταφέρονται σε συγκεκριμένο cloud που επιλέγει κάθε φορά ο χρήστης. Η μεταφορά δεδομένων γίνεται με συστήματα εμβέλειας πολλών χιλιομέτρων και δυνατότητα σύνδεσης πολλών συσκευών για την συμπίεση του κόστους λειτουργείας (π.χ. πρωτόκολλο επικοινωνιών LoRa)
16. Μηχάνημα για την ηλεκτρονική ανίχνευση μαστίτιδας	Φορητή συσκευή με ηλεκτρονική ένδειξη για τη διάγνωση υποκλινικής μαστίτιδας σε κάθε τεταρτημόριο ή ημιμόριο του μαστού, χωρίς τη χρήση χημικών ουσιών .
17. Ηλεκτρονικό σύστημα Διαχείρισης Σιτηρεσίου	Λογισμικό που συνδέεται με φορητό ελεγκτή ζυγίσματος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο φορτωτή σε συνδυασμό με το mixer κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της ζωτροφής είτε στην καμπίνα του τρακτέρ κατά τη διάρκεια της διανομής της τροφής. Σύνδεση του με δεδομένα από αναλύσεις ζωοτροφών (εργαστηριακά ή με NIR)

Κάθε άλλη επένδυση που τεκμηριώνεται ως καινοτόμα, κατόπιν τεχνικής έκθεσης του συντάκτη θα αξιολογείται κατά περίπτωση. Δεν θεωρείται ως καινοτομία η αγορά ελκυστήρα.